

AZ EGYHÁZTÖRTÉNELEM NAGY ALAKJAI

BOCSA JÓZSEF

2010.03.19.

Tartalomjegyzék

Szent Mihály arkangyal	3
János apostol.....	6
Szent Patrik	10
Ifjabb Szent Kolumbán	15
Szent Gál (Gallus).....	18
Szent Domonkos.....	22
Nagy Szent Albert.....	25
Aquinoi Szent Tamás.....	28
Flüe-i Szent Miklós.....	31
Kalazanci Szent József.....	35
Monforti Grignon Szent Lajos	48
Boldog Celestina Donati	51
Luisa Piccarreta	55
Giuseppina Bakhita.....	59
Boldog Franz Jägerstätter.....	63
Tomás Morales	66
Renato Baron	70

Szent Mihály arkangyal

1. Hogy kerülnek az angyalok az egyháztörténelem szereplői közé?
2. Hol, mikor, milyen jelenései voltak Szent Mihálynak?
3. Milyen kegyelmeket kaphatnak a Szent Mihály kegyhelyéhez zarándoklók?

Furcsának tűnhet, hogy egy az egyháztörténelem nagy alakjairól szóló sorozatban egy angyal is helyet kapott. Valójában nem ez furcsa... A furcsaság, a hiba inkább a mi materializmustól fertőzött szemléletünkben van, amely a történelem szereplői között csak embereket, állatokat, növényeket, gazdasági, anyagi tényezőket lát, azoknak tulajdonít szerepet. A történelemnek vannak olyan szereplői is, akik háttérben vannak, nem mutatkoznak látható formában, de biztos, hogy fontos szerepük van. Ezek közé a láthatatlan, de fontos szerepet játszó szereplők közé tartoznak az angyalok.

A történelem láthatatlan szereplőit általában nem közvetlenül, hanem hatásaikból ismerhetjük meg. Vannak azonban esetek, amikor látható alakot, emberi formát is öltenek azért, hogy kommunikáljanak velünk, hogy beleszóljanak a történelem menetébe. Isten Jézusban emberi testet öltött magára, közöttünk lakozott, egészen hasonlóvá lett hozzánk. Isten megtestesülését, földre jövetelét az angyalok nagy számú földre szállása is kísérte, akik eljöttek, hogy szolgálják a megtestesült Isten Fiát, és azokat, akiknek Ő is a szolgálatára, a megváltására jött: az embereket.

A három legfőbb angyalnak a nevét a Bibliából is ismerjük: Mihály, Gábor, és Rafael. Az Egyház egy napon ünnepli őket. Emberré csak az Isten Fia lett, az angyalok nem testesültek meg, de emberihez hasonló alakot öltve jelentek meg a Szentírás szereplői közül Tóbiásnak, Szűz Máriának, vagy a betlehemi pásztoroknak. Az Egyház történelméből sok angyaljelenést ismerünk, amelyekkel beleszóltak az egyháztörténelem, és a világ történetének az alakulásába is. Rengeteg angyalokról nevezett hely van a Földön, amelyek mind az emberekkel való kapcsolatteremtésükről, az emberiség történetében betöltött szerepükről tanúskodnak. Csak Magyarországon, Szent Mihályról van elnevezve például Mihályfa, Mihálygerge, Mihályháza, Mihályi, Mihálytelep, Mihálymajor, Mihályhalma. És hány Mihály-hegy, van? Olaszországban az angyalokról nevezett helységek száma, amelyben az Angelo név szerepel száz felett van.

Ebben az előadásban Szent Mihály főangyal megjelenéseiről akarunk szólni. Leghíresebb jelenése, az Olasz csizma sarkantyújában található 850 méter magas hegyen, a Monte Garganon való megjelenése volt, amelyet ma Monte San Angelo-nak neveznek.

A Gargano hegy sziklás csúcaival hatalmasan és méltóságteljesen emelkedik az ég felé a körülötte fekvő dombok közül. Lábainál hullámszik az Adriai-tenger. Az V. századig a hegy csúcsát sűrű erdő borította, a világ pedig mit sem tudott róla. A Nyugat-Római Birodalom bukása után azonban hamarosan ismertté vált, és híre túljutott Itália határain, visszhangzott tőle az egész világ, és kezdte magához vonzani a pápákat, uralkodókat, császárokat, hatalmas urakat, nemeseket és minden nemzetből való zarándokokat. Mi történt?

Hogy valami Szent Mihállal kapcsolatos dolog történt, azt ismerjük már néhány évvel később keletkezett dokumentumokból. Az események részletesebb leírása körülbelül 200 évvel későbből maradt fenn, amelyben sok, ma legendásnak mondott, elem található. Csakhogy a mai ember hajlandó könnyen legendának, vagyis jámbor olvasmánynak, magyarul mesének minősíteni, minden olyan dolgot, amiben emberi okokkal meg nem magyarázható események, csodák találhatók. De a hívő ember nem csodálkozik a csodákon, mert azokat ma is, nap, mint nap tapasztalja. A most következő történetben, az időbeli távolság és egyéb történelmi források hiánya miatt, nem tudjuk ellenőrizni, hogy minden

pontosan úgy történt-e, ahogyan leírva szerepel. Ne a sok évszázados régi megfogalmazás szavaira figyeljünk, hanem egy mélyebb funkcióra, arra, hogy a Földön minden hely valakié. Régóta szokás, hogy egyes helyeket felajánlunk, birtokába adunk valakinek, ezzel tiszteletünket kifejezve. Esetünkben ilyen hely a Szent Mihály barlang, egy olyan hely, amely a mennyei seregek fővezérének a tiszteletét szolgálja. A jelenleg használatos Breviáriumot megelőző, II. Vatikáni Zsinat előtti Római Breviarium is ezt a leírást vette át.

Eszerint az első jelenés Krisztus után 490-ben, május 8-án történt. Egy nemes ember egy Siponto-beli úr, akit Garganonak hívtak, és aki a hegy birtokosa volt elveszítette egyik háziállatát. Háromnapos hiábavaló kerestetés után elhatározta, hogy szolgáljaival együtt ő maga keresésére indul. Mindenki ámulatára az állatot egy megközelíthetetlen barlang szájánál térdepelve találták. A gazda látva, hogy onnan élve elhozni nem tudja, mérgezett nyíllal akarta megölni. Azonban a nyíl félútról visszafordult és azt találta el, aki kilötte. A főúr véresen terült el a földön, szolgálói ezután nagy sietséggel sipontói házába vitték.

A történetek miatt megrémült lakosok szentéletű püspöktől, Lorenzo Maioranótól kérnek tanácsot és megvilágosítást. Ő az egész nép számára háromnapos böjtöt rendel el. Elérkezett a harmadik nap, amely éppen a 490-ik év májusának 8-ik napja volt. A szentéletű püspök magába mélyedve imádkozott, amikor hirtelen egy angyal jelent meg neki, aki ragyogóbb volt a napnál, és így szól a püspökhöz. „Én vagyok Mihály Arkangyal, aki állandóan Isten színe előtt állok, és úgy akarom, hogy az egész világ tisztelje ezt a helyet, és hogy ez kiváltságos hely legyen. Ezen eseménnyel akartam bebizonyítani, hogy minden, ami e helyen történik, Isten Akaratából vagy, Aki engem e hely pártfogójának és védelmezőjének tett meg.”

Örömtől és hálától ujjongott a nép ezen égi üzenet hallatára és szent püspöke vezetésével ájtatos menetben vonult fel a magas csúcsra, ahol a csodálatos barlang volt. Nem kisebb lelkesedéssel futottak a sipontoiak Gargano úrhoz, hogy örömeiket fejezzék ki csodálatos gyógyulása miatt és azért a kiváltságért, amelyet az Ég juttatott neki: vagyis hogy az Arkangyali szék az ő birtokán nyert szállást.

A második jelenés 492. szeptember 19-én volt.

Odoaker, a Herulok királya, látva, hogy Siponto milyen békét és jólétet élvez a szent Lorenzo Maiorano püspök kormányzása alatt, elhatározta, hogy meghódítja Sipontot. Siponto lakói ismét püspökükhöz futottak tanácsért. Szent Lőrinc püspök ekkor ismét fölment a Gargano Szent Hegyére, és ott könnyek és sóhajok között esedezett az Égi Fejedelem segítségéért. Így érkezett el szeptember hónapja. A győzelemre éhes gótok felszólították a sipontoiakat, hogy adják meg magukat. Szent Lőrinc most is háromnapos szigorú böjtöt, vezeklést és imát rendelt el, és azt tanácsolta híveinek, hogy eszközöljenek ki Odoaker Királytól háromnapos fegyverszünetet. Mindenki megkettőzte imáit és könyörgéseit Szent Mihály tiszteletére. Szeptember 19-ének hajnalán a szent püspök a sipontói Szűz Mária templomban volt és mély imába merült. Ekkor ismét megjelenni látta az Égi Fejedelmet, aki azt parancsolta a szent püspöknek, hogy a nap negyedik órájában intézzenek támadást a gótok ellen. Ezeket mondta, majd eltűnt. Ezután látták a csodát a sipontoiak és az egész világ. A negyedik órában villámlás, mennydörgés, földrengés, sötétség borította el a földet, és a gótok, egyetlen percnyi késlekedés nélkül, mindent hátrahagyva igyekeztek menekülni. Azt a néhányat, aki megmenekedett az Ég ostoraitól, a sipontoiak vették üldözőbe és megsemmisítették. A szent főpásztor e csodás győzelemért hálakörmenetet vezetett a Gargano csúcsára a szent Barlanghoz.

A harmadik megjelenés 493. szeptember 29-én történt.

A Mennyei Fejedelem megjelenésének harmadik évfordulója ájtatos megünneplésére a szent Püspök, minden hívével együtt, ünnepélyes menetben vonult fel a Gargano csúcsára. A Barlanghoz érkezve, szent félelemből és tiszteletből senki sem mert oda belépni. Mindenki visszatért Sipontoba. Ekkor szent Lőrinc elhatározta, hogy a Szentatyát, I. Gelasiust kéri meg, határozza meg ő e szent hely fölszentelésének a napját. A Szentatya elrendelte, hogy a környék

püspökei gyűljenek össze Sipontóban, és háromnapos böjttel és imával kérjék Szent Mihályt, hogy méltóztassék ismét kinyilatkoztatni Isten és a saját akaratát. Szent Mihály szívesen fogadta ezen alázatos és bizalommal teljes könyörgéseket, és a harmadik nap éjjelén, tündöklő fénytől övezve, újból megjelent Szent Lőrincnek és így szólt hozzá: „Nem úgy van, hogy ti szentelitek nekem ezt a templomot, mert én magam választottam ki székhelyemül és én magam szenteltem fel. Ti pedig lépjete be oda, és az én jelenlétemben, mondjátok imákat és mutassatok be Szentmisét, hogy ezzel átadjátok ezt a felszentelt barlangot a népnek. Majd én gondoskodom annak kinyilvánításáról, hogy én magam szenteltem fel ezt a helyet.

Örömteli szívvel indult el a hét összegyűlt püspök és a nép még ugyanabban az órában, nagyon ünnepélyes körmenetben, a hegycsúcsra. Szent Mihály, hogy a szent püspököket megóvja a nap hevétől, négy hatalmas testű sást küldött, amelyek közül kettő kiterjesztett szárnyal védelmezte őket árnyékával a nap sugaraitól, a másik kettő pedig, mint két hatalmas legyezőt, mozgatta szárnyait, s ezzel kellemes, hűs levegőt teremtett a jámbor nép fölött. A Szent Barlangnál még más új csodák is vártak a szent püspökökre és a népre. Az egyik kősziklába Szent Mihály jele volt bevésve. Az oltárt Ő állította fel, és biborszínű takaróval fődte be. Az oltár közepén egy legtisztább kristályból készült kereszt állott, és mindez azt igazolta, hogy a felszentelést isteni segítséggel hajtották végre. Ekkor a szent főpásztor bemutatta az első Szentmisét az összes püspök és a nagyszámú nép jelenlétében. A Katolikus Egyház ennek a csodálatos eseménynek az emlékét ünnepli minden évben szeptember 29-én.

Időrendben haladva egy jó fél évszázad telt el, amikor nem kisebb személynek, mint Nagy Szent Gergely pápának jelent meg Szent Mihály angyal Rómában Hadrianus császár síremléke felett, amikor éppen a városban tomboló pestisjárvány megszűnéséért könyörögtek. A pápa Szent Mihály főangyalt látta, amint angyalok éneke közben visszadugta hüvelyébe kardját. Ez a jelenés a járvány végét jelezte. Ennek emlékére áll ma is Szent Mihály angyal bronzszobra Hadrianus mauzóleuma felett, amit ezután Angyalvárnak neveztek, és a pápák egyik szállása lett.

Ugyancsak pestis járványt fékezett meg Szent Mihály 1656. szeptember 22-én, amikor a Gargano hegy lábainál fekvő Manfredonia püspökének jelent meg.

Gargano hegyén Monte San Angeloban a szentély bejáratánál a látogatót a következő felirat fogadja. *Terribilis est locus iste. Hic domus Dei est et Porta Coeli.* Magyarul: Félelmetes ez a hely. Itt van Isten háza és a mennyország kapuja.

Nemrég jártam ott egy zarándokcsoporttal. A szentély bejáratánál egy a nép fiaiból való önkéntes idegenvezető kezdte magyarázni a hely történetét. Azt mondta, a pápáknak kötelessége elzarándokolni az Egyház legfőbb angyali pártfogójának erre a kegyhelyére. Azt is mondta, hogy Szent Pio atya három havonta gyalog elzarándokolt ide. Órála valóban elképzelhető, hogy gyakran felkereste ezt a kegyhelyet, hiszen San Giovanni Rotondo-tól 25 kilométernyire fekszik. És sok pápáról tudjuk, hogy az egyház fejeként is elzarándokolt ide, hogy az egyház kormányzásának emberileg megoldhatatlan feladatához az Egyház főpatronusának a segítségét kérje. Pápaként utoljára II. János Pál pápa járt itt, a mostani pápa bíborosként többször is.

Az ide látogatók elsősorban az Istennel való kiengesztelődés kegyelmében részesülnek. Ha megfelelő lelkülettel érkeznek, megtapasztalnak valamit Isten és a mennyei seregek vezérének a fenségéből és átélik egyszerre saját nyomorúságukat és Isten irgalmát. És felajánlva magukat Szent Mihálynak biztosabb léptekkel járhatnak azután a mennyország felé vezető úton, amelynek kapujában a Paradicsom legfőbb angyali fejedelme várja majd őket.

Nagyon sok szentet ismerünk, akik közvetlen kapcsolatban voltak angyalokkal, látták őket, beszélgettek velük, elfogadták irányításukat. Egyikük közülük, ha megérkezett egy helyre, elsőként annak a helynek az angyalát köszöntötte, mert hiszen nemcsak az Egyház, és az egyes személyek állnak az angyalok oltalma alatt, hanem az országok, a vidékek, a városok, a

fálvak, és a családok is. Van egy különleges téma is. Ez pedig a gyermekekre való gondos odafigyelés. Mert Jézus mondja, hogy angyalaik az égben szüntelenül látják a Mennyei Atya arcát. És hogy aki őket megbotránkoztatja, azaz bennük kárt tesz, annak jobb lenne, ha malomkövet kötnének a nyakára, és a tengerbe dobnák.

János apostol

(Születésének és halálának pontos évét nem ismerjük)

- 1 Mi az, ami Jánost megkülönbözteti a többi apostoltól és a másik két oszloptól, főapostoltól?
- 2 Mit jelent a tisztaság?
- 3 Hogyan vezethetők le a szeretetből Isten többi tulajdonságai?
- 4 Milyen volt János apostol eredeti természete, gondolkodásmódja?
- 5 Hogyan változtak meg ezek a tulajdonságai, milyenné vált?
- 6 Péter és János apostolok miben különböznek egymástól?

A mi Urunk Jézus Krisztus, amikor megalapította egyházát személyesen választott ki vezetőnek 12 apostolt (magyarul: küldöttet). Közöttük is volt egy „belső kör”, akikre többet bízott, és akiknek más-más szerepet szánt. János apostol, testvérével Jakabbal és Péterrel az apostoloknak ehhez a belső köréhez tartozott. Pál apostol azt mondja, hogy ezt a három apostolt oszlopoknak nevezik. Szeretnénk most e három oszlop közül egyikre feltekinteni.

Mi az, ami Jánost megkülönbözteti a többi apostoltól és a másik két oszloptól, főapostoltól?

A Római Katolikus Egyházban a celibátus intézménye elterjedt nemcsak a szerzetesek, hanem a papok között is. Ez ugyanaz az életállapot, amit Jézus élt. Jézus is, az ő édesanyja, Mária is, és nevelőapja József is így élt. Ez az élet a mennyek országáért, az emberek megváltásáért vállalt szüzesség állapota. Az apostolok között János apostol élt ilyen életet.

Az apostolok legtöbbször házasember volt, amikor megismerték Jézust, és így szegődtek nyomába, lettek követőivé, később küldöttéivé. János még nem volt házas. Húsz év körüli fiatalember lehetett, amikor Keresztelő János tanítványaként megismerte Jézust a Jordánnál való megkeresztelésekor. Az Üdvözítő személye, és tanítása teljesen magával ragadta. Jelen volt Jézus nyilvános életének szinte minden eseményénél, olyanoknál is, ahol a többiek nem lehettek jelen, mint például Jairus leányának a feltámasztásánál, Jézus színeváltozásánál, vagy Jézus elfogatása előtt az Olajfák hegyén, amikor a Megváltó minden emberért gyötrődött. János volt az, akit Jézus beavatott az ő titkaiba. És a többi apostol, ha szeretett volna valamit megtudni ezekből a titkokból, akkor Jánoshoz fordult, mint Péter az utolsó vacsorán, amikor szerette volna megtudni, hogy ki az áruló. János közvetlenül Jézus oldalán foglalt helyet. Intett neki, hogy kérdezze meg, hogy ki az.

A Szentírás úgy emlegeti őt, mint a szeretett tanítványt. Az egyház hivatalos imádságában, a zsolozsmában János apostol ünnepén a reggeli dicséret antifónáiban ez szerepel például: „János, a szüzi tanítvány, akire Krisztus a kereszten a Szűzanyát bízta”.

Szeretet, tisztaság, szüzesség. Ezek János apostol életének a fő vonásai. Többi tulajdonságai is ezekből következnek, ezek kibontakozásai.

Kezdjük a tisztasággal. A tisztaság nem külső, rituális értelemben vett tisztaság. Nem bizonyos, törvények által tisztátalannak nyilvánított tárgyaktól, dolgoktól, cselekvésektől való tartózkodás, távolmaradás. Jézus az ő országában, az Újszövetségben nem alkalmazta ezeket az ószövetségi rituális előírásokat, emberi hagyománynak minősítve, elvetette ezeket. Helyükbe azt a tisztaságot tette, amit ő és az ő legszorosabb követői éltek.

A tisztaság ellentéte nem a piszkosság, nem a szennyezettség. Hogy a magyar „tisztá” szónak nem a piszkos, a szennyes az ellentéte, jól mutatják az olyan kifejezések, mint „ez a

gyerek tiszta apja, tiszta anyja”, vagy „édes fiam, már megint tiszta piszok vagy”. A tisztaság tehát homogenitást, vegyítetlenséget, keveretlenséget jelent. Az Isten és az ember kapcsolatára vonatkoztatva a tisztaság az ember részéről Istennel való azonosságot, az ő igazságaival, céljaival, szándékaival, értékeivel való azonosultságot jelent.

Ki Isten? Éppen János apostol megfogalmazásából tudjuk, hogy Isten szeretet. A szeretet Isten legnyilvánvalóbb, legkiemelkedőbb tulajdonsága. Isten azonos minden tulajdonságával. Ha Isten szeretet, ahogy János apostol írja, akkor a szeretetből célszerű levezetni Isten többi tulajdonságait is. Isten összes többi tulajdonsága mintegy a szeretetből nő ki. Szoktuk azt is mondani, hogy Isten maga a hatalom, maga a bölcsesség, maga az irgalom. Ha a szeretetből vezetjük le Istennek ezeket a tulajdonságait, akkor azt kell, hogy mondjuk: a hatalom a működő szeretet, a bölcsesség a tanító szeretet, az irgalmasság a megbocsátó szeretet. Mindebből következik, hogy a hatalom Istentben nem önkényes uralmat jelent, hanem a szeretet érvényesülését szolgálja. A bölcsesség nem önmaga csodálatosságát, és nem az igazság elrejtését jelenti, hanem a szeretet megmutatását és kifejtését az élet minden megnyilvánulásában. Az irgalom pedig nem gyengeség, hanem ugyancsak a szeretet megnyilvánulása, amely figyelembe veszi az emberi gyengeséget, esendőséget is. És Isten egyéb tulajdonságai is levezethetők az ő szeretetéből. Benne minden a szeretetet szolgálja.

János apostol egész élete is, ahogyan Jézusé, nem más, mint a szeretet kibontása, megmutatása, érvényesítése, a szeretet szolgálata. Jézus azért jött el, lett emberré, hogy elhozza nekünk az Atya szeretetét és érvényesítse azt ebben a mi büntől szennyezett és megsebzett emberi világunkban. János apostol egész lényével ráhangolódott erre a szeretetre, amennyire emberileg ez egyáltalán lehetséges, azonosult vele.

Jézus számára is óriási erőfeszítést, áldozatot jelentett, hogy isteni természetéből kiüresítve önmagát, emberi természetében azonosuljon újra az isteni akarattal, hogy emberként isteni módon szeressen. Ezt Jézushoz a leghasonlóbban, vagyis a legtisztábban, a legtökéletesebben az Ő Édesanyja valósította meg, aki egy volt isteni Fiával, és utánozta az ő életmódját, életállapotát is. Benne minden az ő Fiát, az ő személyét, az ő tanítását, az ő életcélját szolgálta. Azonosult Szent Fiával életmódjában is. Jézusnak nem volt felesége, nem voltak fizikai értelemben vett gyermekei, de ő minden embert oly módon szeretett és szeret, hogy minden ember az ő gyermeke, mindenki az ő testvére, anyja, nővére és rokona – az ő saját szavai szerint.

A Szűzanyának sem volt más gyermeke, Szűzanyának sem volt olyan értelemben házastársa, hogy tőle született volna gyermeke, és akivel úgy élt volna együtt, ahogy férj és feleség együtt élnek. És a Szűzanyának is, Jézushoz hasonlóan, minden ember a gyermeke, nővére, fivére, rokona. Mária minden embernek az égi édesanyja, mert azzal az isteni szeretettel, amelyet befogadott, amellyel azonosult, minden embernek az életét, az örök üdvösségét gondozza, ápolja, szolgálja, mint minden igazi édesanyjának a példaképe.

Jézushoz és Máriához Jézus emberi környezetéből szeretetben, életformában, életérzésben, tanításban a legtökéletesebben János apostol kapcsolódott. Jézus a kereszttel Jánosra bízta a számára legkedvesebb embert, édesanyját, és édesanyjára Jánost.

János apostol szüzessége, amellyel Jézus és Mária szűzi életformáját követi, ennek az isteni szeretettel való azonosultságnak a kifejezése. Többféleképpen lehet valaki szűz. Lehet kényszerűségből, ha nem veszi senki feleségül, vagy ha nem talál magának való feleséget. Az ilyenek vagy megmaradnak állapotbeli tisztaságukban, vagy alkalmi örömeiket keresnek. De van szándékosan vállalt szüzesség is. Azok szüzessége, akik Jézus iránti szeretetből, mint János apostol, és az Isten országáért, vállalják a szüzességet.

A tisztaság rendkívül nagy érték. Van házasi tisztaság. És van szűzi tisztaság. Az utóbbira való meghívás nem érdem, hanem isteni adomány.

A világ megveti, kigúnyolja a tisztákat. De ha van még némi világosság a földön, az a tisztáknak köszönhető, a tiszta házásoknak és a tiszta szüzeknek. Ők Isten szolgálói és meg

tudják érteni Istent, képesek újra meg újra elismételni, és életükben megvalósítani az Ő szavát. Jézus azt mondta: „Boldogok a tisztaszívűek, mert meglátják Istent.” Meglátják Istent már itt a földön, ők, akiknek a gondolatait nem veri bilincsbe az érzékiség. Ők látják Istent, hallják, követik Őt és megmutatják másoknak is. Ezt tette János apostol is.

Jánosnak a Jézusban emberré lett Istennel való azonosulása nem ment könnyen. Meg kellett fosztania magát még saját gondolkodásmódjától, ítéletmódjától, természetes hajlamaitól is. Két részletet is megőriztek az evangéliumok Jánossal kapcsolatban, amelyek mutatják, hogy milyen volt eredeti természete, gondolkodásmódja, törekvései.

Az egyik rossz tulajdonsága a törtetés, a többiek fölé való kerekedés vágya, a másik a harag és a bosszúállás volt. Odaállt testvérével Jakabbal Jézus elé, vagy – egy másik evangélium fogalmazása szerint – legalábbis eltúrte, nem ellenezte anyja kérését, hogy Jézus jobb és bal oldalára kerüljenek az ő országában, amikor majd elképzelésük szerint Jézus elfoglalja helyét a trónon. Ismerjük, hogy Jézus ambíciójuknál megragadva őket, hogyan vezeti rá a testvérpárt és a többi apostolt, hogy az ő követése elsősorban a vele való szenvedésben való azonosulást jelent, és csak utána uralkodást.

János másik jellemzője, ami miatt Jézus Boanergésznek, vagyis a mennydörgés fiainak nevezi Jakabot és Jánost, a haragos, indulatos, bosszúálló természet. Amikor az egyik samariai város ellenségesen viselkedik Jézussal, akkor ők, igaz Jézus iránti szeretetből, de az Isten nyilat akarják lehívni erre a városra, hogy megeméssze annak lakóit.

Jézus keményebben megdorgálja őket: „Nem tudjátok, milyen lelkületűek vagytok. Az Emberfia nem azért jött, hogy elveszítse a lelkeket, hanem hogy üdvözítse őket.” Jézus nem áll bosszút azokon, akik fájdalmat okoznak neki. János minden bizonnal megtanulta a leckét, hogy ki kell tépnie a lelkéből minden rendezetlenséget a szeretettel kapcsolatban. Az ilyen rendezetlenség ma azt sugallja, hogy büntethessen. Holnap büntet, kérés nélkül. Holnapután büntet ok nélkül is. A lesüllyedés könnyű... János megtanulta a leckét, hogy a szeretet Istenével való azonosulás megköveteli az embertől, hogy megfossza magát minden durvaságtól embertársaival való kapcsolatában.

János apostol lelkületének a kulcsa a Mesterével való kapcsolatban keresendő. Ez a legfontosabb kapcsolat az életében. Ennek rendel alá mindent. Ez határozza meg az emberekkel, az Üdvözítő Édesanyjával, a többi apostollal és tanítvánnyal való kapcsolatát is. Mesteréről felismeri, hogy ő nemcsak egy földi mester és tanító, hanem az Üdvözítő, maga Isten, aki a Szeretet. Ő ennek az Isteni Mesternek a tanítványa. Ez neki elég. Megtanulta a leckét, hogy ez a legfontosabb, nem kell keresni az elsőséget, nem kell a saját fontosságát hangsúlyozni, jobb azt inkább elrejtteni.

Ez az elrejtőzés, háttérbe vonulás és a Mester kiemelése evangéliumának sok részletéből szemünk elé tűnik.

János, láttuk, be volt avatva Jézus életének legfontosabb történéseibe, de sose tetszelgett hiú módon ezekkel a kiváltságokkal. Inkább, úgy tűnik egyenesen szenvedést okozott neki, amikor fel kellett ezeket fednie. Nézzünk néhány ilyen részt evangéliumából!

Evangéliumának első fejezetében számol be a Jézussal való találkozásáról. *„Másnap megint ott állt János két tanítványával... E szavak hallatára a két tanítvány Jézus nyomába szegődött... A kettő közül, aki János szavára követte, az egyik András volt. Reggel találkozott testvérével...”* (Jn 1,35-41) János nem nevezi meg saját magát, hanem elrejtőzik András mögé, csak az ő nevét említi.

Kánában is ott volt Mesterével és azt mondja: *„Jézust is meghívták, tanítványaival együtt... és tanítványai hittek benne.”* (Jn 2,2-11) A többiek szorultak rá a hitre. Ő már hitt. De azonosítja magát a többiekkel, mintha neki is szüksége lett volna csodákat látni ahhoz, hogy higgyen.

Tanúja volt annak, amikor Jézus először űzte ki a kereskedőket a Templomból, amikor Nikodémussal beszélt, és más fontos történéseknek is, de sose mondja „én ott voltam”, hanem úgy beszél, mint a kánai csodával kapcsolatban tette, és azt mondja: „tanítványai”, akkor is, ha egyedül ő volt ott, vagy csak egyvalaki volt ott vele. És szinte mindig így tesz, sose nevezve meg magát, hanem mindig társait helyezi előtérbe, mintha nem ő lett volna a leghűségesebb, a mindig hűséges.

Figyeljük meg a finomságot, amellyel elmeséli az Utolsó Vacsorán történeteket! A többiek is elismerik, hogy ő az, akihez fordulhatnak, amikor meg akarják tudni a Mester titkait! *Erre a tanítványok egymásra néztek, mert nem tudták, melyikükről mondta. A tanítványok közül az egyik, akit kedvelt Jézus, az asztalnál Jézus mellett ült. Simon Péter intett neki, és kérte: »Kérdezd meg, kiről beszél.« Erre Jézus keblére hajolt, és megkérdezte: »Uram, ki az?«* (Jn 13, 22-24)

Akkor sem nevezi meg magát, amikor elfogatása után követi Jézust. Nem mondja: „Én követtem az Urat”, hanem: „*Simon Péter és egy másik tanítvány követte Jézust. Mivel ez a másik tanítvány ismerőse volt a főpapnak, bejutott Jézussal a főpap udvarába*” (Jn 18,15). A Szenvedés óráiban is ott van Jézus közelében. Ezeknek az óráknak a borzalmi férfivá érlelik a körülbelül 23 éves fiatalembert. Az apostolok között ő az egyetlen, aki mindvégig kitart, jelen van, szeretetteljesen, részvétellel, hősiesen. Jelen van Krisztus mellett, édesanyja mellett, a megvadult Jeruzsálem előtt. Elhallgatja nevét még akkor is, midőn a kereszt alatt állva a Haldokló szavait hallja, és tolmácsolja: „*Asszony, íme a te fiad*”, „*Íme a te anyád*” (Jn 19,25-27). Ő a névtelen „tanítvány”, nincs más neve csak az, hogy „a tanítvány”.

Isten Anyjának „fiává” lett, de még ez a megtiszteltetés sem kábítja el, hanem a feltámadásnál is csak azt mondja: „*Péter és a másik tanítvány elindult, és a sírhoz sietett. Mind a ketten futottak. De a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és hamarabb ért a sírhoz. Benézett,... de nem ment be.*” (Jn 20,3-6) A kedves alázatosság jellemvonása! Ő, a kedvelt, a hűséges, engedi, hogy Péter, a fő, jóllehet gyávaságból vétkezett, elsőnek lépjen be. János nem ítéli el őt. Péter az ő főpapja. Segíti őt a maga alázatos tapintatával, mert még a „vezetőket” is lehet, sőt kell segíteniük a beosztottnak. Hány beosztott sok tekintetben kiválóbb a „vezetőknél”!

János magatartása örök példa minden beosztott, minden alattvaló számára, hogy sohase tagadják meg az együttérzést a legitim „vezetőktől”, akik meggörnyednek a teher alatt, amelyet nem bírnak hordozni, vagy akiket megrészeget, és elvakít a megtiszteltetés. Az ilyen szent alattvalók, beosztottak, Cirenei Simonként, János apostolként segíthetik előljáróikat a teherhordozásban, Jánusként előre futhatnak, és tapintatosan terelhetik a „Pétereket”, és utána megállnak, és engedik őket belépni, tiszteletből hivataluk iránt. Lehetnek olyan beosztottak, akik – az alázatosság remekműveiként – nem alázzák meg a „Pétereket”, akik értetlenek, és nem tudnak hinni, hanem vállalják még a hitetlenkedő szerepét is, hogy a hitetlen, az értetlen „Péterek” hitre, helyes belátásra jussanak.

Ami Jánost illeti, egészen háttérbe helyezi magát. De amikor mond valamit, ami mindinkább isteni fényben tünteti fel Isten megtestesült Igéjét, akkor János felemeli a leplet, és kinyilvánítja a titkot.

Voltak, akik közönséges népvezérként akarták feltüntetni Jézust. Sőt csapdát is állítottak neki, hogy tönkretegyék őt. János apostol evangéliumának hatodik fejezetében leírja: „*Jézus észrevette, hogy körül akarják venni, erőszakkal meg akarják tenni királynak, azért visszament a hegyre, egyedül.*” (Jn 6,15) Feljegyzi a hívők számára Krisztusnak ezt az óráját, hogy tudják, mily sok és sokféle kísértése és küzdelme volt Krisztusnak, az Embernek, és hogy a Sátán, nem kímélték meg semmiféle cselvetéstől, hogy csapdát állítson neki, hogy tönkretegye Őt. De Jézus azért nem lett földi király, mert nem akart földi király lenni. Mert az Ő Országát nem e világból való.

Jézus Péterre, mint sziklára alapítja egyházát, és azt ígéri neki, hogy a pokol kapu sem vesznek erőt egyházán. A későbbi korokban azonban sokan lesznek, akik Jézust elismerik, de a Péternek adott hatalmát nem. János az ő számukra is világítótorony, amelyhez igazodni tudnak azok is, akik iránytű nélküli hajókon utaznak. János apostol evangéliuma, levelei, és a Szentírás utolsó könyve iránytű az ő számukra is. János Jézus iránti szeretete szavakba öltözik. És akik keresik a világosságot és a vigasztalást, mert kielégítetlen lelkük nyugtalanítja őket, mert szenvedéseikben részvétre szorulnak, János apostolhoz mennek majd, és megtalálják őt sokan azok közül is, akik nem tartoznak majd a Péterre alapozott egyházhoz, sőt más egyházhoz sem. Így János apostol szeretetével szolgálja Mesterét halála után is.

A hagyományban bizonytalanság uralkodik afelől, hogy Mária Efezusban vagy Jeruzsálemben halt-e meg. Szent Ireneusz szerint Péter és Pál vértanúsága után János Efezusban telepedett le, és Domitianus uralkodása alatt Rómába vitték, ahol ki akarták végezni, 94 táján, és forró olajba dobták. Miután az nem ártott neki, Patmosz szigetére száműzték. Ott részesült a látomásokban, amelyeket megörökített a Jelenések könyvében. Domitianus halála után, 96-ban visszatért Efezusba, és valószínűleg ekkor írta meg evangéliumát.

Feljegyezték róla, hogy öreg korában mindig csak azt ismételte tanítványainak: „Gyermekeim, szeressétek egymást!” Mikor megkérdezték tőle, miért ezt mondja mindig, azt válaszolta: „Mert ezt mondta az Úr, és ha ezt teszitek, eleget tesztek.” Szent Epifánusz szerint János 94 éves korában halt meg Efezusban.

Az apostolok közül Máté mellett Ő írt evangéliumot. Őt tartjuk a Jelenések könyve, és még három levél szerzőjének.

János apostol talán leghíresebb mondata: Isten szeretet (1Jn 4,8). De két verssel korábban igazságnak is nevezi Istent. Ez azonban nem ellentmondás, mert Isten szeretet is, út is, igazság is, élet is. Ezen kívül még hatalom is, jóság is, irgalom is.

Szent Patrik

(385– 461)

1. Kik voltak, milyenek voltak Európa első térítői?
2. Patrik rabszolgaévei
3. Felkészülés a térítő munkára
4. Térítési módszerei
5. Milyen volt az ír egyházi szervezet?
6. Miket köszönhet Európa az íreknek?
7. Mi volt Szent Patrik purgatóriuma?

A Patrik név a római patricius főnévből származik. Szent Patrik születésének éve és helye is bizonytalan, halálának a napját ismerjük: 461 március 17-én halt meg. Írországot a középkorban a „szentek szigete”-ként emlegették. Szentjei közül azonban csak egy került be az egyetemes egyház naptárába: Szent Patrik, az írek térítő apostola. Méltó és igazságos, hogy belekerült, hiszen közvetve a népvándorlás utáni Európa térítője is volt. Az ő hithirdető missziós buzgósa, egyházszervező, eszményeket adó példája nyomán indultak útnak azok a vándorszerzetesek, akiknek az európai kereszténység köszönhető. Közéjük tartozott az ifjabb Kolumbán, és Szent Gál, akiknek életét részleteiben is ismerjük. De közvetve Patrik tanítványai voltak azok a névtelen szerzetesek, akik Krisztusért vállalták a hontalanságot, a számkivetést, és bejárták Galliát, Itáliát, Germániát, sőt Pannóniáig is eljutottak. Ezek a szakállas, durva vonású alakok, kezükben vándorbottal járták a távoli vidékeket, vállukon egy bőrsákot vittek, amiben könyveiket tartották, nyakukban ereklyetartó, és egy kis tok volt,

amelyben az Oltáriszentséget vitték magukkal. A „peregrinatio pro Christo”, a Krisztusért való zarándoklat, az otthontalanság (vagy inkább a mindenütt otthon lét) vállalása volt az aszketikus ideáljuk. E buzgó vándorszerzetesek Európa nagy részében munkálkodtak. Általában nem maradtak sokáig egy helyen. Nem is volt mindenütt mélyreható a tevékenységük, de a kolostorok, amelyeket alapítottak, a kereszténység és a kultúra centrumai lettek. Ők készítették elő a talajt az utánuk jövő angolszász és frank misszionáriusok számára, akik már szisztematikusabb térítő tevékenységet folytathattak.

Írországot a X. századig „Scotia maior”-nak azaz nagyobb Skóciának hívták megkülönböztetésül a „Scotia minor”-tól, a mai Skóciától. Írországot a rómaiak sohasem hódították meg. A kereszténységgel ugyan már korábban is kapcsolatba kerültek az ír sziget lakói, de szervezett megtérítésükre csak I. Coelestin pápa gondolt, aki Patrik kortársa volt, és már Patrik előtt térítőket küldött hozzájuk. Az első elküldött térítők azonban nem sok eredményt értek el. Az első missziós püspök, Palladius halála után érkezett Írországba ugyancsak térítő püspökként Patrik.

Mielőtt azonban a római pápa meghatalmazásával 432-ben megérkezett volna, előtte már rabszolgaként eltöltött néhány évet az írek körében. 15-16 éves lehetett, amikor fosztogató írek hazájából, Britanniából magukkal hurcolták és eladták egy észak-írországi törzsfőnöknek, aki juhokat őriztetett vele.

Életével kapcsolatban több bizonytalanság is van a történészek körében. Ezt befolyásolta az ír katolikusok és protestánsok közötti elmérgesedett vita is. Voltak protestáns történészek, akik egy Rómától független ír egyház alapítóját látták Patrik személyében. Ránk maradt Patriknak egy Szent Ágoston művével azonos címet viselő önéletrajzi írása, a *Confessiones*. Ebből sok hiteles adatot megtudunk róla. Eszerint nagyapja pap volt, apja diakónus. (Akkor még nem volt mindenfelé kötelező a római katolikus egyházban a papok számára a nőtlenség.) Patrik családjában tehát megkaphatta a keresztény alapokat, de mint afféle lázadó kamasz, még nem tette teljesen magáévá szülei hitét. Rabszolgaságba hurcolását jogos büntetésnek tekintette azért, mert – mint ahogy írja –, „elfordult Istentől, parancsait nem tartotta meg, és nem hallgatott a papokra, akik az üdvösségre intették”. Fogságában „bűneire gondolt és teljes szívből megtért”, és kérte Istent, hogy „gyakoroljon velem szemben kegyelmet ifjúsága és tudatlansága miatt”. Kitartott a megtérésben. Minden reggel napkelte előtt felkelt, hogy imádkozzék.

Hatévi fogság után Patrik egy éjszaka álmában hangot hallott, amely azt mondta neki: „Jól teszed, hogy bőjtölsz. Nemsokára visszatérsz hazádba.” Rövid idő múlva még ezt mondta a hang: „Lám, a hajód készen áll!” A hang indítására Patrik megszökött rabszolgatartójától, és az ismeretlen, ellenséges földön való hosszú menetelés után elérte a tengert, ahol talált egy hajót is. A hajó kapitánya először elutasította, nem akarta magával vinni, mert minden bizonnyal észrevette, hogy szökevényyel van dolga, végül mégis úgy döntött, hogy magával viszi a fiatalembert. Valószínűleg azért, mert látta, hogy Patrik bánni tud az agarakkal, a hajón ugyanis egy csomó agarat is szállítottak.

Kitérők után haza jutott szüleihez Britanniába. Eleven hite most már arra ösztönözte, hogy apjának és nagyapjának példáját kövesse és előkészüljön az egyházi pályára. Egy éjszaka álmában az írek hangját hallotta: „Kérünk, jöjj és élj közöttünk.”

A Britanniában elkezdett teológiai tanulmányait a kontinensen folytatta a híres dél-galliai lerini kolostor-szigeten. Valószínűleg ő is a szerzetesek közé lépett. Kiképzése alatt Patrik különösen a Szentírás ismeretében tett szert jártasságra. A Biblia ismerete később is különleges ismertetőjele volt az ír egyháznak. Ott élt benne a vágy, hogy visszamenjen egykori rabszolgasága színhelyére, és elkezdje az írek térítését. Rómához fordult felhatalmazásért, és éppen jókor, mert Celesztin pápa tervei szerint egy püspököt kellett Írországba küldeni, hogy az addig szórványosan kezdeményezett térítést elvégezze. Ő lett tehát a második missziós püspök. Már püspökként érkezett az ír szigetre 432-ben.

Elődje, Palladius a sikertelenségtől elkedvetlenül ment el az írektől a skótok közé. Patrik ismerte már az írek szokásait és gall nyelvüket. Dobszóval gyűjtötte össze őket a réteken és Krisztusról beszélt nekik. Eleinte csak néhányan hittek neki, a többség kinevette. A gall bárdok versenytársat, a törzsfőnökök idegen hatalom küldöttét látták benne. Majd sikerült megtérítenie egy tekintélyes bárdot, és annak énekeivel is terjesztette a kereszténységet. Elsősorban a vezető családok fiataljait igyekezett megnyerni.

30 év apostoli munkával keresztény hitre térítette az íreket. 300 kolostort és hozzá tartozó templomot alapított, 120 ezer embert keresztelt meg.

Nagyon érdekes tény, hogy Írország kereszténnyé válása vértanúk nélkül ment végbe. Ez annak is köszönhető, hogy Patrik, az egykori ír fogoly püspökként tért vissza hozzájuk, de nem győztesként viselkedett. Nem volt türelmetlen. Alapos képzettséggel, széles látókörrel rendelkezett. Az írek jelleméhez alkalmazta a kereszténységet. Át merte venni az ír kultúrában már létező jelképeket, ünnepeket. Ezeket a jelképeket keresztény jelentéssel töltötte meg. Például a háromlevelű lóherét használta fel a Szentháromság titkának magyarázatára. Azt mondta, hogy minden szírom olyan, mint a háromszemélyű egy Isten. Összekötötte az Írországban már létező kultúrát az evangélium gazdagságával.

Ugyanakkor azon fáradozott, hogy a megtérés valódi legyen és gyökeres. Azokra az ezrekre gondolva, akiket megkeresztelt, nyugodtan jelenthette ki:

„Isten a tanúm, hogy közülük egyet sem tévesztettem meg, de nem is volna értelme Isten vagy az Egyház kedvéért félrevezetni valakit, hiszen akkor a hitjelölteket magam ellen ingerelném, magunkat (misszionáriusokat, papokat és keresztényeket) üldözésnek tenném ki, és vétkemmel ártanék az Úr nevének.”

Írországban akkor még nem voltak városok, mint a Római Birodalomban, melyekre ott annak idején ráépülhetett az egyházi szervezet. Patrik térítő tevékenysége idején törzsi-nemzetségi viszonyok uralkodtak. Patrik minden törzsnek, (írül klánnak) igyekezett kolostort adni. A kolostor apátja egyúttal a törzs püspöke is lett. Ezáltal az ír kereszténység nagyon erősen szerzetesi jellegűvé vált. A kolostorokban meglévő nagy szigorúság, kemény fegyelem az egész ír kereszténységre jellemző lett. Bizonyos szerzetesi szokások a nép körében is polgárjogot nyertek. Ilyen például a gyónással összekötött lelkivezetés.

Az ókeresztény bűnbánati gyakorlat a nyilvános bűnökre koncentrált. Az mindenki által ismert nyilvános bűnökre, illetve bűnösökre a püspök róttá ki a többnyire hosszú ideig tartó vezeklést. A komoly bűnök bevallása, amelyek különben titokban maradtak, az ókeresztény bűnbánati gyakorlatban is megvolt. De ez a személyes, bármikor ismételtető fülbe gyónás szokása az ír egyházban alakult ki, és éppen az írek missziós tevékenysége révén terjedt el a 6-7 században Nyugat egész területén. Hamarosan mindenki gyönt szentáldozás előtt.

Ha csak a magángyónásnak ezt az általános bevezetését tekintjük, már ez önmagában is az írek egész vallási-erkölcsi életének fellendüléséhez, kivirágzásához vezetett.

Írország lett az első ország az Alpoktól északra, amely saját egyházi nyelvet és irodalmat fejlesztett ki. Patrik és követői mindezt a meglévő ír kultúrára alapozták, mindössze néhány alapfogalmat vettek át a latinból, amelyek hiányoztak az írből.

Szent Patrik személyéhez rengeteg valós, vagy legendás történet fűződik. Egy ilyen a Szent Patrik purgatóriumáról szóló. Egy bizonyos vidéken már hosszabb ideje prédikált a szent, és csak kevés embert tudott megtéríteni. Akkor olyan jelet kért Istentől, amely az embereket hitre tudja indítani. Isten egy helyet mutatott neki, és felszólította, hogy botjával rajzoljon keresztet oda. És íme, a föld köralakban megnyílt, és egy mélységesen mély szakadék tárult föl. Egy hang megmagyarázta, hogy az a tisztító tűz bejárata, és aki önként leszáll oda, megszentelődik, meggyógyul, és bűneiért semmi más vezeklést nem kell elszenvednie.

Rengeteg ember zárandokolt ide, még magyarokról is tudunk Nagy Lajos király korából. A barlang ma is megvan egy tó közepén egy kicsiny szigeten, amelyet Station Island-nak hívnak, a mai Lough Derg-ben található. A barlangot a XV. században bezárták, így a mai

látogatónak meg kell elégednie azzal, hogy a szigeten, a purgatórium helyén háromnapos virrasztással egybekötött böjtöt tart.

Szent Patrik hitvallásszerű reggeli imájával fejezzük be. Olyan ima, olyan hitvallás ez, amelyből Isten jelenlétének hatalmas, oltalmazó ereje árad.

Erőben kelek fel, a legszentebb Háromság hívásában
a Háromság vallásában,
a mindenséget teremtő Egység megvallásában.

Erőben kelek fel,
Krisztus születésének és keresztelésének,
megfeszítettetésének és sírhatételének,
feltámadásának és mennybemenetelének,
másodszori eljövételének erejében kelek föl.

Erőben kelek fel,
körülvesznek az ég és föld erői,
a Nap és Hold fényei,
a tűz és villám ragyogása,
átjár a vihar zúgása és a tenger morajlása.

Erőben kelek fel,
lábam alatt a Föld szilárdsága,
megerősít a sziklák keménysége.

Erőben kelek fel ma reggel,
és magamat egészen Isten erős vezetésének engedem át, magamat
Isten örökdő szemére,
Isten figyelmes fülére,
Isten oltalmazó kezére,
Isten közbenjáró igéjére,
Isten kinyújtott fegyverére,
Isten örökdő pajzsára,
Isten szabadító seregére bízom.

Ő oltalmazzon engem, hogy el ne nyeljen a Sátán.
Ő oltalmazzon engem a bűn kísértésétől, a test kívánságától,
mindentől, ami árt, közel vagy távol,
Ha egyedül vagyok, és ha másokkal.

Ő oltalmazzon engem ma, az irgalmatlan és kegyetlen,
testemet-lelkemet fenyegető erőszaktól,

Ő oltalmazzon ma a hamis prófétáktól,
az istentelenektől és a közönségesektől.

Krisztus velem - Krisztus előttem - Krisztus bennem.

Krisztus alattam - Krisztus jobbomon - Krisztus balomon.

Ő az erő, Ő a békeesség.

Krisztus legyen, ahol fekszem,

Krisztus legyen, ahol állok

Krisztus legyen, ahol ülök,

Krisztus a magasságban - Krisztus a mélységekben - Krisztus a térben.

Ő szóljon hozzám mások ajkával,

Ő tekintsen rám mások szemével,

Ő hallgasson engem mások fülével.

Krisztus, én Uram!

Krisztus, én Megváltóm!

Erőben kelek fel, a legszentebb Háromság hívásában,
a Háromság vallásában,
a mindenséget teremtő Egység megvallásában.

Ifjabb Szent Kolombán

(525 t.- 543)

1. Milyen utakon jutott el a kereszténység hozzánk magyarokhoz?
2. Kolombán gyermekkorra
3. Milyen vidékeket jár be szerzetestársaival?
4. Milyen erőkön kellett úrrá lenniük, hogy az emberek megtérjenek?
5. Bobbio-nak mi a jelentősége?

Csak halálának időpontja ismert. 543- ban halt meg, az általa alapított É-Itáliában található Bobbio kolostorában. 525 táján született Írországbán.

A mai elgyökértelenedő világunkban egyre többen keresik gyökereiket, hovatarozásukat, őseiket. Eme igény miatt virágzó iparággá vált az őskutatás. Mi, keresztények tudjuk eredetünket, ismerjük gyökereinket, tudjuk, hogy Jézus Krisztus hitünk szerzője. Ismerjük életét és tanítását. Tudjuk, hogy apostolokra alapította egyházunkat. Ismerjük is mind a tizenkettőt és utódaikat is. De azt, hogy hozzánk milyen leszármazás, geneológia alapján jutott el a kereszténység, azt már kevesebben tudják. Kik a mi szellemi őseink? Kiknek vagyunk a szellemi leszármazottai?

Az ősmagyarok a kereszténységgel már vándorlásaik során találkoztak. Egy részük Bizáncban keresztelkedett meg. A magyarság nagyobb része azonban Géza fejedelem és Szent István királyunk uralkodása alatt a Nyugat-Európából hazánkba jött térítők tevékenysége nyomán vált kereszténnyé és csatlakozott a pápa vezetése alatt álló Római Katolikus Egyházhoz.

És a hozzánk jövő, köztük kereszténységet terjesztő nyugati misszionáriusok kiktől kapták hitüket? Ha a térképre tekintünk, és megnézzük, hogy az V. században hol terjedt el a kereszténység, akkor a Római Birodalom térképe rajzolódik ki előttünk.

A népvándorlás azonban jelentősen átrajzolta Európa térképét. E nagy népmozgás révén olyan népek is Európába kerültek, amelyek előtte nem voltak keresztények. E népek megtérítése ír, angolszász és frank misszionáriusoknak köszönhető. Még a Nyugat-Római Birodalom fennállása idején brit hithirdetők segítségével Szent Patrik lerini szerzetes a 4. és 5. század fordulóján megszervezi Írországbán az ír szerzetesek irányítása alatt lévő egyházat. A 6. és 7. század az ír egyház aranykora. 563-ban idősebb Kolombán Skócia nyugati részén megalapított Jona kolostorát, amelyben óriási missziós lendület élt. Az ott élő szerzetesek példáján buzdult fel az ifjabb Kolombán is.

Ezernégyszáz esztendő választja el tőlünk Szent Kolombán apátot, az ír szerzetesek mintaképét, mégis meglepően sok és pontos adatot tudunk életéről. Ezt Bobbiói Jónás szerzetesnek köszönhetjük, aki három évvel Kolombán halála után lépett az Észak-Itáliában található bobbiói kolostorba, és a következő két apát titkára és barátja lett, akik mindent elmondtak neki Kolombánról. Jónás útra kelt és állomásról állomásra végigjárta a helyeket, ahol Kolombán megfordult, és összegyűjtötte az életrajzi adatokat azoktól az emberektől, akik ismerték, akiket tanított, vagy akikkel csodát tett.

Kolombán születése előtt az édesanyjának látomása volt: úgy látta, hogy a napot hordja a méhében, amely bevilágította az egész földet. Ezt az álmot úgy értelmezték, hogy fia lesz, aki a világ számára sok jót jelent majd.

Kolombán Írország középső, keleti vidékén, Leinster tartományban született. Valószínűnek látszik, hogy nem volt testvére, mert szülei maguk nevelték, és nem adták a kor szokása szerint valamelyik kolostor szerzetesei közé. Megszerezve kora műveltségét felismerte, hogy számára a világ túl sok veszedelmet rejt magában, ezért a magányban és az imádságban keresett menedéket. Amikor világossá vált előtte, hogy Isten szerzetesnek hívja, elhagyta otthonát, északra ment, és a híres bangori kolostorba lépett.

Bangor apátja, Comgallus nagyon megszerette. Igyekvő, buzgó novíciusát úgy tekintette, mint akire később nyugodtan rábízhatja majd a kolostort. Kolumbánt azonban távolabbi célok vonzották. Ír szerzetesek nyomában a kontinensre akart menni, részben azért, hogy vezekléséhez zordabb körülményeket találjon, részben, hogy a népvándorlás következtében újra elpogányosodott vidékeken hirdesse az evangéliumot. Az apát végül beleegyezését adta, hogy tizenkét társával együtt útnak induljon.

Szerette szülőföldjét, de nagyon kényelmesnek találta. Később IV. Bonifác pápának ezt írta.

A mi szigetünkön nincs sem eretnek, sem szakadár, sem zsidó. A keresztény hit, úgy ahogy Töletek, az apostolok utódaitól hozzánk jött, minden támadás és csorba nélkül él.

Elhagyván Írországot, kedvező széllel, Britannia érintésével, megérkeztek Gallia partjaira, ahol ekkor Sigibert volt a király, aki rendelkezésükre bocsátott egy remeteségre alkalmas helyet. A Vog ézekben egy meleg vizű forrás körül romokat találtak, melyet a környék lakói Luxeuilnak (ejtsd: lukszöj) neveztek. A romok anyagából Szent Péter apostol tiszteletére kápolnát és maguknak lakóhelyeket készítettek. Bizonyos idő elteltével kolostor építéséhez fogtak, és a burgundok és frankok közül sokan csatlakoztak hozzájuk. Csodálatos fejlődésnek indult e helyen a szerzetesi élet.

Nem sokkal később, a jelentkezők számának növekedése miatt, egy újabb helyen is kolostort alapított, Fontaine-ben (ejtsd: fonten). E két utóbbi kolostor Franciaország keleti szélén fekszik.

E közösségek irányítása már írott szabályokat is követelt, ezért Kolumbán a saját tapasztalatai és az ír szerzetesség hagyományai alapján regulát adott azoknak, akik az ő vezetése alatt törekedtek a tökéletességre. E regula rendkívül szigorú volt, és csak akkor értelmezhetjük helyesen, ha az akkori elvadult életet is figyelembe vesszük.

A király fölhatalmazta őket, hogy kolostoralapításra keressenek további alkalmas helyet. A Mosel mentén haladva Metzben, majd a Rajna mentén Mainzban állapodtak meg egy kis időre, és fölfelé haladva a Rajna völgyén, a Zürichi-tó mellett találtak Turegum várára (ma: Zürichben található). Tovább menve Tucconia (ma: Tuggen) faluba értek, amelyik a Zürichi tó partján fekszik. Megtetszett nekik a hely, amely nagyon hasonlított az írországi tájakra. Úgy gondolták, hogy itt telepszenek meg. De riasztotta őket az ott élő pogányok kegyetlensége és rosszindulata. Gál azonban, aki Kolumbán kíséretében volt, sorra felgyűjtotta a pogány szentélyeket és a bálványoknak áldozott dolgokat a tóba szórta. Amikor az emberek látták ezt, haragra gerjedtek, fegyvert fogtak, hogy Gált megöljék és Kolumbánt elűzzék arról a vidékről.

Onnan tovább menve, ugyancsak a Bodeni-tó partján egy Willimar nevű pap az egykori római castrum, Bregenz mellett mutatott nekik egy helyet. A templomrom mellett Kolumbán ki is jelölte az új kolostor helyét.

Szent Gál halála után egy évszázaddal készült életrajza így számol be arról, hogy ott mi történt.

„Willimar kézen fogta Kolumbánt és imádkozni hívta mindnyájukat. A közös imádság után bementek a házba és lelki beszélgetésbe kezdvén, Isten választotta, Gál, Kolumbán parancsára, beszélni kezdett. A hallgatók lelkében annyira fölébresztette a mennyország szeretetét, hogy az említett pap csak ámult és hullottak könnyei. Hét napot töltöttek így együtt Krisztus dicséretében és az itteni vigasztalás örömeiben. Ezek után megtudták Willimartól, hogy a közelben egy régi város romjai vannak, mely a termékeny föld és a tó közelsége miatt Isten szolgáinak alkalmas hely lehet. A hírre Kolumbán legjobb tanítványával, Gállal és egy másik diakónussal hajóba szállt, hogy megnézze a romokat. Partot érve hajlékot készítettek és könyörögtek Krisztushoz a helyért. A környék lakói három aranyozott bálványképet tiszteltek ott.

Kolumbán megparancsolta Gálnak, hogy szóljon a néphez, mert Gál latinul is jobban tudott a többiekénél, és a helybeliek nyelvét is ismerte. A pogány templomnak ugyanis éppen ünnepe volt és összejött a nép, de inkább az idegenek iránti kíváncsiság hajtotta őket, mintsem az istentisztelet utáni vágy. Miután egybegyűlt a sokaság, Gál hatásos prédikációban szívükre beszélt, és biztatta őket, hogy térjenek meg Teremtőjükhöz és Isten Fiához, Jézus Krisztushoz, aki az emberi nemnek megnyitotta a mennyek országának ajtaját. Amint befejezte beszédét, hallgatói szeme láttára kivitte a templomból a bálványképeket, összetörte és a tóba vetette azokat. Akkor a jelenlévők egy része megvallotta a bűneit és hitt, a másik rész méltatlankodó haraggal távozott. Kolumbán megáldotta a vizet és megszentelvén a helyet, az egykori templomot újra Szent Aurélia tiszteletére szentelte. Tanítványával együtt három évig maradt ezen a helyen.

Amikor egyszer Gál az éjszaka csöndjében hálóval halászott a tavon, meghallotta, hogy egy ördög a hegy csúcsáról szólítja a tó mélyében lévő másik ördögöt, aki így válaszolt neki: „Itt vagyok!” A hegyről jött a szó: „Jöjj segítségemre! Íme, idegenek jöttek, akik kivetettek a templomból. Az isteneket, melyeket a helyi lakosok tiszteltek, összetörték! Megtérítették őket. Gyere és segíts nekem, hogy elűzzük őket innen!” A vízben lakó ördög így válaszolt: „Egyikük éppen a tavon van, ennek én soha nem tudok ártani! Próbáltam elszagatni a hálóját, de hasztalan. Szüntelenül imádkozik, és soha nem nyomja el az álom.”

Amikor ezt Gál hallotta, keresztet vetett magára és így szólt hozzájuk: „Jézus Krisztus nevében parancsolom nektek, hogy hagyjátok el ezt a helyet, és senkinek ne ártsatok itt!” – majd sietve kikötött és elmondta apátjának, mit hallott. Kolumbán azonnal összehívta a templomba a testvéreket. És íme, miközben ők imádkoztak, félelmetes hang hallatszott a helyekről: az ördögök jajgatva eltávoztak, míg azok alázattal imádkoztak az Úrhoz.

Kolumbán és társai még nagyobb szeretettel dicsérték Krisztust, aki elűzte mellőlük az ördögöket. Azok pedig, akik nem hallgattak szavukra, bálványaik elpusztítása miatt támadásra készültek. Elmentek a fejedelemhez és bevádolták őket, mondván: e jövevények miatt tönkremegy a környék. A fejedelem hírnököt küldött hozzájuk és megparancsolta, hogy távozzanak. Kolumbán így szólt a testvérekhez: „Arany kagylót találtunk itt, de belül tele volt kígyókkal. Ti azért ne szomorkodjatok, mert Isten, akinek szolgálunk, elküldi az ő angyalát, és az elvezet minket Itália királyához és kegyelmessé teszi irántunk, hogy nyugalmas helyet kapjunk tőle.”

A mi számunkra szokatlan a történet, melyben egy szent ördögök beszélgetésének a fűltanúja. Lássuk meg a szavak mögötti lényegét: a szent megérezte valamit, azt, hogy ellenséges környezet veszi körül. Felette is (a hegytetőn), alatta is (a tóban) ott az ellenség. Senkire nem számíthat, csak Isten erejével lehet úrrá a helyzeten. Amikor pedig Istenhez fordul, ez be is következik. Legyőzi az ellenséges erőket.

Ekkor Kolumbán úgy határozott, hogy dél felé veszi útját és Rómába megy. Gallust éppen akkor láz gyötörte, ezért nem ment velük, hanem helyben maradt.

Kolumbán Itáliában Genova és Piacenza között, Bobbióban talált alkalmas helyet kolostor alapításához. Egy kis település mellett, a Szent Péter tiszteletére emelt kis templomhoz kapcsolódóan épült föl a kolostor, amely második Monte Cassinóvá fejlődött az idők folyamán. És nemcsak a szerzetesség, hanem a kultúra melegágya és mentsvára is lett századokon át. A 10. században Itália legjelentősebb könyvtára állt itt.

Bobbióban történt, hogy a kolostor építésekor két ökör egy nagy gerendát vontatott kifelé az erdőből. Egyszer csak rájuk rontott egy hatalmas medve, és az egyik ökröt leütötte, majd fölfalta. Kolumbán akkor megparancsolta a medvének, hogy álljon be az ökör helyére – és a vadállat engedelmeskedett. Attól fogva engedelmes háziállatként segített mindenben a kolostor lakóinak. Sok szent életéből maradt fenn hasonló elbeszélés, melynek szimbolikus jelentése is van. A kellő önfegyelmel rendelkező szentek megfékezhetik a természet vad erőit is, és a hit hirdetésének a szolgálatába állíthatják.

Amikor a mai Svájc területén II. Klotár király uralma megszilárdult, követeket küldött és hívta Kolumbánt, hogy menjen vissza az ő országába. De ő ekkor már nem akart Bobbióból elmenni. Egy évvel azután, hogy megérkezett Bobbióba, egy vasárnapi napon, 615. november 23-án befejezte földi életét, hogy az égből segítse tovább más módon szerzeteseit és az égiek által rábízott embereket. Erekyeit a bobbiói templom kriptájában őrzik. Tisztelete több országban is elterjedt, ünnepét 1969-ben vették fel a római naptárba, és ezáltal az egész Egyház ünnepe lett.

Szent Gál (Gallus)

(550 t.- 620)

1. Szent Gál hovatarozása
2. Két felfogás a misszióról
3. Hogyan kell értelmezni a Szent Gál életében előforduló ördögüzéseket?
4. Az ördögüzés mai szabályozása

Írországban született, 550 körül és a mai Svájc területén Sankt Gallen mellett halt meg 620. október 16-án.

Száz évvel a halála után így ír róla a Sankt Gallen-i kolostor egyik krónikása:

„Az a férfi, akit Gálként tisztelünk, nemes származású, és még nemesebb erkölcsű ember volt. Gyermekkorát Hibernia szigetén (Írország) töltötte, és kicsi korától fogva szerette Istent. Szülei a tiszteletre méltó Kolumbán mellé adták tanulni, aki az atyák hagyományait követve az alázatosság ösvényét mutatta mindenkinek és „méznél édesebb” tanítást adott a körülötte lévőknek. A tanítványok közül Gál kitűnt alázatosságával és szorgalmával, követte mesterét az isteni tudományban, a mulandó világot megvetette és mindig a mennyországba vezető utat mutatta testvéreinek.”

Ezek a testvérek, akikről a krónikás ír, nemcsak az ő szerzetestestvérei voltak, hanem Európának azok a népei is, akiknek a megtérítésére Szent Kolumbán kis missziós csapata elindult. Köztük volt Gál is.

A missziók történetében két irányzat, kétféle hozzáállás figyelhető meg. Nehéz egyiket a másik fölé helyezni. Mindkettőnek vannak előnyei. Az egyik az úgynevezett akkomodációs módszer. Ez a latin szó alkalmazkodást jelent. Eszerint meg kell keresni azokat az értékeket, és kapaszkodókat a megtéríteni szándékozottak életében, és vallásában, amikhez hozzá lehet alkalmazni, illeszteni a kereszténységet. Ennek a módszernek az előnye, hogy a pogány népek könnyebben befogadják a keresztény tanítást. Hátrány viszont, hogy a régi vallás elemei tovább élnek, és esetleg még évszázadok után is ott maradnak a kereszténységtől idegen, azzal ellentétes, babonás, pogány elemek.

A másik irányzat szerint magasra emelt kereszttel a kézben kell előre törni, radikális fordulattal meg kell tagadtatni a régi bálványokat, ki kell úzni a pogányság mögött meghúzódó, azt éltető ördögöket. A régit teljesen le kell rombolni, és új alapokra kell építkezni. Ennek a módszernek az előnye, hogy tisztább lesz a keresztény hit, de lehet, hogy kevesebben fognak megtérni, kereszténnyé lenni. És nagyobb ellenállást is kiválthat az ilyen hithirdetés. Keményebb lehet a konfrontáció, a misszionáriusokkal való szembeszegülés, ellenállás.

Az újkori missziók történetében az első módszert inkább a jezsuiták alkalmazták, az utóbbi inkább a ferencesekhez kapcsolódik. De lehet, hogy egy missziós közösségen belül is egyik misszionárius az egyik, a másik a másik álláspontot képviseli. Így volt ez abban a 12 fős ír szerzetescsapatban is, amely az ifjabb Kolumbán vezetésével Írországból átkelt az európai kontinensre, hogy belevágjon a népvándorlás következtében Európába nyomult népek

megterítésébe. Szent Kolombán inkább az első módszer híve volt, a kíséretében lévő Szent Gál pedig inkább a radikálisabb módszert képviselte. Egy idő után – ez a hozzáállásbeli különbség is belejátszott – elváltak útjaik. Szent Gál a később róla elnevezett Sankt Gallen közelében maradt, ott is halt meg, Kolombán pedig tovább vándorolt Itáliába, és ott alapította meg Bobbio kolostorát.

Több egyházatya szerint az eretnokség és a pogányság mögött a bukott angyalok húzódnak meg. Őket kell kiűzni, elkergetni, hogy az emberek helyes hitre jussanak, és helyre álljon Istennel a helyes kapcsolat. Az ördögűzésnek több módja is van. Nemcsak parancsolni lehet, és kell ezeknek az Isten ellen lázadó szellemeknek, hanem a helyes tanítással és életvitellel is el lehet űzni, távol lehet tartani őket. Szent Gál élettörténetében, direkt formában történik ezeknek a kereszténységgel ellentétes szellemeknek a kiűzése. Ez sok mai ember számára furcsa lehet. Az évszázadokkal ezelőtti leírásokat azonban mai exorcisták tapasztalatai is megerősítik.

Szent Gál életéből a következő eseményeket abból a száz évvel későbbi leírásból idézzük, amelynek szerzője Walafrid Strabo volt. A sok csodás eseményt lehet hitetlenkedve is hallgatni, de pozitív hozzáállással is Krisztus Urunk eme szavait szemünk előtt tartva: *Bizony, bizony mondom nektek: Aki hisz bennem, ugyanazokat a tetteket viszi majd végbe, amelyeket én teszek, sőt nagyobbakat is tesz majd azoknál, mert én az Atyához megyek. Bármit kértek az én nevemben, megteszem azt, hogy az Atya megdicsőüljön a Fiúban. Ha valamit kértek tőlem az én nevemben, megteszem azt.* (Jn 14,12-14)

Gált egy lázas betegség megakadályozta abban, hogy Kolombánékkal Itália felé útra keljen. Egy diakónussal remete életre alkalmas helyet keresett. Mialatt az alkalmas helyet keresték történt a következő eset. Idézzük az ősi életrajzból.

Amikor Gál befejezte imádságát, mogyorófa ágaiból keresztet készített és ráakasztotta az ereklyetartót, melyben a Boldogságos Szűz, Szent Desiderius és Thébai Mór ereklyéi voltak. A kereszt előtt mindketten újra imádkoztak. Gál ezt mondta: „Uram, Jézus Krisztus, világ Teremtője, ki a kereszten jöttél az emberi nem segítségére, add meg, hogy dicséretedre ez a hely lakható legyen.” Estébe nyúlt az imádság, majd hálaadással megvacsoráztak. Miután nyugovóra tértek, hogy fáradt tagjaik pihenhessenek, Isten embere csendben fölkelt és tovább imádkozott az ereklyék előtt, amit útitársa titokban megfigyelt.

Közben egy medve jött le a hegyről és enni kezdte a maradékot. Gál azt mondta neki: „Te vadállat, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében parancsolom neked, hozz fát és tedd a tűzre!” A medve nyomban megfordult, hozott egy hatalmas fáhasábot, és rátette a tűzre. Isten embere jutalmul kenyeret adott neki, de egyúttal megparancsolta: „Az én Uram Jézus Krisztus nevében, hagyd el ezt a völgyet! A többi hegyeken és völgyeken járhatsz, de itt se embernek, se állatnak ne árts!” Látván ezt a társa, leborult előtte és így szólt: „Most már tudom, hogy veled van az Úr, mert a vadon állatai engedelmeskednek neked!” De Gál azt mondta neki: „Vigyázz, nehogy valakinek elmondd, míg meg nem láttad Isten dicsőségét!”

Amikor reggel lett, a diakónus így szólt hozzá: „Atyám, mit tegyünk ma?” Azt mondta Gál: „Kérlek, fiam, ne haragudj szavaimért, de ma maradjunk még itt. Vedd a hálót, és menj a vízeséshez, én majd kicsivel később utánad jövök, hátha az Úr megmutatja nekünk szokásos irgalmasságát, hogy tudjunk adni valamit vendégünknek e hely megáldásáért.” A diakónus azt mondta: „Tetszik, amit mondasz”, és azonnal a vízeséshez sietett. Amint hozzáfogott, hogy kivesse a hálót, megjelent neki két ördög a vízparton ruhátlan asszonyok alakjában, mintha fürödni készülnének. Hol csalogatták, hol kavicsal dobálták, mondván: „Te hoztad ide azt a gonosz és ellenséges embert, aki mindig legyőz minket” A diakónus visszafutott Gálhoz és jelentette neki a dolgot. Mindketten Krisztushoz imádkoztak, és Gál ezt mondta: „Uram, Jézus Krisztus, Isten Fia, ne érdemteleniséget nézd, hanem üzd el ezeket az ördögöket innen, hogy e hely neved tiszteletére szentelt lehessen!” Amikor imádság után a vízeséshez mentek, látták, hogy a két ördög futva menekül a vízfolyással szemben, egészen a hegytetőig.

Isten embere így szólt: „Ti ördögi rémképek, megparancsolom nektek az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében, hogy távozzatok innen a pusztába és vissza ne térjete!” Ezután vízbe vetették a hálót és sok halat fogtak.

Így megtisztítván a helyet, két patak között egy erdőt, és benne kedves tisztást találtak, mely alkalmas volt cella építésére. Jákob pátriárka példáját követve mondta Gál: „Valóban az Úr van ezen a helyen! És akkor csoda történt: korábban sok kígyó élt ott, de e naptól kezdve egyet sem lehetett látni. Dicsőítették az angyalok Teremtőjét, és hálát adtak neki.

Míg így együtt voltak, hírnök érkezett az egyik paphoz, Willimarhoz, aki Gált segítette, és jelentette, hogy Gaudentius, Konstanz püspöke meghalt. A hírt hallván imádkozni kezdtek érte. Hét nap elteltével Willimar levelet kapott, melyben Gállal együtt magához hívta őt Überlingen ura. Azért hívta őket, mert leánya, Fridiburga nagyon beteg volt. Ördög szállta meg: alig evett, időnként földhöz verte magát és habzott a szája, és ilyenkor csak négyen tudták lefogni. Az ördög néma volt 30 napig, majd beszélni kezdett. A leány Sigibertnek, Theoderik fiának volt az elígért mennyasszonya. Amikor a leány megbetegedett, apja azonnal jelentette és Theoderik két püspököt küldött hozzá, hogy segítsenek rajta.

Gál nem ment a hívásra, csak Willimar. Már ott volt a fejedelemmel, miközben „megérkezett a két püspök, akiket Theoderik király küldött. A püspökök királyi ajándékokat akartak átadni a leánynak, de az kitepte magát öre karjaiból, és annak kardjával meg akarta őket ölni. A lányban lakó ördög azt mondta az egyik püspöknek: „Te ígérted a királynak, hogy kiűzöl engem? Miért nem hoztad ide a saját lányodat, akinek egy apáca az anyja?” A másiknak meg azt mondta: „Te is paráználkodtál három idegen asszonnyal. A ti parancsokra soha ki nem megyek e leányból. De van egy ember, Gál, aki sok helyről elűzött már engem, bosszúból szálltam meg ezt a leányt. Ha ő ide nem jön, el nem megyek innen!” Ekkor az egyik püspök arcul vágta a leányt, mondván: „Hallgass, Sátán!” Az ördög azonban tovább vádolta a püspököket. Három nap telt el így, és akkor a püspökök visszatértek a királyhoz, és beszámoltak a történekről.

Willimar rátalált Gálra, aki közben elhagyta helyét és egy barlangban hózódott meg, hogy magányát ne zavarják. Így szólt hozzá: „Atyám, ne félj, hanem jöjj a fejedelemhez, mert megesküdött nekem, hogy semmi mást nem akar, csak hogy imádság közben tedd kezedet a leány fejére. És ha a kedvedért Krisztus megkönyörül rajtuk, a fejedelem neked adja Konstanz püspöki székét.”

Ezután útra keltek. „Reggel beléptek a szobába, ahol anyja ölében úgy feküdt a leány, mint egy halott: a szeme zárva volt, szájából kénes szag áradt. Az egész háznép összegyűlt, hogy lássa, mi történik. Gál leborult, és imádságba merülve könnyek között mondta: „Uram, Jézus Krisztus, ki eljöttél e világra és szűztől születél; ki parancsoltál a szélnek és a tengernek és meghátrálásra kényszerítetted a sátánt, és szenvedésed által megváltottad az emberi nemet, parancsold ennek a tisztátalan léleknek, hogy hagyja el ezt a leányt!” Fölkelvén az imádságból, megfogta a lány jobb kezét és fölemelte, a gonosz lélek ugyanis a földre teperte.

Gál akkor a leány fejére tette a kezét és így szólt: „Jézus Krisztus nevében parancsolom neked, tisztátalan lélek, távozz Isten e teremtményéből!” Amikor ezt mondta, a leány kinyitotta a szemét és a tisztátalan lélek megszólalt benne: „Te Gál vagy, aki korábban már elűztél engem, de én ide jöttem. Ha innen elűzöl, hová menjek?” Isten embere így válaszolt: „Ahová a te Urad téged elsüllyeszt, a mélységbe!” Akkor a jelenlétük látták, hogy a leány szájából egy félelmetesen csúf fekete madár röpül ki. A leány azonnal egészségesen fölkel és Isten embere visszaadta őt anyjának.

Ezek után Gál visszatért szeretett magányába és ott a mennyei Király seregében tovább végezte gyakorlatait.

Sigibert királyfi, amikor meghallotta, hogy a jegyese meggyógyult, kérte atyját, hogy hozassa házába. Díszes kísérettel érkezett a lány, és kérésükre elmondta, hogyan nyerte vissza egészségét, amit a királyi udvar főpapjai hiába próbáltak neki visszaszerezni. Elmondta, hogy

van a vadonban egy ír származású ember, ki által Isten csodákat tesz. A leány leborulva kérte: „Uram, királyom, szolgálód a betegség miatt még nagyon gyenge. Engedj nekem hét napot, hogy megerősödjem!” A király azt válaszolta: „Legyen, ahogy akarod.” A hetedik nap hajnalán azután a menyasszony Szent István vértanú templomába ment, letette menyasszonyi ruháját és apácaruhát öltött, majd megfogta az oltár szélét és így imádkozott: „Szent István, ki véredet ontottad Krisztusért, légy ma közbenjáróm, hogy a király szíve akaratomhoz hajoljon, és ne vegye le a fátylat fejemről...” Amikor jelentették a történeteket a királynak, tanácskozni hívta a papokat és fejedelmeket, és közülük az arles-i (ejtsd: arli) püspök így nyilatkozott: „Ez az ördögtől megszabadított leány fogadalommal kötelezte magát az életszentségre. Vigyázz, király, el ne ragadd, nehogy bűnbe ess és őt a korábinál nagyobb baj érje.”

A király igaz és istenfélő ember volt, és meghallgatva a papok tanácsát, bement a templomba, odavitette magához a királyi ruhát és a koronát, és szólt a menyasszonyhoz: „Jöjj ide!” A leány azt gondolta, hogy el akarják ragadni, ezért átölelte az oltárt. A király hangosabban szólt hozzá: „Ne félj, jöjj ide, minden úgy lesz, ahogy te akarod!” Megkérte a papokat, hogy öltöztessék királynői ruhába és akkor e szavakkal ajánlotta az Úrnak: „Ahogyan számomra felékesítetted, úgy adlak téged menyasszonyul az én Uramnak, Jézus Krisztusnak”, majd megfogta a leány jobbát és az oltárra tette. A királyfival való esküvő elmaradt, de a menyegzői lakomát megtartották, majd Metz városában a király kolostort épített Fridiburga számára.

Eme fantáziadús, a mai ember szemével nézve mesés elbeszélések mögött vegyük észre azt a valóságot, amit ki akarnak fejezni. Ha egy ember teljesen Istennek szenteli magát, azáltal Isten meg tudja más emberek életét is változtatni. Bármelyikünk közelebb kerül Istenhez, azáltal másokat is közelebb visz hozzá. Ez történt Szent Gál esetében is. Imája és életszentsége által ördögöket űz el vidékekről és űz ki emberekből, ahogyan Jézus Krisztus tette. Közéleben a vadállatok is megszelídülnek, a vadon lakható vidékké alakul. Emberek élete megváltozik, olyan áldozatokra is képessé válnak, amilyeneket korábban nem vállaltak volna. A korábban királyi menyasszonyból, majd ördögtől megszállt leányból apáca lesz. És a vőlegény is tiszteletben tartja döntését, lemond menyasszonyáról Isten kedvéért.

Ezekben a Szent Gál életéről szóló történetekben látunk negatív példát is. Minden korban a püspökök voltak a felelősek a rájuk bízottak lelki gondozásáért. Ha kellett, nekik kellett gondoskodniuk a szükséges ördögűzésről is. A ma érvényes egyházi törvénykönyv szerint is a püspökök kötelessége az ördögűzés. Minden egyházmegyében kellene, hogy legyen a püspök által kinevezett ördögűző. Azok a királyi udvarban élő püspökök, akikről a történetet hallottuk, nem tudták elvégezni az ördögűzést, mert hivatalukhoz méltatlan életet éltek, és nem bánták meg bűneiket. Exorcistának napjainkban csak tapasztalt, lelki dolgokban járatos, az életszentség útján járó ember nevezhető ki. És számukra alapszabály, hogy ördögűzés előtt végezzen szentgyónást, hogy ne tudjon az ördög az ő bűneibe beleakaszkodni.

Gál mindvégig megmaradt egyszerű szerzetesnek, remetének. Pedig meg akarták Konstanz püspökévé is választani, de ő nem fogadta el. És visszaújíttotta az apáti címet is. A Luxeuil-e (ejtsd: lukszöj) kolostor apátjának halála után szerzetesek jöttek és kérték, hogy Gál legyen az apátjuk, de ő így felelt: „Én elhagytam rokonságomat és földemet Krisztusért, hogyan lehetne újra birtokom?” És nem fogadta el a fölkínált méltóságot.

Utolsó napjaiban magas lázban feküdt. Tizennégy napos láz után, október 16. napján, életének 85. évében adta vissza lelkét az Úrnak.”

Száz évvel halála után Szent Otmár alapította Gál életének színhelyén a Sankt Gallen, azaz Szent Gál apátságot, mely később is az ír tudósok és művészek menedéke lett, akik hozták a hitet és a kultúrát. Szent Gál tisztelete oly nagy volt, hogy egy egész kantont neveztek el róla Svájcban. Nevével Európa-szerte találkozhatunk, templomok és helységek nevében. Magyarországon is több helységnév tanúsítja tiszteletét Ilyenek Szentgál, Szentgáloskert.

A franciák, a németek, az osztrákok, a svájciak számon tartják azokat, akik a keresztény hitre térítették őket. Számunkra, magyarok számára többségüknek még a neve is ismeretlen. De nekik köszönhetjük mi is a hitünket, hiszen az ő közvetítésük által lettünk keresztények, és részesültünk azokban az értékekben és tudásban, amelyek nélkül Magyarország ma nem lenne Magyarország, és Európa nem lenne Európa.

Szent Domonkos

(1170 körül–1221)

1. Történelmi háttér
2. Katarok és waldensek
3. Milyen lépések vezetnek a szerzetalapításig?
4. Milyen feladatokat lát el a domonkos rend?
5. Híres domonkosok

Ahhoz, hogy Szent Domonkos életét, az ő igazi történelmi jelentőségét megértsük, fel kell vázolnunk azt a történelmi kort, amelyben élt.

Az emberi elmének vannak olyan eltévelyedései, amelyek gyakran visszatérnek, felütik a fejüket különböző korokban. Az alap-eltévelyedés gyakran ugyanaz, árnyalatbeli, fogalmazásbeli különbségek vannak csak a különböző korok hasonló eretnokségei között.

A manicheus eretnokséggel már az első keresztény századokban is meg kellett küzdeni. Manicheus volt például egy ideig, majd annak ádáz ellenfele lett, Szent Ágoston. E mozgalom későbbi követői Szent Domonkos korában kataroknak, tisztáknak nevezték magukat. Szerintük két örök, egymástól független istenség, őserő, ősprincípium, létezik: egyik a fény, a másik a sötétség. Az elsőtől származik az ember lelke, a másodiktól teste. Szellem és anyag összebékíthetetlen ellentétben állnak egymással. Minden állatban is egy börtönbe zárt lelket láttak. Hittek a lélekvándorlásban, ezért tartózkodtak az állateledeltől, nehogy emberi léleknek okozzanak valami kárt, amely éppen egy állattestben időzik, ezért vegetáriánusok voltak. A házasság és gyermekek nemzése a tökéletesek számára, akik a szekta legbelsőbb körét alkották, tilos volt, azért mert úgy gondolták, hogy a házasság révén a gyermek-lelkek belekényszerülnek az emberi testbe, vagyis az anyag gonosz világába.

Ezekhez az ősi, gnosztikus, manicheus alapelképzelésekhez hozzáadódtak olyan gondolatok is, amelyek a fennálló társadalmi rendet kritizálták, sőt támadták. A feudalizmus korában vagyunk. Az emberek közti kapcsolatokban fontos szerepe volt például a hűségeskünek, amelynek az egész középkori életben fundamentális szerepe volt. A katarok tanaihoz hozzá kapcsolódott így az az elképzelés is, hogy a méltatlan embereknek tett eskü nem kötelez, és a méltatlan életet élő pap által kiszolgáltatott szentségek érvénytelenek. Megkérdőjelezték a fennálló bírósági gyakorlatot is. Azt is a gonosz találmányának tartották. Tanaik azért is gyorsan terjedtek, mert a szegényebb rétegek, nap mint nap, a saját bőrükön érezték az igazságtalanságokat mind a világi földesurak, mind az egyháziak részéről.

Mindenben a gonosz megnyilvánulásait látták. Nemcsak a gazdagságot, a földbirtokot, hanem minden birtokot, a gonosz találmányának tartották. Ezen az alapon elvetették még a templomokat, a keresztet, a szentek képeit is. Hosszú, fekete ruhában jártak, amely a lélek gyászának volt a kifejezője, hogy kénytelen a testben élni. Fejükön keleti fazonú sapkát hordtak, kifejezve ezzel, hogy eszméiket Keletről származtatják. A férfiak nem viseltek szakállt, hosszú hajuk a vállukra omlott. A testtel ellenségesen bánó gyakorlatuk miatt szikár sápadt lények voltak, mint valami más világból származó árnyak. Főleg Észak-Itáliában és Dél-Franciaországban és Dél-Németországban terjedt el mozgalmuk, azokon a gazdagabb

területeken, ahol már a fényűzésre is tellett, és a kultúra virágzásnak indult. A franciaországi Albi városáról albigenseknek is nevezték őket.

Hogy mekkora hatást fejtettek ki korukban, mutatja, hogy a katar szóból származik a német nyelvben a ketzer, az eretnek szó. Valójában a katarok mozgalma volt a Középkor első nagy tömegmozgalma.

Egyházi szempontból kifogásolhatatlan eredete volt egy másik, a korban fontos szerepet játszó eretnekségnek, a waldenseknek. Népi színészek, vásári mutatványosok, Lyon piacterén adták elő Szent Alexius őskeresztény korból származó történetét. Alexius még a nászéjszakán elhagyta hitvesét. Sok év elmúltával hazatért, de úgy, hogy nem ismerték fel övét. Koldusként élt ezután 17 évet saját otthonában. A nézelődő tömegben volt egy gazdag lyoni kereskedő, Waldes Péter. A történet annyira megérintette, hogy elindult a megtérés útján, majd szétosztotta vagyonát, és attól kezdve koldulásból tartotta fenn életét. De a szerzetesekkel ellentétben Jézusnak a gazdag ifjúhoz szóló tanácsát, hogy „add el mindenedet, és úgy kövess engem”, nem tanácsként értelmezte, hanem parancsként, amely minden embert kötelez. Egy, a katarokéhoz hasonló laikus teológiát alakított ki, amely szemben állt az egyház hivatalos teológiájával. Az apostolok módjára teljesen szegényen járta a vidéket és a városok utcáit, és prédikációival mindenkit igyekezett a szegény evangéliumi élet számára megnyerni. A lyoni püspök végül Waldes Péternek és követőinek megtiltotta a prédikálást. Ő ezután a pápához fellebbezett. A pápa szegénységre törekvésüket helyeselte, de ő sem adta meg neki a prédikálási engedélyt. Erre fellázadt ezek ellen az egyházi rendelkezések ellen, és kétségbe vonta a pápának ezt a jogát, hogy tanításra megbízatást adhat, vagy elvehet, ezáltal eretnökké vált. 1134-ben, a veronai zsinaton a pápa kiközösítette, Barbarossa Frigyes császár pedig birodalmi átokkal sújtotta.

Az egyház a harcot a katarok, a waldensek és más eretnekek ellen akkoriban tilalmakkal, kiközösítésekkel folytatta, az uralkodók pedig, mivel ezek az eretnekek a fennálló társadalmi és politikai rendszer ellen fordultak, máglyahalálra ítélték őket és fegyverrel harcoltak ellenük. Mikor a katarok és a waldensek a hozzájuk küldött pápai követet meggyilkolták, III. Ince pápa keresztes hadjáratot hirdetett ellenük. Húsz évig tartó véres harcok kezdődtek.

Hogy a szónak és a meggyőzésnek a fegyvereivel is lehet küzdeni az eretnekek ellen, ez abban a korban fel sem merült. Hogy a másként gondolkodókkal személyes eszmecsere is lehet folytatni, és az igazság számára érvekkel is meggyőzhető, ez a nyers hatalomnak azokban a századaiban kívül esett az emberek látókörén. A vallási párbeszédnek ezt az ősegyházban már használt módját egy spanyol ember hozta vissza az egyházi gyakorlatba.

Guzman Domonkos Spanyolország északi részén fekvő Caleruegaban született, amely Kasztíliaiban található. Miután az elemi ismereteket egy rokon plébánosánál elsajátította, filozófiai és teológiai tanulmányok végzésére a palenciai székesegyház iskolába ment. Itt születik meg benne az életre szóló hivatás. 1198-ban pappá szentelik. Ezután a dómkáptalan kanonokja lesz Osmában. Domonkos atyai jóbarátja, Diego, 1202-ben püspök lett. Négy évvel később Domonkossal együtt Rómába mentek, és azt kérték a pápától, hogy adjon nekik felhatalmazást a kunok közötti térítő munkára. A pápa megörült apostoli buzgóságuknak, de nem keletre, a kunokhoz, hanem Dél-Franciaországba küldte őket, a Katarok és a waldensek térítésére.

Toulouse közelében egy missziós állomást létesítettek, amelynek vezetője, a püspök hamarosan bekövetkezett halála után, Domonkos lett. Már életpályája kezdetén egy olyan szerzetesrendről álmodott, amely csak a prédikálásra, az emberek megtérítésére szenteli magát. Néhány általa megtérített waldenssel alapított meg egy katolikus prédikáló társaságot, amelynek központja kezdetben Toulouse volt.

Domonkosról, még főiskolás korából, feljegyezték hogy amikor a városban nagy éhség és nyomorúság volt, pénzzé tette összes holmiját, még tankönyveit is eladta, hogy a szerencsétleneken segíthessen.

Azért is tudott olyan sok embert visszatéríteni, mert teljes szegénységben élt ő maga is, ezért az ugyancsak szegénységet hirdető és szegényen élő eretnekek odafigyeltek szavára. Fennmaradt róla egy történet, mely szerint egyik missziós útján előkelő asszonyok fogadták be a házukba, akik maguk is hajlottak az albigenek tanítása felé. Mikor látták, hogy eledelül csak kenyeret fogad el, csak vizet iszik, és éjszaka a puszta földön alszik, apostoli egyszerűségén úgy megrendültek, hogy megszilárdultak katolikus hitükben.

III. Ince pápának jelenti be szerzetalapítási szándékát. A pápa először elutasítja, mondván, válasszon ki egy szerzetet a már meglévők közül, és legyen annak tagja. Domonkos elszántságának köszönhetően végül is a következő pápa a IV. Lateráni zsinaton jóváhagyta a „prédikátor testvérek” rendjét. Ezzel egy olyan szerzetesrend született, amelyik lényegében csak prédikálással foglalkozik, és tagjait speciálisan felkészíti erre a tevékenységre. Abban a korban hallatlan újítás volt ez. A felszentelt papok szerzetesi fogadalmat tesznek, és teljesen a tanulásnak, a prédikálásnak és a lelkek mentésének szentelik magukat. Elvileg szigorú kolostori fegyelemben élnek, de ha ez a tanulást vagy a lelkek érdekében végzendő munkát gátolja, felmentést kapnak a kolostori élet egyes gyakorlatai alól.

Hogy rendje számára utánpótlásról gondoskodják, Domonkos elment az akkori egyetemi városokba, előbb Bolognába, majd Párizsba.

Az 1220-as általános káptalanon alakította ki a rend saját egyedi arculatát. Koldulórenddé vált, amely azt jelenti, hogy nemcsak szerzeteseknek egyénileg, hanem a szerzetnek sem lehettek birtokaik, a rendházaikat, és templomaikat leszámítva. A fenntartást koldulásból fedezték. Ez az isteni gondviselésre való nagy ráhagyatkozást jelenti. Ha egy rendháznak a gondnoka arról panaszkodott, hogy valamiben hiányt szenvednek, így buzdította: Menj és imádkozzál, a Jó Isten majd gondoskodik.

A rend legfelsőbb hatósága az általános káptalan. Rendi ruhájuk fehér, amelyen a fekete vándorköpenyt viselik. Még Domonkos térítő tevékenységének az elején, megalakult a rendnek egy női ága, az ún. második rend, akik fő feladatuknak a térítőmunka sikeréért való imádságot tartották. És, hogy világi emberek számára is kaput nyissanak, számukra megalapították az un. harmadik, rendet, röviden harmadrendet.

Domonkos a rendi fegyelem fenntartásában nem volt híve a szigorú parancsoknak.

Saját véleményéhez nem ragaszkodott makacsul, mások tanácsát szívesen meghallgatta, mert azt tartotta:

Az Úr egyiknek kinyilatkoztatja azt, amit nem közöl a másikkal, így látjuk ezt a prófétáknál is.

Domonkos egész életében nagyon sokat utazott a rendházai között. Vérbeli misszionárius volt, ezeken az útjain is sok embert térített vissza a helyes útra, Jézus követésére, életének az utánzására. Jézus követésének fontos feltétele az Ő életéről való elmélkedés. Jézus életének a legfontosabb eseményeit segít magunk elé idézni a rózsafüzér, amely éppen ebben a korban terjedt el. A rózsafüzér elterjesztését egyenesen Domonkos nevéhez kapcsolják.

A legnagyobb fogság, amely az ember gúzsba köti, a bűnök fogsága. Ebből a rabságból az ember csak a bűnbánat által szabadulhat. Ahhoz, hogy nagy bűnösök eljussanak erre a lépésre, gyakran segíti, hogy mások bántódnak előbb az ő bűneik miatt. Domonkos fiatalabb rendtársait így biztatta, a bűnösökért való engesztelő bűnbánatra:

Ha nem tudtok bántódni a magatok bűnein, mert nem követtetek el nagyobbakat, bántódjatok másokén, hogy Istenhez térjenek, amint ezt a próféták és apostolok tették!

Jó barátságban volt Assisi Szent Ferencsel, a másik koldulórend alapítójával, bár egyéniségük és útjaik, a hasonlóságok ellenére, jelentősen különböznek egymástól.

Rendjét először Nyugat-Európában szilárdította meg, de később eljutott Keletre is.

Domonkos édesanyja fia születése előtt egy kis, tarka kutyát látott álmában, amely a szájában fáklyát vitt, körbefutotta és lángba borította az egész földet. Ebben a domonkosok később magukra ismertek. Fekete-fehér ruhájukban és lángoló szavukkal, mint a nemes

vadászkutyák – Nagy Szent Gergely hasonlította az igehirdetőket a kutyákhoz – elkergették a rókákat, amelyek az Úr szőlőjét pusztították. A domonkosokat latinul dominicanes-nek hívják. Ha szó szerint magyarra fordítjuk: az Úr kutyái. A kutyához más képek is asszociálhatók, az Úrhoz való hűség, vagy például a nyomozás. A domonkos rendre bízta később az Egyház az inkvizíció működtetését. Ennek kezdetben teljesen pozitív tartalma volt. Abban a korban, a vallás átjárta az egész társadalom életét. Ha gonosz, álnok emberek valakit tönkre akartak tenni, ezt úgy is megpróbálták elérni, hogy az illetőt kikiáltották a hit ellenségének. Olyan uralkodók is, például, akik maguk kereszténynek aligha voltak mondhatók, személyes politikai ellenfeleiket úgy üldözték, hogy kikiáltották eretneknek. Pontosan az ilyen visszaélések kiküszöbölésére állította fel az egyház az inkvizíciót, amely szó szerint nyomozó hivatalt jelent. És ennek működtetését a domonkosokra bízta. Ne olyanok állapítsák meg, hogy ki eretnek, és ki nem, akik visszaélnék ezzel, hanem tudós, jámbor, és anyagiakkal meg nem vesztegethető szerzetesek. Sajnos, később az inkvizíció intézménye Spanyolországban a világi hatalom befolyása alá kerülve eredeti nemes céljától is eltávolodott. Emiatt több ízben még pápák is kénytelenek voltak fellépni.

A domonkos rend sok nagy szentet és egyéniséget ajándékozott az Egyháznak. Ezek közé tartozik a két híres teológus, Aquinói Szent Tamás, és az ő mestere, Nagy Szent Albert; a három domonkos misztikus: Eckhart mester, Tauler János, és Suso Henrik; Firenze híres prédikátora Girolamo Savonarola, és Bartolomeo de Las Casas a missziók nagy apostola. A domonkos rend négy pápát is adott az Egyháznak V. Ince, XI. Benedek, V. Pius és XIII. Benedek személyében.

Domonkos Bolognában halt meg 1221 augusztus 6-án. Sírja az ottani domonkos templomban található.

IX. Gergely pápa már 1234-ben, halála után 13 évvel szentté avatta.

Nagy Szent Albert

(1200 t. – 1280)

1. A koldulórendek
2. Albert belépése a domonkos rendbe
3. Iskolaszervező tevékenysége
4. Albert mint természettudós
5. Albert, a teológus
6. Gondolatok tőle

A 13. századot Assisi Szent Ferenc és Szent Domonkos századának is szokták nevezni. A század elején majdnem egy időben alakult meg a ferencesek és a domonkosok koldulórendje, amelyek legfőbb regulájuknak az Evangéliumot tekintették, és életük közösségvállalás volt koruk szegényeivel. Az addig alapított szerzetesrendek többsége beilleszkedett a feudalizmus keretei közé, és a földbirtokot fő értéknek tekintő életszemléletébe. A ferencesek és domonkosok azonban már nem zárkóztak be a hűbéri földek közéjébe telepített monostorba. Az új kérdés az volt: hogyan kell bejárni a kereskedelem forgalmától benépesített utakat, hogyan lehet beköltözni a városok szegénynegyedeibe, és hogyan lehet élni biztos fedél nélkül is kizárólag arra hagyatkozva, amit az emberek alamizsnaként adnak nekik. E két, szó szerint szegény szerzetesrend szabályzata sokkal demokratikusabb, mint az addig működő monasztikus- és kanonokrendeké. Az evangéliumot szóval és evangéliumi szegénységben töltött életükkel egyaránt hirdető koldulórendek tagjai azonban komoly műveltséggel is rendelkeztek. E tekintetben a domonkosok előbbre jártak, de a ferencesek is kénytelenek voltak felzárkózni ehhez az igényhez, ha az igehirdető hivatásnak is eleget akartak tenni. A

második rendalapítónak tekintett Szent Bonaventura nyomdokain a ferencesek is kezdték komolyabban venni a szegénység mellett kezdetben háttérbe szorult tudást, teológiában való jártasságot. A két koldulórend két kiemelkedő tagja a ferences Bonaventura, és a domonkos Aquinoi Tamás még a párizsi egyetemi katedráig is eljut. E két szellemóriást egymáshoz is mély barátság fűzte

Aquinoi Tamás mestere a kölni teológiai főiskolán Nagy Szent Albert volt, aki a rendalapító Szent Domonkos halála után két évvel, 1223-ban, Paduában lépett a domonkosok közé. Grófi származású volt, mint tanítványa, Tamás is. Családi neve Bollstadti Albert. Szerzetbe lépésével kezdve fáradságot nem ismerő módon élt mint prédikátor, mint szerzetes és pap, tanár és író, provinciális és püspök, és végezetül ismét mint csendes szerzetes haláláig.

Albert a Duna mentén született, és Paduában találkozott Szász Jordánnal, aki a rendalapító után a domonkos rend második generálisa volt, és megnyerte Albertet a rendbe való belépésre. Később az Alpokon túlra, Kölnbe küldte őt, abba a nagy középkori német városba, amely Északnyugat-Európa nagy útjainak találkozási pontjában feküdt. Ez a Rajna parti város lett Albert későbbi útjainak kiindulópontja, melyek során az akkor ismert világ felét bejárta. A Rend megbízásából több városban Hildesheimben, Freiburg im Bresgauban, Regensburgban és Strassburgban megszervezte a rendi főiskolát. De ezek a városok csak állomások voltak Albertnek a Párizsba, az első európai egyetemre vezető útjain. A Párizsi Egyetemen a domonkosok két professzori katedréával rendelkeztek, de a franciáké volt az előjog, hogy saját nemzetbeli professzort jelölhetnek ezekre. Albert az első nem francia domonkos, aki itt katedrát kapott.

Kölnben Albert tovább folytatta tudományos munkáját. Megalapította a rendi egyetemet, amelyből később, a 19. század végén kialakult a Kölni Városi Egyetem. Katedrája köré húsz nemzet növendékei sereglettek össze, köztük Aquinoi Szent Tamás is, kinek nagysága előtt később a mester, Albert is meghajolt. Még öreg kora ellenére is elszökött Párizsba, hogy, egykori növendéke, Tamás tanítását megvédi.

Neki is köszönhető, hogy a nagy német interregnum, a „császár nélkül, félelmetes idők” után a Habsburgokra szállt a német-római császárság. 1273-ban a német választófejedelmek királlyá választották Habsburg Rudolfot. Albert is elment a Lyoni zsinatra, és úgy jellemezte a pápa előtt az újonnan megválasztott királyt, mint az igazság harcosát és a rend emberét. Ezek után X. Gergely a választást elismerte.

Albert leginkább természettudósként ismert. Az első indításokat a természettel való foglalkozásra Itáliában kapta. A természet csodái és rejtélyei először itt tárultak föl előtte. Későbbi élete folyamán a természettudománynak majd minden ágával foglalkozott: orvostudománnyal, fiziológiával, állattannal, növénytannal, fizikával, kémiával, földrajzzal, geológiával, ásványtannal, csillagászzal. Különleges szeretettel volt az élet iránt. A növény- és állatvilágot páratlanul jól ismerte. Jó megfigyelőképességéhez tudományos pontosság társult, ezért tudott olyan mélységekig behatolni a természet titkaiba, és ért el olyan eredményeket, melyek előtt nemcsak a kortársak álltak meg ámulattal, hanem ma is tiszteletet parancsolnak. Természetesen Albert is korának gyermeke volt, ősi felfogások őt is korlátozták, de az elsők közé tartozik, aki nem a tekintélyre támaszkodó hittel, hanem a tapasztalat útján szerzett ismeretek alapján közeledett a természethez. Ezt az eszmét átsugározta az utókorra is.

Albertnek mint teológusnak legnagyobb eredménye az, hogy fölfedezte Arisztotelész filozófiai írásait, és termékennyé tette azokat a teológia számára. E műveket megtisztította minden ráakódott arab és egyéb rétegtől, és a tisztán arisztotelészi kincseket hasznosította. Ezzel megteremtette annak lehetőségét, hogy tanítványa, Aquinoi Szent Tamás egész filozófiai és teológiai rendszerét az arisztotelészi filozófiára építse.

Óriási életműve láttán fölvetődik a kérdés, hogy egyetlen ember hogyan volt képes minderre? Tetterejének és termékenységének titka mély imádságos életében, Istennel való kapcsolatában, mély elmélkedő életében rejlik.

Tanítványa, Brabanti Tamás tesz tanúságot arról, hogy Albert minden elméleti kutatás mellett nagyon jámbor ember volt, annyira, hogy „a német misztika atyja” nevet érdemelte ki. *Saját megfigyelésem alapján mondom – hiszen hosszú időn át hallgatója voltam –, hogy a tiszteletreméltó mester, Albert testvér a prédikátorok rendjéből sok esztendőn át éjjel és nappal ápolta az imádságos életet, amellett, hogy sokat tanított, olyannyira, hogy szinte naponta elimádkozta a zsolotároskönyvet. Amikor a zsolozsma, az előadások és a disputák véget értek, azonnal az elmélkedésnek adta át magát. Csoda-e ezek után, hogy mindenki mást fölülmúlt a tudományban az, aki az erények utáni törekvésben ily nagy lépéseket tett?!*

Két ránk marad személyes mondata is rávilágít arra, hogyan is állt Isten színe előtt.

Az első így szól. *Uram, én azt szeretném, ha szeretett akaratom szerint ember lehetnék.*”

A második: *Te magad menj Istenhez. Hasznosabb ez neked, mint ha az összes égben lévő szentet Hozzá küldenéd.* Ebből a mondatából nem a szentek közbenjárásának a tagadását kell kiolvasni, hanem azt, hogy az emberi lélek és Isten közti közvetlen kapcsolatot semmi mással nem lehet helyettesíteni, hiszen ebből ered az ember egész életének az értékessége.

Amikor a pápa az immár 77 éves Albertot arra szólította föl, hogy vegye át a regensburgi püspökség irányítását, nem szívesen mondott igent, de a pápa szava számára Isten akaratát közvetítette. Egy tönkrement egyházmegyét kellett ismét életképesé tennie. Őt azonban nem egyéni becsvágy hajtotta, csak elődje hibáit akarta kijavítani és jóvátenni. Két évvel később, mikor a rábizott föladatát végrehajtotta, alázatosan kérte a pápát, engedje, hadd éljen ismét egyszerű szerzetesként. A pápa engedett a kérésnek.

Miután a keresztes háború érdekében prédikált Németországban és Csehországban, és rövid időt Würzburgban és Strassburgban töltött, 1270-től ismét Kölnben élt. Itt dolgozott általános tisztelettől övezetten 1280. november 15-én bekövetkezett haláláig. Szentté avatására csak 1931-ben került sor.

Hogy ez csak ilyen sokára történt, gyanítható, hogy szerepe volt annak is, hogy a nép előtt hatalmas tudása miatt varázsló hírében állt. Úgy tekintettek rá, mint a Doktor Faustus mintájára, és olyan történetek keringtek róla, hogy az ördöggel cimborál. Tudni vélték, hogy megszelídített egy ördögöt, és annak a segítségével a levegőben röpködött át országokon, és birtokában volt a bölcsék köve. De semmi nem állt távolabb tőle, mint az ördöggel való cimborálás.

Ezek mind népies mesék csupán. Valójában Nagy Szent Albert szigorú gondolkodó és kutató volt, aki már a saját korában elmondhatta:

A természettudós feladata nem az, hogy mások kijelentései egyszerűen átvegye, hanem hogy fölkutassa a természet jelenségeinek okait.

Ezért vállalkozott arra, hogy leszálljon a bányába, ahol kőzeteket tanulmányozott; ritkaságokat gyűjtött, Kölnben növényházat rendezett be. Elsőként írta le a virágok porzóit és a nektárt, ismerte a rovarok hasi idegszálát, és leírta a magban a csíra helyzetét. Megállapította továbbá, hogy a fák magassága és lombjának nagysága összefügg a fényvel és a meleggel. Megállapította a föld gömb alakját, és a déli félteke lakhatóságát. Sevillában őriznek egy Albert-kéziratot, amelyet Kolumbusz Kristóf olvasott és lapszéli jegyzetekkel látott el. Albert számára *minden tudomány szem, amellyel az ember Istent nézi.*

Nagynak (Magnus) és Doctor universalis-nak, egyetemes tudósnek nevezték, de termetére nézve egészen alacsony volt. A következő anekdotát beszélték vele kapcsolatban. Amikor a pápa elé járult, aki még nem ismerte őt, a Szentatya jóságosan fölszólította az akkor már neves dominikánus szerzetest, hogy nyugodtan álljon csak föl térdeplő helyzetéből. Ő önérzetesen válaszolta: *Már felálltam.*

Sok tekintetben túlhaladta saját korának ismereteit, ezért sok gáncsoskodásban és áskálódásban is része volt még saját rendjében is. Így védekezett.

Vannak emberek, akik nem tudnak semmit, de mindenképpen támadják a filozófia alkalmazását, főleg a prédikátor testvérek között, ahol senki nem mond nekik ellent... Ezt néhány lusta ember miatt mondom, akik, hogy a saját tétlenségüket palástolják, mások írásaiban tallóznak, hogy valami becsmérelnivalót találjanak benne. Ilyenek hurcolták meg Szókratészt, űzték el az athéni akadémiáról Platónt, és utálták meg Arisztotelészt is.

Albert mint tanító és prédikátor, aki mint „bocskoros testvér” gyalog járta be egész Európát, elsősorban arra törekedett, hogy megújítsa a méltatlan és pénzéhes klérust. Amikor egy kölni kanonok azzal dicsekedett előtte, hogy a római kúriától fölmentése van több javadalma birtoklására, a szent ezt mondta: *Most legalább engedéllyel utazhat a kárhozat felé.* Másutt az egyik előadásában ezt mondta: *A Nap sötétedik akkor, ha olyan emberek, mint a pápák, a bíborosok, az érsekek és a püspökök elsötétednek, hiszen nekik világosságot kellene árasztaniuk az egész földkerekségen.*

Amikor regensburgi püspök volt, a hívekben igen mély nyomokat hagytak prédikációi. Egy-egy mondatát, illusztráló képpel együtt, nagy fatáblákra festették, és emlékeztetőül kifüggesztették a templomokban, hogy a püspök szavai állandóan szem előtt legyenek. Néhány ilyen „Albert-tábla” szavai ránk maradtak:

A hamis aszkézissel szemben egyiken ez szerepel: *Ha egy kemény szót türelmesen elviselsz Urunk szeretetében, az jobban tetszik Istennek, mint ha a hátadon szétvernél annyi vesszőt, amennyi egy hold földön terem.*

A zarándoklás túlbecsülésével szemben: *Ha az Úr kegyelmével állandóan bánatot indítasz a lelkedben, Istennek jobban tetszik, mint ha a világ egyik szélétől a másikig zarándokolnál.*

Befejezésül az Isten megismeréséről szólót idézzük: *Ha Isten titka érdekel, akkor a legszegényebb embert kérdezd, aki örömmel szegény, Isten iránti szeretetből. Ez többet tud Isten titkáról, mint a föld összes tudósai.*

Aquinoi Szent Tamás

(1226–1274)

1. Történelmi jelentősége
2. Milyen korban élt?
3. Mit jelent a kommandátori rendszer?
4. Írásai
5. Személyes tulajdonságai
6. Filozófiája

Az egyház egyik legnagyobb teológusa. Azt mondják róla, hogy ő a tudósok legszentebbje és a szentek legtudósabbja. Írásai 32 egyenként 500 lapnyi A4-es kötetet tesznek ki. Életműve a Középkor legnagyobb tudományos szintézise, a korában megválaszolható összes kérdés enciklopédikus gyűjteménye. Bár írásai önmagukban nem könnyű olvasmányok, hatását tekintve, az általa alapított filozófiai-teológiai rendszeren, a tomizmuson keresztül talán a legtöbbet tett azért, hogy a kereszténység a közérthetőség vallása legyen. A hitet közel vitte a néphez, a népet az üdvösséghez. Egyik méltatója az mondja a tomizmusról, hogy az közelebb van az utca emberének értelméhez, mint az összes többi filozófiák. XIII. Leo pápa, aki még a 19. század végén is az ő teológiáját és filozófiáját teszi a papnevelésben kötelezővé, azt mondja róla, hogy „az értelmet magasra emelte, a hitet az értelemmel megtámasztotta, a kettőt egymással összebékítette, és mindkettő jogait megvédte”. Hogy a kereszténység a

közérthetőség vallása legyen azáltal érte el, hogy az ókori görög filozófiának azon elemeit, amelyek összhangban vannak a keresztény tanítással, felhasználta. Arisztotelész gondolatainak a segítségével építette fel filozófiai és teológiai rendszerét. Ezt úgy is szokták mondani, hogy Arisztotelészt megkeresztelte.

Olyan korban élt, amelyre a pápaság és a császárság küzdelme nyomja rá bélyegét. A német-római császárok ismételten haddal vonulnak Itália ellen, a pápa ellen. A Monte Cassino-i bencés apátságot, ahol Tamás is 5 évet tanul, néhány évtizeddel korábban II. Frigyes kirabolja. Ebben a korban alakulnak az első egyetemek, amelyek közül a párizsi, amelynek majd Tamás is tanára lett, a pápa és a császár mellett a harmadik nagyhatalomnak számított. A kor emberei hitének tisztaságát az ujjáéledő manicheus eretnekség veszélyezteti a katarok mozgalmában, amelynek alapgondolata, hogy a rossz egyenrangú a jóval, és hogy a látható világot a gonosz teremtette. A katarok (magyarul tiszták) az általuk túl nagy hatalommal felruházott gonosz ellen a úgy harcolnak, hogy megvetették a testet és az anyagot. Tamás a domonkos rendnek lesz a tagja, amelynek alapítója, Szent Domonkos, éppen a katarok megtérítésére alapította rendjét. Tamás személyesen már nem ismerhette rendalapítóját, mert Domonkos 1221-ben, 5 évvel az ő születése előtt halt meg.

Tamás Nápoly közelében született, ugyanazon a vidéken, amelyen az ókor nagy alakjai, Cicero és Juvenalis. Szülőhelyének nevében, amelyről ő is a nevét kapta, a víz szó van benne: vízbőséget jelent. Családja főúri család, rokonságban van a császári családdal is. Az egyháznak elég sokat ártó kommandatori rendszer révén családja Monte Cassino apátjának szánta a gyermeket, ezért tanult Tamás már 5 éves korától a híres Szent Benedek által alapított kolostorban. A kommandatori rendszer azt jelentette, hogy világi emberek voltak kolostorok, és más egyházi javadalmak birtokosai. Saját családtagjaikat tették a kolostorok, vagy püspökségek élére, akik számára általában nem a hit és a rájuk bízott lelki gondozása volt a fontos, hanem a birtok jövedelme. Tamás kivételnek számított. Őt nem érdekelte sem a solymászat, sem a lovagi torna, sem más főúri embereknek való foglalatosság. Ő kilépett ebből a rendszerből és a földi kincsekkel egyáltalán nem törődő koldulórend tagjává lett. Elég nagy botrány volt ez a család számára. A domonkosokkal Nápolyban ismerkedett meg, ahová felsőbb fokú tanulmányainak a végzésére ment. Egy korabeli szállóige szerint „Nápoly földi paradicsom, de ördögök laknak benne.” De Tamást sem a földi kincsek, és sem a földi paradicsom érdekelte, hanem a mennyei kincsek, és a mennyei paradicsom után vágyódott. Ezért lépett be a domonkos rendbe. Elöljárói Párizsba küldték, de a család útközben elfogatta, és mindenféle eszközzel próbálták elhatározásának a megváltoztatására bírni. A szép szón, rábeszélésen kívül szerepelt az eszköztárban a bezárás, az érzéki örömök általi megrontás kísérlete is. De őt nem lehetett eltéríteni szándékától.

Végül leteszi a szerzetesi fogadalmakat, és elöljáró Kölnbe küldik. Itt Nagy Szent Albert volt a mestere, aki felfedezte tanítványa képességeit. Külön fel kellett fedezni, mert ő hallgatag, visszahúzódo természet volt. Inkább vállalja a buta jelzőt is, csak hogy álmait el ne tiporják nálánál aktívabb és mozgékonyabb buták. Még azt is elviseli, hogy egyik ilyen társa korrepetálja, de igazságszeretete végül is legyőzi rejtőzködési vágyát, és kiderül róla is az igazság. Mikor egy probléma megoldásánál korrepetáló társa nem boldogult, ő szerényen rámutatott a megoldási lehetőségre. Kiderült, hogy az volt az egyedüli helyes és lehetséges megoldás. Így lehullik róla a „bos mutus” („szicíliai néma ökör”) jelző és nyilvánvalóvá lesz társai előtt is tudása, az ő igazi értéke. Köln után Párizsban folytatja tanulmányait, ahol megszerzi a magiszteri fokozatot, és már 22 éves korában maga is tanár lesz a Sorbonne-on. Négy évi kölni tanítás után visszatér Párizsba és ott szerzi meg a doktori fokozatot is. Itt köt életre szóló barátságot a másik koldulórend, a ferencesek nagy alakjával, Szent Bonaventurával. A Szent Jakab kolostorban lakik, amit majd évszázadokkal később, a nagynak nevezett franci forradalomban kisajátítanak a magukat erről a kolostorról jakobinusoknak nevező forradalmárok.

A ferencesek és a domonkosok koldulórendjének kezdetben nagy ellenségei voltak elsősorban más szerzetesek és világi papok részéről. Azon egyszerű oknál fogva, hogy a nép megszerette a nagy tudású és szegénységben élő szerzeteseket, őket keresték, az ő templomaikba jártak, és oda adták adományaikat is. Ezért mindenféle rágalmakat kezdtek róluk terjeszteni, és röpiratokat szerkeszteni ellenük. Tamást a szerzetesek védelmében írt műve tette ismertté szélesebb körben, és a pápai udvarban is. Mikor később bemutatta, és a pápának ajánlotta az evangéliumokat korábbi híres teológusok gondolatai által magyarázó művét, a pápa püspökké akarta kinevezni. De neki sikerült elhárítania az ajánlatot, helyette azt kérte a pápától, hogy vezesse be az egyházban a mi Urunk testének és vérének az ünnepét, az Úrnapiját. A pápa, mivel több oldalról is érkezett hozzá hasonló jellegű kérés, beleegyezett, és megbízta Tamást az új ünnep liturgiájának a kidolgozásával. Tamástól származnak e nap liturgiájának az ismert eucharisztikus himnuszai a *Lauda Sion Salvatorem* (Dícsérd Sion, üdvözítőd...) és a *Pange lingua gloriosi* (Zengd ó nyelv a dicsőséges...)

Működésének színterei Itália, Németország és Franciaország voltak. Előadásokat tartott a pápai udvarban is. Európa majd minden egyeteme igyekezett tanárának megnyerni. 49 éves korában halt meg, miközben a pápa kívánságára a lyoni zsinatra utazott a fossanovai ciszter kolostorban. Életében nem jutott el erre a zsinatra. Halála után azonban minden zsinaton jelen volt és tanácsokat osztott, mondta róla egyik rendtársa a Trienti zsinaton. A Szentírás mellett az ő fő műve, a *Summa Theologiae* volt az a mű, amit ünnepélyesen kihelyeztek, és szükség esetén felütöttek a későbbi zsinatokon. A katekizmusok, amelyek elvitték a teológiai ismereteket a nép körébe, évszázadokon át az ő műveire épültek.

Fő műve a *Summa Theologiae*, vagyis a teológia összefoglalása. A Szentírás mellett talán a legtöbbet forgatott könyv. Ennek alapgondolata Isten önmagában és teremtményeiben. A teremtmények Istenből való kiáradását, és hozzá való visszatérését tárgyalja. Három fő része van. Az 1. könyv témája Isten és tulajdonságai; Isten és az angyalok; és az ember mint test és lélek egysége. A 2. könyv az ember Istenhez való visszatéréséről szól a saját kegyelem által vezérelt cselekedetei által. Ez az erkölcsstan. A 3. könyv az embernek a megtestesülés és a szentségek általi visszatérését mutatja be Istenhez. A könyvek részekre, a részek kérdésekre, a kérdések szakaszokra tagozódnak. Minden szakasznak azonos a felépítése. A szakasz elején először a tételét fogalmazza meg kérdés formájában. Először a kérdés ellen szóló érveket sorakoztatja fel, majd a mellette szólókat. Végül észérvekkel bizonyítja tételét. A könyv befejezetlen. A szentségek tárgyalásánál a gyónásig jutott. Művét egyik tanítványa fejezte be Tamás többi művei alapján. XXII. János pápa mondta erről a könyvről. „Mit hánytorgatjátok, hogy Tamás életében sohasem művelt csodát? Ahány fejezetet írt, annyi csodát tett.

Honnan merítette tudását? Saját bevallása szerint többet tanult az Oltáriszentség vagy a feszület előtt tartott elmélkedéseiből, mint összes könyveiből. Munkáját mindig imával kezdte, nehéz kérdések tárgyalásakor böjtölt is. Mindezen legfontosabb ismeretforrásai mellett építhetett rendkívüli emlékezőtehetségére is. Amit egyszer hallott vagy olvasott, az megmaradt az emlékezetében. Ugyanazt az anyagot újra meg újra átdolgozta, hogy alkalmazza a különféle hallgatók felfogóképességéhez és igényeihez. Szüntelenül az igazságot kereste, és elfogadta bárhol, bárkinél, bármilyen formában találkozott vele. Tanult mindenkitől. Tisztelte azokat, akik valami megrovásra méltót fedeztek fel életében vagy írásaiban. Állandóan gondolkodott, és harciasan. Szüntelenül tévedésekre vadászott, de észrevette a tévedésekben rejlő igazság-magvakat is. Az igazságot mindig függetleníteni tudta a saját személyétől.

Bár maga is misztikus volt, természetfeletti élményeiről, megtapasztalásairól keveset beszélt. Rendtársai figyelték meg, hogy az Oltáriszentségről írt művének befejezése után a templomba ment és a feszület elé tette művét, és megkérdezte a megfeszített Üdvözítőt, hogy nincs-e írásában tévedés. A templomban hátul meghúzódó rendtársai is hallották, hogy Jézus

a keresztről megszólalt, és azt mondta: Jól írtál rólam Tamás. Amennyire ember azt teheti, jól válaszoltad meg az Oltáriszentségről szóló kérdéseket.

Csak lelkiatyja külön unszolására mondta el azt az élményét is, ami után halál előtt abbahagyta az írást, és ami miatt befejezetlenül maradt fő műve. Elmondta, hogy látomása volt: „Olyanokat láttam, amikhez képest minden, amit addig írtam, olyannak tűnik fel előttem, mint a pelyva”.

Egyik rendtársának volt Tamásról a halála előtti éjszakán egy látomása. Azt látta, hogy Tamás egy előadóteremben valami nehezen megválaszolható kérdéstről tartott előadást. A látomás szerint akkor bejött Szent Pál az előadóterembe egy csomó szent kíséretében. Tamás tőle kért segítséget. De Szent Pál azt mondta neki, most gyere velem, olyan helyre vezetlek, ahol minden más fényben ragyog.

Filozófiája a józan ész filozófiája. Ismeretelméletének a lényege, hogy a külső tények valamilyen formában megtermékenyítik a belső felfogóképességet. A létezők tanulmányozását ellenkező oldalon kezdi, mint a misztikusok. A legszürkébb tények tanulmányozásával kezdi, és azokon keresztül jut el a legmagasabb igazságokhoz. Egyik méltatója azt mondta róla, hogy a fűszállal kötötte magát Istenhez. Becsületes és fáradságos bizonyításaival felkapaszkodott a legmagasabb tornyokba, és ott angyalokkal társalgott. Komolyan hitt az érvek erejében, és ellenfeleit saját felfogásuk síkján igyekezett meggyőzni.

Kijelölte a tudósok és a teológusok működési területét az egyetlen valóság térképén. Azt mondja, a tudós kutasson és kísérletezzen szabadon, de ne formáljon jogot a csalatkozhatatlanságra és a végérvényességre. A teológusok és az egyház fejezzék ki és határozzák meg a természetfeletti dolgokat, de ne formáljanak jogot az őrzésükre bízott igazságok megváltoztatására. Tehát ne lépje túl sem a teológus, sem a tudós a maga hatáskörét. Felfogása szerint a hit és a tudás nem kerülhet egymással ellentétbe, mert egyetlen valóság van, Isten, és az általa teremtett világ. Ha a hit és a tudás bennünk egymással mégis ellentétbe kerül, az a mi hibánk.

1323-ban avatták szentté. Rendtársa, V. Pius pápa 1567-ben egyháztanítóvá avatta. XIII. Leo pápa a 19. század végén a katolikus iskolák védőszentjévé nyilvánította.

Flüe-i Szent Miklós

(1417-1487)

1. Családi élete és közszereplése
2. A látomások szerepe életében
3. Remete élete
4. Remeteként hogyan szolgál másokat?

Flüeli-Ranfban, egy sötét erdős-szakadékos völgyben élt 20 évig – az Eucharisztiaán kívül semmi más táplálékot magához nem véve – Svájc fő védőszentje, Flüe-i Miklós. Ahogy lemegyünk ebbe a völgybe, az egyik útkanyarban áll egy fakereszt, amelyet 56-os magyar emigránsok a mintegy 40 Km-re lévő Luzernből, gyalog hoztak a vállukon, végig imádkozva az utat, Klaus testvér közbenjárását kérve megnyomorított hazájuk számára.

Ki volt ez a Klaus testvér? Egy töről metszett parasztember volt, aki mindkét lábával a földön állt, sokat, szívósan dolgozott, és aki beérte azzal a kevéssel, amit munkája nyomán adott a föld. Semmi írás sem maradt fenn tőle, talán írni-olvasni sem tudott. Fiatalságáról keveset tudunk, csak annyit, hogy kereste az egyedüllétet, és már akkor is szívesen végzett áhitatgyakorlatokat. Húszas éveiben járt, amikor házasságot kötött Wiss Dorottyaival. Öt fiuk és öt lányuk született.

Miklós nemcsak saját napi munkáját végezte, hanem dolgozott a közösségért is. Igazságszeretete, megbízhatósága miatt bírónak is megválasztották. Nem szégyellte a faluja nevében szószólóként fellépni a saját plébánosa elleni perben sem. A környezetében jelentkező kapzsiság és önzés végül arra készítette, hogy lemondjon bírói hivataláról.

Katonai szolgálatot is teljesített. Nemezszer kivonult az oberwaldeni seregekkel. Zászlósként, szakaszvezetőként majd századosként lelkiismeretesen küzdött a csatamezőn. Életrajzában azt olvassuk, hogy *„mindig kedvelte a méltányosságot, büntette a jogtalanságot, és a háborúkban kevéssé károsította meg ellenségeit, hanem mindenütt elvonultan imádkozott, és lehetőség szerint oltalmazta őket... Sohasem vett részt háborúkban hatósági parancs nélkül. A béke barátja volt, ám ha a hazáért kellett küzdeni, nem akarta, hogy az ellenség az ő tétlensége miatt hatalmaskodjék; mihelyt azonban megtörték az ellenség erejét, nyomtatékosan figyelmeztetett a kíméletre.”* Soha, semmiféle háborús hangulat közepette nem felejtette el az ellenségszeretet parancsát. Nem a háború, hanem a béke barátja volt.

Isten természetfeletti világa látomások formájában is megjelent életében. Ezek a látomások készítettek arra, hogy végül elhagyja otthonát, és remetei magányba vonuljon. Egy alkalommal – fia elbeszélése szerint – *„felhő jött az égből, szólt hozzá, és azt mondta, nyugodjék bele Isten akarátába, hogy balga ember, és hogy legyen készséges abban, amit Isten akar vele művelni”*. Egyik korai életrajzában olvashatjuk, hogy egy más alkalommal azt látta, hogy a környék fölé magasodó hatalmas *„Pilátus hegy hogyan süllyedt el a földbe, és feltárult az egész világ, úgy, hogy láthatóvá lett minden bűnös a világon. Megjelent az emberek nagy tömege, és az emberek mögött ott állt az igazság egy férfi képében, mert valamennyien elfordították az arcukat az igazságtól. És valamennyiükön nagy szívbeli fogyatékoság lett nyilvánvalóvá... E fogyatékoság az önzés volt, ez vezette félre az embereket annyira, hogy képtelenek voltak elviselni annak a férfinak a tekintetét, éppúgy, ahogy az ember nem képes elviselni a tűz lángot, és félelmükben ide-oda rohagáltak, majd eltávolodtak nagy szitkokkal és gyalázattal, messziről látta, ahogyan elmentek. És az igazság, amely a hátuk mögött jelent meg, itt maradt.”*

Látomásai erősen felkavarták Miklóst, és ezután már nem tudott többé nyugodtan lépkedni az eke szarva mögött. Hatásukra felesége elé állt, hogy engedje el őt, hogy magányba vonulhasson. Jó házasságban éltek, felesége nem akarta őt elengedni. De ő nem adta fel tervét, többször újra előhozta, míg végül sikerült feleségét meggyőznie, hogy magasabb szükségszerűség az ő magányba vonulása. Mindkettőjüknek nagy lelkierőre volt szükségük, hogy lemondjanak a boldog házaseletről. 50 éves volt, amikor Isten hívásának engedelmeskedve elhagyott asszonyt, gyermeket és birtokot.

Először azonban nem volt még világos benne Isten akarata, nem látta egész pontosan, hogy mit kell tennie. Ott hagyva biztonságos otthonát, nyomorogva hosszabb vándorlásra indult. De egy újabb látomás miatt megtorpant. Beszédbe elegyedett az egyik közeli réten dolgozó paraszttal, aki lebeszélte arról, hogy külföldre menjen. Visszafordult, hazatért, a tehénistállóban szállt meg, de hajnalban felkelt és tovább ment anélkül, hogy családjával

találkozott volna. Pár nap múlva övéi egy tuskés bozótban ülve találták. Ez a bozót jelképe volt annak, hogy még nem találta meg az utat. Ezután tovább ment. Végül látomásban mutatta meg neki Isten azt a helyet, ahol megállapodhatott Ranfban, nem messze otthonától.

Itt kunyhót épített magának, és ebben húzta meg magát. Egy év múltán a tartományi közösség egy mindmáig fennálló kis kápolnát építtetett számára, amelyhez egy faházikót is hozzá építettek. Itt élete le életének hátra lévő 20 évét, a legnagyobb hidegben is mezítláb járva, párna helyett tuskót téve feje alá, éjszaka egy rossz takaróval takarózva. Vasárnaponként szállt fel csak ebből a völgykatlanból, hogy elmenjen szentmisére. Ételet egyáltalán nem vett magához, csak a szentáldozásból élt. Ez a dolog nagyon izgatta a kortársait. Hogy nem visz-e neki valaki titkon ennivalót, örökkel záratták le a völgyet, és őriztették egy hónapon át. Étlensége jel volt, nemcsak kortársai, hanem a későbbi korok emberei számára is. Sokan éppen az étkezéssel, annak túlzásba vitelével, mértéktelen evéssel-ivással vétkeznek. Miklós nem evett és nem ivott semmit, egyedül az imádságból, Isten belső, misztikus megtapasztalásából, és az Oltáriszentségből élt. Azóta már több misztikus élete is bizonyítja, hogy hosszabb időn át is meg lehet lenni testi táplálék nélkül is. Egyedül Isten nélkül nem élhet az ember, mert az előbb-utóbb pusztulását okozza.

Amikor az ember komolyan Isten felé fordul, gyakran megtapasztalhatja gonosz erők támadását. Klaus testvér életében, akárcsak a sivatagi remetéknél, vagy az arsi plébános életében, a gonosz ijesztő formákban mutatkozott. Még világi életében volt, amikor árokba taszította, úgy hogy eszméletét is elveszítette. Erdei magányában olykor szörnyűséges alakban belépett szobájába, hajánál fogva kivonszolta az ajtón keresztül, máskor egy paripán ülő gazdagon öltözött nemes ember alakját vette fel, hogy életmódjának feladására vegye rá. A gonosz lélek tudta, hogy sok ember üdvösségére lehet hatással ez a szentéletű remete, ezért ostromolta olyan erővel. Az ördög általában ritkán lép nyíltan színre, inkább álcázza magát. A mai ember életének rengeteg apró részletében szinte felismerhetetlenül ott rejtőzik. A könyvek, filmek hírközlő eszközök semmitmondó fecsegéseiben, a fényűző ruhákban, a fogyasztói társadalom rengeteg fölösleges holmijában, amelyek alkalmasak arra, hogy elfedjék az ember elől élete fontos kérdéseit, és eltereljék igazi céljától. Ha ezek által fogva tartja az embereket a sátán, nem is kell nyíltan színre lépnie. Kényelmesen eléri célját, hogy távol tartsa Istentől az embert, végső soron kárhozatba döntse. Klaus testvér felvette ellene a küzdelmet, megvívott a gonosszal mások helyett is.

Később akadt egy remete társa, aki úttalan utakon Németországból jött el hozzá. Miklós megengedte neki, hogy egy kunyhót építsen nem messze az ő lakóhelyétől. Ez az Ulrich testvér igyekezett mindenben követni mesterét. Megpróbálkozott azzal is, hogy táplálkozás nélkül éljen, de miután Miklós kioktatta, hogy nem mindenkinek ugyanaz a hivatása, feladta tervét. Kölcsönösen meglátogatták egymást, mint annak idején a sivatagi remeték, és megosztották egymással a lelki élettel kapcsolatos tapasztalataikat. Életrajzában azt olvassuk, hogy időnként megengedte a feleségének, és gyermekeinek, hogy eljőjenek hozzá magányába, hogy meghallgassák üdvös tanácsait, hogy az apai lelki hagyaték által kioktatva alázatosan Isten szolgálatára szenteljék magukat.

Később egész Svájc területéről jöttek hozzá honfitársai, hogy tanácsot és útbaigazítást kérjenek. Mély Isten-kapcsolatából következően olvasni tudott a szívekben, és képes volt mindenkinek azt a szót közvetíteni, amire szüksége volt. Egy parasztnak például, aki boszorkánysággal gyanúsított egy asszonyt, ezt mondta.

„Gonosz gyanúd van arra az asszonyra, igazságtalan vagy vele szemben, ezért menj, kérj tőle bocsánatot, akkor majd oltalom alatt lesz a marhád, a gonosz ellenség ugyanis azért kapott hatalmat arra, hogy megtámadja állataidat, mert olyan vétkesen ítéltél erről az asszonyról.”

Más alkalommal egy asszony jött hozzá, hogy férjére panaszkodjék, akit a szomszéd asszonnyal való házasságtöréssel gyanúsított. A nagy zarándoksereg miatt nem jutott egyhamar eléje. Klaus testvér ekkor váratlanul belépett a kápolnába, és ezt mondta.

Van itt egy asszony, aki tanácsot kíván tőlem. Ennek mondom, menjen nyugodtan haza, mert igazságtalan azokkal szemben. Ártatlanok.

Egy ifjú elpanaszolta neki, hogy mindig újra visszaesik a bűnbe, és azt kérdezte, mit kell tennie. A remete így válaszolt.

Hamar talpra kell állnod ismét!

Politikai ügyekben is kérték tanácsát. Az egymással szövetséget kötött svájci kantonok Merész Károly burgundiai herceget három csatában is megverték. De erőt vett rajtuk az elbizakodottság és a kapzsiság, egymás ellen fordultak. Azért jöttek össze Stansba tárgyalni, hogy eldöntsék a vitás kérdéseket. De csak mélyült köztük a szakadék. Már-már polgárháború fenyegetett. A stansi plébános felismerte ezt a veszedelmes helyzetet, a hideg téli éjszakában a négy órányira levő völgybe sietett Klaus testvérhez. Ő közölte vele a különféle kérdések megoldását. A plébános hajnalhasadtakor indult vissza Stansba, nagynehezen rávette a már szedelőzködő tárgyaló feleket, hogy maradjanak még, mert Klaus testvértől üzenetet hozott számukra. Hogy pontosan mi volt az üzenet tartalma, nem tudjuk, de a jegyzőkönyv kifejezetten említi Klaus testvér érdemeit, akinek tanácsaira létrejött az egyetértés, elhárult a fenyegető polgárháború.

A stansi egyesség híre után külföldi fejedelmek is fordultak hozzá, tanácsát kérve. Ettől fogva külön pecséttel kellett ellátnia politikai levelezését. Az egyik krónikás Klaus testvér saját honfitársainak szóló politikai tanácsait a következőképpen foglalta össze.

Ó, kedves barátaim, ne toljátok ki a határt túl messzire, hogy annál inkább megmaradhassatok a békében, nyugalomban, egységben és a ti keservesen megszerzett, dicséretes szabadságtokban. Ne vegyétek magatokra idegen ügyek terhét, ne szövetségezzetek idegen uralással, óvakodjatok a szétszakadástól és az önzéstől. Őrizzétek meg hazátokat, és tartsatok ki mellette. Ne ápoljatok magatokban szándékos harci kedvet, ám ha valaki rátok támad, akkor derekasán küzdjétek a szabadságért és a hazáért.

Bern városának szóló levelében ezt olvassuk.

A béke mindenütt Istenben van, mert Isten a béke, és a béke nem pusztulhat el. A békétlenség ellenben el fog pusztulni. Ezért azon legyetek, hogy a béke alapján álljatok, oltalmazzatok az özvegyeket és az árvákat, ahogy ezt eddig tettétek.

Egy apát a következőket írja róla.

Sok jövőbeli dolgot is előre megmondott a svájci szövetség tagjainak, amik később bekövetkeztek. Többek között ezt mondta nekik: ha megmaradtok határaitok között, senki sem győzhet le benneteket, hanem minden időben felülmúljátok ellenségeiteket, és győztesek lesztek. Ha azonban a kapzsiságtól és uralomvágytól vezettetve elkezdedek államotokat kifelé terjeszteni, erőtök nem fog sokáig tartani.

Életrajzunk Walter Nigg munkárára támaszkodik. Álljanak itt befejezésül szavai.

Flüei Miklósnak az az intelme, hogy honfitársai ne keveredjenek bele idegen ügyekbe, és ne szövetségezzenek idegen uralással, az első utalás arra, hogy lépjenek a semlegesség útjára. Szavai a béke áldásáról, és a békétlenség romboló hatásairól olyannak tűnnek, mint az első ráeszmélés Svájc békeküldetésére, amelyeknek emberbaráti célok szolgálatába kell állnia.

Kalazanci Szent József

(1557–1648)

1. Származása, gyermekkora
2. Életének történelmi háttere
3. Milyen nehézségeket kell leküzdenie, hogy papi hivatását követhesse?
4. Papként Spanyolországban milyen tapasztalatokat szerez?
5. Milyen céllal utazik Rómába? Hogyan telnek ott első évei?
6. Hogyan ismeri fel igazi hivatását?
7. Milyen tapasztalatok nyomán jut el a szerzetalapításig?
8. Miért lettek olyan keresettek a piarista iskolák?
9. Miért részesül üldözésekben? Hogyan viseli ezeket?
10. Milyen volt ellenségeinek a halála, és milyen volt az övé?

A Magyarországon jelenleg is itt tevékeny, iskolákat fenntartó Piarista Rend 2007-ben ünnepelte alapítója születésének 450. évfordulóját.

Kalazanci Szent József, ahogyan rendjében nevezni szokták, Kalazancius, Spanyolországban született, itt élte le életének első 35 évét. Életének második színtere Róma volt. Itt élt 56 évet és itt halt meg 91 éves korában.

Szülőhelye, Peralta de la Sal egy bárói birtok volt. Édesapja Pedro Calasanz Peralta bárói megbízottja. Szülőhelyének földjei nagyrészt szárazak, termékei tipikusan mediterrán termékek: gabona, szőlő, olajbogyó. Mintegy ezer méterre a városkától három forrás fakad, amelyek sótartalmú vizei hatalmas sós, rácsszerű táblás területet alakítottak ki. Ezt a sót kitermelték, innen a Peralta név mellett a de la Sal jelző. A sót Katalóniába és Franciaországba exportálták.

Szülei kisnemesek voltak, de mivel ebből megélni nem lehetett, keményen dolgoztak. Apja kovácmester volt. Minden bizonnyal köztisztelőben álló személy volt, mert a községi tanácsnak is a tagja volt. A családnak elég sok földje lehetett, sólepárló hellyel is rendelkeztek. Nem voltak gazdagok, de jómódban éltek, nem voltak anyagi problémáik. A szülők öt leánygyermeküket házásították ki, hasonló társadalmi rangú ifjakhoz adták őket feleségül. József tanulmányainak a költségeit is a szülők viselték. Még két fiútestvére volt. Ő volt a családban a legkisebb gyermek.

Gyermekkoráról későbbi visszaemlékezésekből tudunk. Rendtársai így emlékeznek. *Egy alkalommal, amikor engem és más fiatal szerzeteseket buzdított, elmesélte, hogy kicsi gyermek korában különböző ájtatosságokat végzett, elimádkozta Szűz Mária kis zsoltosmáját, más imákat is mondott, de leginkább a szent rózsafüzért. Azt is magától József atyától hallottam, hogy édesapja és édesanyja Isten félelmére és jó viselkedésre tanították, és szülei nagy gonddal nevelték, nehogy rossz társaságba kerüljön. Generális atyánk egy vele egykorú tanuló társa mesélte el nekem, hogy József atya gyermekkorában istenfélelemben telt el és nem átlagos, középmezőnyi életszentség jellemezte. Gyakran végzett ájtatossági gyakorlatokat, és a vele egykorú társait istenfélelemre és keresztény jámborságra buzdította.*

A sok év távolából való visszaemlékezések torzíthatnak is, egy szentnek már a gyermekkorát is bearanyozhatják a későbbi szentnek a vonásaival. De a szentekről való modernebb szemléletnek sincs föltétlenül igaza, amikor minden szentségre utaló jellemvonást ki akar irtani a szentek gyermekkori életrajzából, és mindent pusztán pszichológiai törvények által akar leírni. Az életszentség útja rögzös, meredek út, de főleg későbből visszatekintve meg lehet benne látni a gondviselés irányítását, a nagyobb ívű folyamatot is. Beleférnek a szentek életébe is a megtorpanások, a botorkálások és még inkább a nekilendülések, és a szárnyalások.

Egy mási kedves gyermekkori történet egy kortársától.

Földije voltam, és vele nagyjából egykorú. Egy alkalommal elment hazulról, kiment a faluból egy kis késsel vagy törrel a kezében. Amikor megkérdeztem tőle, hová megy, azt válaszolta, megyek, megölöm az ördögöt, mert az Isten ellensége. Életrajzírói kiszínezték ezt a történetet, megtoldották azzal, hogy meglátta a gonosz lélek árnyékát az ágak között, és felmászott az olajfára, azonban az ág letörött alatta, sebesülten tért haza.

Ezt is olvassuk a róla való visszaemlékezésekben. *Kis szentnek hívták, mert minden nap úgy ment iskolába, hogy előtte imádkozott, amiért tanuló társai kigúnyolták.*

Az elemi iskolát szülőhelyén végezte. És mivel látszott rajta az érdeklődés, és a tehetség, a néhány kilométerrel arrébb fekvő nagyobb városkába, Estadillába küldték, hogy a trinitárius atyák iskolájában elsajátítsa a humán tudományokat és megtanuljon latinul.

Édesapja, miután Juan, az elsőszülött fia meghalt, végrendeletében Pedro nevű fiát jelölte meg örökösének. Ebben meghagyja neki, hogy gondoskodjon József taníttatásáról, „*bízva abban, hogy klerikus lesz, adjon neki elegendő örökséget, hogy a papi rendet fel tudja venni, akkor is, ha nem lenne elegendő javadalma.*”

Három évet tanul Estadillában, tizennégy éves korában ment egyetemre, Leridába, azzal a szándékkal, hogy pap lesz.

Istennek minden teremtményével terve van, különösen az ő saját képmására teremtett emberekkel. Ha valaki odafigyel erre az isteni tervre, ha Jézust követve az ő tápláléka is az, hogy keresse és megvalósítsa az Atya akaratát, akkor Isten nagy dolgokat tud végbevinni általa. Kalazanci Szent Józsefben ki tudott teljesedni az isteni akarat, végül egy szerzetesrendet alapított, amely a három alapfogadalom, a szegénység, a tisztaság és az engedelmesség mellett, külön fogadalommal kötelezi el magát az ifjúság tanítására, nevelésére, ezt tekinti fő munkálkodási területének. Életének eseményeit, a vele történeteket úgy is felfoghatjuk, mint az erre az Isten által számára kitűzött célra való felkészülést, felkészítést. A tanár, a nevelő egész személyiségevel nevel. A személyisége az oktató-nevelő munkában a legfontosabb eszköze. A személy az, aki magába fogadja a különféle hatásokat, tapasztalatokat, ismereteket, ezeket önmagába építi, szüntelenül formálódik, alakul, és jó esetben maga is alkalmassá válik mások alakítására, formálására. Kalazanciust nagyon sokféle tapasztalattal ajándékozta meg Isten, kanyargós utakon vezette, míg eljutott élete fő művének a felismerésére, és megvalósítására. Tanulságos ezért nekünk is végigkísérni útján, hogy milyen társadalmi és egyházi viszonyok között, milyen szellemi légkörben ismerte fel igazi hivatását, hogy az övére figyelve mi is világosabban felismerhessük, a saját hivatásunkat, azt, hogy tőlünk mit vár Isten.

Vessünk ezért egy pillantást, mielőtt életútján tovább kísérnénk abba a korba, amelyben élt.

Gyermekkorának az évei a nagy nyugati egyházszakadás, a reformáció kibontakozásának, és Európában való elterjedésének az idejére esnek. Hat éves, amikor befejeződik a trienti, vagy más megnevezéssel a trentói zsinat. A katolikus egyház ezen a zsinaton néz igazán szembe saját magával, és a kornak a kihívásaival. Megfogalmazza újra a saját hitét, és elszánja magát a megújulásra, amely már régóta időszerű volt. Elkezd az újításokat megvalósítani. Protestáns történészek ezt a kort az ellenreformáció korának nevezik, katolikus történészek inkább a katolikus megújulás koráról beszélnek. Ennek a nagy reformtörekvésnek, megújító szándéknak lesz a munkása Kalazancius is.

Egyetemi tanulmányait 1571-ben kezdi, abban az évben, amikor az V. Szent Pius pápa által szövetségbe tömörített keresztény seregek győzelmet arattak a török felett a korinthuszi öbölben található Lepanto közelében. Ennek a pápának az idején a trienti reformfolyamat már komoly lépésekkel halad előre. A teológiát Kalazancius ebben a megújulás gondolatától áthatott szellemben végzi, de még nem szemináriumban. A szemináriumokat, éppen a trienti zsinat határozata nyomán, majd csak később állítják fel. Így nem egy védett, zárt környezetben tanul, hanem egy forrongó, lázongó diákkörnyezetben. Megtapasztalja a testi kísértést, a szerelmet, és a házasság lehetősége is felmerül előtte. Hogy hozzájáruljon tanulmányai költségeinek az előteremtéséhez, dolgozik is. Titkári munkát vállal egy fiatal hölgy mellett, aki szegről-végről rokona. Ez a hölgy belészeret, lehet, hogy benne is megmozdulnak az érzések, ő azonban továbbra is papságra szóló meghívást tartja erősebbnek, a szerelmet ettől való eltérítésnek, ezért inkább otthagyja ezt az állást, sőt még radikálisabban elhatárolódik ettől a kísértéstől, a városból is elmegy, egy másik egyetemen folytatja tovább tanulmányait.

De nem nyugodhat meg. Hivatásának újabb próbát kellett kiállnia. Meghal bátyja, és édesanyja is. Megszakítja tanulmányait, hogy atyja mellett legyen. Mivel meghalt a második fiú örökös is, atyja azt szerette volna, ha életben maradt egyetlen fia viszi tovább a Kalazanci nevet. Azt akarta, hogy nősüljön meg. Ez a hivatásában való újabb elbizonytalanodást hozott számára. Talán akkor tett rosszul, amikor elhagyta azt a nőt, aki szerette? De lelke mélyén továbbra is hallja Isten papságra való hívását. Valószínűleg ez a feszültség is hozzá járulhatott, hogy súlyosan megbetegedett. Mialatt életéért küzdött, fogadalmat tett Máriának,

hogy ha felépül, folytatja a papsághoz vezető utat. Ez a betegség atyját is jobb belátásra bírja. Nem állít tovább akadályt fia hivatásának útjába. Folytathatja tovább tanulmányait, és végül egyházmegyéjének, Urgelnek a püspöke 1583 december 17-én, 26 éves korában pappá szenteli.

Amíg a papságig eljutott, sok városban tanult, bejárta fél Spanyolországot, sokféle tapasztalatot szerzett. Ugyanez történt vele pappá szentelése után is. Amíg Rómába kerül, sokfelé megfordul, több püspöknek is a szolgálatába áll. Sok kényes, felelősségteljes feladatot bíztak rá. Mindezeket a trienti zsinaton elindított megújulás szellemében igyekezett elvégezni. Ezek a munkák teljesen kiérlelték személyiségét. A szerzetességről is sokféle tapasztalatot szerzett már eddig is, amiket majd később saját szerzetesi életében hasznosítani fog. Közelebről megismerte már korábban a trinitáriusokat, ezt a fogolykiváltó szerzetesrendet, amely iskolát is fenntartott, a ferenceseket, a jezsuitákat, akiknek a kollégiumában tanult egy ideig. Az első püspök pedig, akinek a szolgálatába lépett, eredetileg domonkos szerzetes volt, és püspökként is szerzetesi életet élt házanépével. Kalazancius életének forrásaiból az bontakozik ki, hogy már itt is kapcsolatba került a tanítással, mert minden biztonnyal rábízták a püspökségen dolgozó apródok, fiatalok képzését.

A trienti zsinat határozataihoz tartozott a régi szerzetesrendek megreformálása. Ennek útja a kényesebb esetekben alapos, hetekig, hónapokig tartó vizitáció volt, amelynek során végig beszélgettek minden szerzetessel, és keresték először az esetleges visszaélések megszüntetésének a lehetőségeit. Előző püspökének halála után egy másik püspök szolgálatába szegődött, akire rábízták a híres Montserrat hegyén található bencés kolostor vizitációját. A feladat elvégzéséhez azt követően láttak hozzá, hogy az előző püspök vizitáció közben a kolostorban rejtélyes körülmények között meghalt. A vizitáció alatt Kalazancius is, és rajta keresztül a püspökét is halálosan megfenyegették, és valóban püspöke hamarosan rosszul lett és meghalt. Alig hagyta el Kalazancius a kolostort, utolérte a hír, hogy a vizitáló bizottság királyi megbízottja is meghalt. Három rejtélyes haláleset. Úgy látszik az ott élő, eredeti eszményüktől eltávolodott bencés szerzetesek között nemcsak a pozitív benedeki hagyományok éltek tovább, hanem azok az emlékek is, hogy Szent Benedeket kétszer is meg akarták mérgezni, egyszer saját szerzetesei, másodszer egy külső ellensége. Kalazancius itt újra szembe találja magát a gonosszal, akiről a Szentírás azt mondja, hogy „gyilkos kezdettől fogva”. Láttuk, már gyermekkorában felvette ellene a harcot, és az, előre megsejtve, hogy ez az ember még sok lelket fog karmai közül kiszabadítani, őt is el akarta tenni láb alól, és sokáig akadályozta abban, hogy rátaláljon igazi hivatására. Isten azonban a rosszból is jót tud kihozni, az őt szeretőknek mindent a javára fordít. Így lettek ezek a negatív tapasztalatok is értékesek Kalazancius életében, mert világosabban kirajolták előtte azt a keskeny ösvényt, amelyen járnia kell.

A gondviseléstől egy kis időt kapott arra, hogy beteg édesapja mellett lehessen, és elkísérje őt az örök élet küszöbéig. Miután édesapját eltemette, saját egyházmegyéjében lett káptalani titkár és szertartásmester. Mivel az egyházmegyének még nem volt püspöke, helyette a káptalan kormányzott. Itt gyakorlatot szerzett egy nagyobb intézmény ügyeinek az intézésében, az istentisztelet megszervezésében, iratok megfogalmazásában és az anyagiakkal való gazdálkodásban is. Ez az egyházmegye a Pireneusok hegyei között terült el, Franciaország határához közel. A hugenottáknak, a franciaországi kálvinistáknak bejárása volt erre a területre, akik gyakran még a hegyek között könnyű búvóhelyet találó rablókkal is szövetkeztek. Ezek szinte akadálytalanul garázdálkodtak, fosztogattak és gyilkoltak le embereket nemcsak utak mentén, hanem fényes nappal városok utcáin is. Káptalani titkárként, majd később püspöki helynökként az emberek megvédésével is törődnie kellett. Neki is volt puskája, és másoknak is fegyvereket osztott ki.

Az új püspöke is szerzetes volt. Korábban jezsuita szerzetes, majd később karthauzi. A püspöki hivatalban titkárként dolgozva Kalazancius ismét tanítói feladatokat is ellátott a

püspök apródjai között. Ezt követően két évig volt püspöki helynök. Sokat járta egyházmegyéjét. Az önző, kényelmes élethez szokott egyháziak részéről is fenyegetésben részesült, miután kilátásba helyezte, hogy rendeleteinek a megszegőire kiközösítés vár. De nem hátrált meg. Többször szembenézett már a halállal, nem volt veszíteni valója, keresztül vitte, amit helyesnek ítélt. Az éppen 33 évében járó fiatalember teli volt energiákkal, fizikai erejének is a teljében volt. Egyik útján találkozott egy kétségbeesett emberrel, akinek számára belecsúszott egy mocsárba, és az sem káromkodásokkal, sem ütlegetéssel nem tudta kimozdítani onnan. Kalazancius ágakból pallót csinált, és kihúzta. Az elképedt embernek pedig nyugodtan elmagyarázta, hogy a káromkodás és az ütlegetés nem segít, ha legközelebb nehéz helyzetbe kerül, inkább őrizze meg lelki nyugalmát, és maga is rájöhet a helyes megoldásra.

Egyszer egy kényes esetben békebíróként is eredményes volt. Egy Rómeo és Júlia történet volt spanyol módra. Egy fiatalember elrabolt egy lányt, és a két család fegyveresen készülődött egymás ellen. Az ügyről II. Fülöp király is tudomást szerzett, aki az urgeli püspök beavatkozását kérte. Ő egykori titkárát, jelenlegi helynökét küldte ki, hogy akadályozza meg a véres összecsapást. Kalazancius tekintélyével, még inkább békét kereső személyiségével elérte, hogy a két család kibékült egymással.

Kalazancius egy bizalmas barátja mesélte később a következő esetet, amit tőle személyesen hallott.

Egy éjszak úgy tűnt neki, hogy Rómában van, és egy csoport gyerekek prédikál, akik mintha angyalok lettek volna. Arra tanította őket, hogyan kell keresztény módon élni, majd megáldotta és hazakísérte őket házukig, miközben mintha angyalok csatlakoztak volna hozzá, hazakísérni a gyermekeket. Nem sokat törődött a látomással, fantáziálásnak képzelte, és a következő reggelen arra gondolt, hogy butaság az egész, hiszen sohasem akart Rómába menni. Néhány héttel később azonban egy belső hangot kezdett hallani, amely azt mondta neki: József, menj Rómába! Menj Rómába József!

Más visszaemlékezés szerint többször is hallotta ezt a Rómába hívó hangot. 34. életévének a betöltése után egy konkrét megbízatás indította útnak Róma felé. A püspököknek már akkor is bizonyos időnként látogatásokat kellett tenni Rómába, hogy beszámoljanak egyházmegyéjük helyzetéről. De a király ezt akkor megtiltotta a püspököknek, hogy személyesen menjenek ilyen ad limina látogatásra. Így püspöke maga helyett helynökét, Kalazanciust küldte. Közben megszerezte a teológiai doktorátust is. Így érkezett Rómába 1592 februárjában. Azzal a szándékkal utazott, hogy hamarosan visszatér Spanyolországba, de soha többé nem látta viszont szülőhazáját.

A keresztény ember lelki életében döntő pont a megtérés. Ez akkor következik be, amikor az ember befogadja Isten szeretetét, tudatos döntéssel Isten felé fordul, ő is szeretni, szeretetből szolgálni akarja Istent. Ehhez szükséges, hogy napi kapcsolatot építsünk ki Istennel, igyekezzünk megismerni ránc, emberekre vonatkozó akaratát, és keressük az isteni akaratot konkrétan is a saját életünkre vonatkozóan, és törekedjünk azt meg is valósítani. A keresztény élet első szakaszát a lelki írók a tisztulás útjaként szokták leírni. Ehhez hozzá tartozik, hogy az ember megismerje önmagát, saját jó és rossz tulajdonságait, igyekezzék a jókat felerősíteni, a rosszakat levetkőzni, azoktól megtisztulni. Az életét irányító isteni hangot nem mindenki, még a szentek sem hallják olyan kristály tisztán ebben a szakaszban, és gyakran még később sem. A Szentírás olvasása által, egyéni megfontolások és felismerések révén, mások szavain keresztül, a körülmények alakulásában és legfőképp saját lelkiismeretünkben ismerjük meg Isten akaratát, csak kivételesen halljuk vagy látjuk közvetlenül. A megromlott, megsebzett emberi természet, a le nem küzdött szenvedélyek zavarják figyelmünket, torzítják látásunkat, akadályozzák Isten hangjának meghallását. Az állapotbeli köteleességek teljesítése, az emberektől való sérelmek elviselése, saját

gyengeségeinkkel, tehetetlenségeinkkel való szembesülések révén azonban megtisztulunk, egyre tisztábban halljuk Isten hangját.

Kalazanci Szent József lelki életének ez az első szakasza nagyjából egybeesik a hazájában, Spanyolországban eltöltött idővel. Hogy mikor ment pontosan végbe első megtérése, nehéz megmondani. A hivatásáért való küzdelem, a papság tudatos vállalása közben minden bizonnyal átment az első megtérésen. Miután befejezte az egyetemet, pappá szentelése után igyekezett hivatását a lehető legjobban teljesíteni. Kamatoztatta talentumait. A püspökök, akiknek szolgálatában állt, felismerték tehetségét, és képességeinek megfelelő igényes feladatokat bízta rá. A trienti megújulás szellemében igyekezett megtenni mindent, ami tőle tellett. Azok a megpróbáltatások, amiket átélt, sokat alakítottak jellemén, megtanították küzdeni, és sok mindentől megtisztították. Ilyenek voltak például szüleinek, testvéreinek a halála, püspökének a meggyilkolása, amikor maga is életveszélyben volt, a zavaros közélet, a félelmet keltő társadalmi viszonyok, az önvédelem és a mások megvédésének a feladata. Megtette azt, amit felettesei rábízta, megfontoltan cselekedett mindenben. Kezdte már tisztábban hallani Isten rá vonatkozó akaratát. Említettük a Rómába hívó látomást és a hangokat, amelyeket hallott, „menj Rómába”, azonban akkor még nem volt meggyőződve ezek isteni forrásáról. Püspöki megbízatással azután Rómába indult. És a Rómában eltöltött 6-8 év eseményei eljuttatták a második megtérésig, és ráállították a megvilágosodás útjára.

Rómából írt leveleiből az látszik, hogy nem akart hosszan az örök városban maradni. Konkrét püspöki megbízatással ment, és miközben már ott volt, kapott még más feladatokat is. Az volt a terve, hogy hamarosan visszatér hazájába. Ismerkedett a várossal, végigjárta a szent helyeket, és ha már ott volt, a tűz közelében, úgy gondolta, hogy a maga számára is teremt egy kis anyagi egzisztenciát. Akkortájt ez úgy ment, ha egyházi személy volt valaki, hogy igyekezett valami javadalmat megszerezni, vagyis egy olyan egyházi tisztséget megpályázni, amely állandó jövedelmeket jelentett.

Ilyen javadalmat, kanonoki címet többször is próbált megszerezni. Évekig tartó pereskedést is vállalt, mert nem neki ítélték az egyiket. Eme anyagiakért folytatott küzdelem során csalódásokat is át kellett élnie. Csalódott például püspökében, aki őt Rómába küldte, mert a püspök nem neki juttatott egy javadalmat. Csalódott rokonaiban, akiket megbízott ügyeinek az intézésével, és azok vagy nem segítettek őt úgy, ahogy elvárta, vagy pedig egyenesen a saját zsebükre dolgoztak. És szembesült a saját magában lévő korábbi ideális vágyak, és az aközötti ellentmondással, hogy ő most tulajdonképpen miért is küzd.

Püspökének Rómában való képviselése mellett egyéb papi teendőket is végzett. Tonti bíboros, például, aki házába fogadta, és majd 10 évig nála lakott, rábízta háza népének lelki vezetését. És Róma utcáit járva már nemcsak a főpapok, a magos klérus szemszögéből nézte csupán a világot, hanem feltárult előtte egy másik világ is, az anyagi, erkölcsi és szellemi nyomor világa. Mert Rómának az akkori arculatához ez is hozzá tartozott. És neki nem volt kemény a szíve, meglátta az emberi nyomorúságot, és szembesült saját eddigi életével és törekvéseivel is, amelyek őt eddig inkább a gazdagok világához kötötték, és szembesült azzal, hogy még most is a meggazdagodásért, vagy legalábbis az anyagi biztonságért küzd. Benne lehetett ebben a küzdelemben az is, hogy a gazdagságból, a javadalmakból, amikhez hozzá juthat, majd segíteni fogja a szegényeket, vagy megvalósítja régi, esetleg éppen a tanítással kapcsolatban benne élő álmokat. Hiányzott még belőle a Gondviselésbe vetett feltétlen bizalom.

Itt Rómában különböző vallásos társulatok tagja lett, amelyek imádkoztak, ájtatossági gyakorlatokat végeztek, és szociális feladatokat láttak el. Ilyen volt például a Szent Apostolok Társasága, amelynek tagjaként rengeteg szegény családot felkeresett, és igyekezett segíteni rajtuk. Nemcsak az éhséggel, a betegségekkel, testi nyomorral szembesült, hanem az erkölcsi és szellemi nyomorral is. És különösen megérintette a gyermekek tudatlansága, és tudatlanságból fakadó helytelen viselkedése, erkölcsi nyomora. A Segítő Madonna

társaságának tagjaként a haldoklókat is támogatta, és elkísérte őket utolsó útjukra. Máskor is sok zarándok érkezett Rómába, de az 1600-as Szentévben a becslések szerint több mint három millió zarándok fordult meg az örök városban. A városba érkező zarándokok ellátására, lelki segítésére Néri Szent Fülöp egy fél századdal korábban létrehozott egy társulatot. A szentévben ennek a társulatnak Kalazancius is a tagja lett. Egy az Oltáriszentség imáadását és engesztelését fő feladatának tekintő társulatban is tevékenykedett. És tagja volt a Keresztény Tanítás társulatának is. E társulatok pusztá felsorolásából is kitűnik, hogy a spirituális tartalom, az Oltáriszentség- és a Mária tisztelet mellett a szociális elkötelezettség mennyire megerősödött benne ezekben az években.

Felkeresi nemcsak Róma, hanem Itália szent helyeit is, közelebbi kapcsolatba került ennek révén is azoknak a szenteknek a szellemiségével, akik azokon a helyeken éltek és tevékenykedtek. Tagja lett egy Szent Ferenc Stigmáról elnevezett társulatnak. Eljutott Assisibe is, és ott misztikus élményben volt része. Megjelent neki Szent Ferenc és azt látta, hogy eljegyezte őt három Szűzzel. Ezek a szüzek – a Szegénység, a Tisztaság és az Engedelmesség – a szerzetesi életet jelképezik, amelyre meghívást kapott e zarándokhelyen. Amíg azonban a szerzetalapításig eljut, még eltelik néhány év.

Más szerzetesekkel is megismerkedik. Így például három spanyol karmelitával, akik lelkivezetői lesznek. A hagyomány szerint barátságban volt Lellisi Szent Kamillal is, a kamiliánusok alapítójával, vele együtt ápolta a beteget az egyik pestisjárvány idején. Tehát sok barátot szerzett, sok lelkiségi irányzattal megismerkedett itt Rómában is, de egyik társulatot sem érezte élethivatásának.

Az ő útja az elhagyatott, a város utcáin csavargó, sokszor apátlan-anyátlan ifjúság, a legszegényebbek felkarolása, segítése volt. Ez a belső hang erősödött fel benne: *Tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adjutor*. Azaz, magyarul: „*terád van bízva a szegény, az árvának te leszel gyámolítója*”. Azonban e felismert célnak konkrét megvalósítása sem ment egyik napról a másikra, mindenért meg kellett küzdenie.

A Keresztény Tanítás Társulatában tevékenykedett legszívesebben. Ez a társulat a különféle plébániákhoz tartozó szegény gyermekeknek a hit alapelemeire való oktatásával foglalkozott. Ebben a társulatban való tevékenysége révén jutott el Róma legszegényebb negyedébe a Tiberis másik oldalára, a Trasteverére, és ott ismerkedett meg azzal a plébánossal, aki plébániájának egy kis helységében olvasni és írni is tanította a legszegényebb gyermekeket. Ez a Santa Dorotea, a Szent Dorottyáról elnevezett plébánia volt.

Megérezte, hogy ami itt zajlik, az megegyezik a benne kialakult képpel, ő is valami ilyesmiről álmodott. Ekkor fogalmazódik meg benne világosan, hogy mi is az ő igazi hivatása.

Megtaláltam Rómában Krisztus szolgálatának számomra legjobb módját: ezeknek a szegény gyermekeknek a segítségét. Ezt a világon semmiért el nem hagyom.

Jól ismerte már Rómának azt a másik nyomorúságos arcát, a rengeteg kallódó, a semmittevésből és a bűnözésből ki törni nem képes szegény gyermeket. Látta, hogy mennyien vannak, és hogy ez a plébániai iskola nagyon jó, mert nemcsak hittant tanít, hanem az elemi ismereteket is. Ez az iskola felvállalta a szegény gyermekek tanítását is, de a rászorulókkal sokkal többen voltak. Kalazancius ekkor személyes felelősségérzetből, mivel szívében már érezte, hogy Isten rábízta a szegény gyermekeket, végigjárta mindazokat, akik tanítással foglalkoztak, hogy ingyenesen vállalják el a szegény gyermekek tanítását. Sorra ment a különféle szerzetesrendekhez, akik tanítással foglalkoztak, a városi tanítókhöz, a város politikai vezetőit is felkereste. De mindenütt kifogásokkal találkozott, falakba ütközött. Senki nem vállalta magára ezt a feladatot. Próbálta rábírní a Keresztény Tanítás Társulatát is, amely ebben a plébániai iskolában is tanított, és amelynek tagjai sorába beiratkozott Kalazancius is, hogy ne csak hittanra, hanem írásra, olvasásra és egyéb az élethez szükséges ismeretekre is tanítsák azokat a szegény gyermekeket, akikkel foglalkoztak. Rájött ugyanis, hogy nem sokat

ér, ha csak hittant tanítanak nekik. Hogy a hitet be tudják fogadni, azt emberileg, és kulturálisan meg kell alapozni. Az életben való eligazodáshoz szükséges alapismereteket is át kell nekik adni. Írni, olvasni, számolni is meg kell őket tanítani, mert a kegyelem a természetre tud csak építeni. Hogy ezekre az alapismeretekre szüksége van a gyermekeknek, ez ma már teljesen természetes. A felvilágosodás kora után az állam egyenesen magára vállalta ezeket a feladatokat. De abban az időben ez a felismerés forradalmian újnak számított.

A sikertelen próbálkozások után visszament a Santa Dorotea-plébániára és teljes erővel bele állt abba a munkába, ami ott folyt. Itt legalább valami hasonlót csináltak, mint amit ő helyesnek tartott. Belevetette magát a munkába, ő dolgozott a legkitartóbban és a legodaadóbban a gyermekek körül. Néhány hónap leforgása alatt ő lett az iskola legfőbb felelőse, gyakorlatilag igazgatója. A plébánost rávette, hogy csak szegény gyermekeket vegyenek fel, és tanítsanak az iskolában. Ez is egy forradalmi lépés volt, az isteni Gondviselésre való teljes ráhagyatkozás. Ő megígérte, hogy nemcsak tanít az iskolában, hanem megszervezi a tanítást is, sőt előteremti a tanítók fizetésének a költségeit is. Ez 1598-ban volt. Történelmi pillanat: létrejött Európa első ingyenes népiskolája.

A hír, hogy van egy teljesen ingyenes iskola a szegény gyermekek számára, bejárta Rómát, és egyre több gyermek érkezett. De következett mindjárt egy nagy megpróbáltatás is. Éppen karácsony előestéjén kiáradt a Tiberis, amelynek a partján volt az iskola. A város történetének az egyik legszörnyűbb áradása volt. Ezek haltak meg, az iskolát is elvitte az ár. De Kalazancius nem adta fel, nekilátott, és újra felépítette az iskolát. A gyermekek zsúfolásig megtöltötték a két termet, sőt egy szomszédos házat is ki kellett bérelni. Februárban meghalt a plébános, Antonio atya, teljesen Kalazanciusra maradt az iskola. Sorra le kellett küzdenie a nehézségeket, a gyermekek folyamatosan növekedő száma miatt költözni kellett két év alatt kétszer is, egyre nagyobb épületeket keresve. Ráadásul az egyik harang felszerelésekor a földre zuhant, combcsontját, bordáit törte, fél évig az ágyat nyomta, és élete végéig viselte ennek a balesetnek a nyomait. De ezek a nehézségek nem törték le, hanem inkább jelzésnek vette, hogy jó úton halad. Mikor már a harmadik helyet is kinőtték, 1605-ben, a harmadik költözéskor a diákok száma már 700 volt.

Két nagy nehézséggel találta szembe magát. Szükség volt megfelelő tanítókra, akik hivatásuknak érzik a tanítást, ezeket fizetni is kellett, és szükség volt megfelelő iskolaépületre is. A kitartó és állandó imáknak köszönhetően akadtak támogatók. VIII. Kelemen pápa magára vállalta az iskolaépület bérleti díjának a kifizetését. Csatlakozik hozzá egy gazdag milánói pap, Glicerio Landriani, és az ő segítségével, és mások adományából 1612-ben megvásárolják a Torres-palotát a Szent Pantaleon templom mellett. Ez lesz az anyaház és iskola. A Gondviselés küld kiváló tanárokat is. Ilyen például Gasparo Dragonetti, a 90 éves aggastyán, aki latint tanított már 40 éve nemcsak diákoknak, hanem a pápai udvarban is. Ez az aggastyán 115 éves korában bekövetkezett haláláig tanított Kalazancius iskolájában. Más híres tanárok is beálltak az iskolájába tanítani, és olyan történelmi nagyságok is támogatták Kalazancius kezdeményezését, mint Galileo Galilei és Tommaso Campanella.

A tanulók létszáma egyre nőtt. Sok tanítóra volt szükség. Probléma volt ezek álhatatlansága. 1604 és 1612 között 73 tanítóból 54 hagyta el az iskolát. Többüknek semmi mást nem jelentett az iskola, csak a megélhetést. Ezért egyre inkább megérlelődött Kalazanciusban a gondolat, hogy elkötelezett emberekből hozzon létre egy társulatot, akik egész életüket a tanításnak szentelik. Ki is alakult egy mag körülötte, akik élethivatásnak tekintették a tanítást, és ezek számára előbb egyszerű szabályzatot, praktikus életszabályokat állított össze.

De minden Istentől jövő mű ellen a gonosz erők is támadásba lendülnek. A gonosznak legegyszerűbb terepe az emberi irigység, féltékenység mozgósítása. A városi tanítók, akiknek konkurenciát jelentett Kalazancius iskolája, pizskálódni, áskálódni kezdtek, és mindenféle pletykákat, rágalmakat terjesztettek. Ezek a hamis hírek a pápáig is eljutottak, aki vizsgálatot

rendelt el: két bíborost küldött ki, hogy utána nézzenek, mi igaz a vádakból. Alapos, mindenre kiterjedő vizsgálat után kedvező jelentést tettek a pápának, aki audienciára hívta Kalazanciust, áldását adta munkájára, és szóban engedélyezte társulatát, sőt – láttuk – az iskola bérleti díját is magára vállalta. Más bíborosok is pártfogásukba vették Kalazanciust és társulatát.

Az egyik ilyen magas rangú pártfogó közvetítésével létrejött egy kapcsolat, együttműködés egy másik, hasonló célokat maga elé tűző társulattal, amelynek Kalazanciushoz hasonló vezéralakja, a később ugyancsak szentté avatott Leonardi Szent János volt. Mivel azonban az együttműködés során tisztázódott, hogy a célok mégsem teljesen azonosak, a két társaság útja szétvált. Mindez persze nem feszültségmentesen történt. Kalazancius számára az iskolában való tanítás volt a legfontosabb, a másik társaságnak ez csak egy volt más célok mellett. Ez a szétválás készítette végül Kalazanciust arra, hogy önálló szerzetesrendet alapítson.

1617 március 25-én Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén öltötte magára a szerzetesi ruhát az első 15 fős csoport Kalazanciussal az élen. 1621-ig, négy év alatt 153-an léptek be a noviciátusba, kezdték el a szerzetesi életet. Igaz, többen közülük kiléptek, 22-en meg is haltak. 1620-ban Kalazancius négy hónapra vidéki magányba vonult, és megírta társaságának a szabályzatát, a konstitúciókat és a regulákat. A konstitúciók az alaptörvény, a regulák a részletesebb szabályzat. Ezek alapján XV. Gergely pápa az addig egyszerű fogadalmas kongregációt ünnepélyes fogadalmas szerzetesrenddé nyilvánította, és Kalazanciust 9 évre kinevezte rendfőnöknek. Ezzel olyan típusú szerzetesrenddé váltak a piaristák, mint a Lolyolai Szent Ignác által alapított jezsuiták. Az ő szabályzatukból is merített Kalazancius, de nemcsak abból, hanem más szerzetesrendek és a kereszténység 1500 éves lelki tapasztalataiból is, amelyeket az akkor 63 éves alapító addigi tapasztalatokban gazdag élete során magába szívott.

A rendalapító, konstitúcióinak előszavában a piarista szerzetest az igazság munkatársának nevezi. Rendje jelmondatául ezt választotta: *pietas, et litterae, vallásosság és tudomány*. A kettő szerves összekapcsolását elengedhetetlennek tartotta. Ettől remélte, és remélik ma is a piaristák, hogy az iskoláikban tanuló diákok kiegyensúlyozott személyekké válnak, akik nemcsak jámborok, hanem az élet dolgaiban is otthonosan mozognak, mert egészséges összhang jött létre bennük a vallásosság és a világi műveltség között. Kalazancius a Konstitúciók előszavában így fogalmaz.

Ha ugyanis a gyermekeket kiskoruktól fogva szorgalmasan nevelik vallásos életre és műveltségre, kétségkívül remélhető, hogy egész életük alakulása boldog lesz.

A szegény gyermekek melletti elkötelezettséget, és rendjének alapvető célkitűzését konstitúciójának ezek a szavai fejezik ki.

Mivel valóban Isten Anyja szegényeinek valljuk magunkat, a szegény gyermekeket sohasem szabad lenéznünk, hanem azon kell lennünk, hogy nagy türelemmel és szeretettel minden erénnyel felékesítsük őket, főleg azért, mert azt mondta az Úr: Amit a legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek. Intézményünknek tehát az lesz a feladata, hogy a gyermekeket az elemi ismeretektől kezdve helyes olvasásra és írásra, számolásra és a latin nyelvre, főleg pedig vallásos életre és hittanra tanítsa, és mindezt a lehető legegyszerűbb módszerrel tegye.”

Kalazanci Szent József a szegény gyermekek ingyenes oktatásával foglalkozó, az Istenanya Szegényeinek nevezett piarista rendet 1617-ben alapította meg. 1621-ben megtörtént a pápai jóváhagyás. Ezután a növekedés, a terjeszkedés évei következtek. Nem kellett reklámozni a rendet, sorra érkeztek a megkeresések püspököktől, főrangú emberektől, világi hatóságok részéről, akik szerettek volna a maguk fennhatósági területén is piarista iskolát nyitni.

Rómában több iskolát is alapítottak. Egyiket az akkor éppen épülőben lévő Szent Péter Székesegyház szomszédságában. Az itt tanuló külföldi diákok, az Örök Városban megforduló főpapok révén hamar ismertté vált a rend. Szelepcsényi György, későbbi esztergomi érsek, aki az 1630-as években tanult Rómában, írja, hogy sokszor látta Kalazanci Szent Józsefet „mikor maga számos kiseded tanítványait vagy a piacig vezette,... és olvasót tartván a kezében előttük ment a kisedeknek, néha pedig utánok... Akkor sóhajtván a szívemben kértem Istent, hogy a mi romlott hazánknak is juttatna ilyen tanítókból.”

Sorra alakultak a piarista iskolák előbb a pápai államban, majd Itália spanyol uralom alatt lévő területein. A Habsburg-birodalomból is érkeztek megkeresések. Az első piarista iskolát a birodalomban az Ausztria és Csehország határán lévő Nikolsburgban, a mai Mikulovban nyitották meg. Ez lett a bázisa a lengyelországi és a magyarországi alapításoknak is. Még Kalazanci Szent József életében, 1642-ben megtörtént az első magyarországi alapítás Podolinban, amely akkor lengyel kormányzás alatt állt. Ezt további magyarországi alapítások is követték. A magyar neveléstörténetben és vallási, kulturális életben később igen jelentős szerepe lett a piarista rendnek.

A nagy keresletből is látszik, hogy Kalazanci Szent József és rendje olyasmivel kezdett el foglalkozni, amiből hiány volt az akkori Európában. Mi tette ennyire keresetté a piarista iskolákat? Milyen volt az oktatás ezekben az iskolákban?

Láttuk, a Kalazanci Szent József által alapított piarista iskolák ingyenes iskolák voltak, és bennük nemcsak hittant tanítottak, hanem mindazokat az ismereteket, amelyekre a gyermekeknek szükségük volt ahhoz, hogy egészséges, értékes személyiséggé válhassanak, hogy biztosítva legyen ezáltal ne csak örök üdvösségük, hanem elboldoguljanak a földi életben is. Az elemi ismeretekkel kezdték a tanítást: írással, olvasással, számolással. A képzés 6 éves korban kezdődött és 15 éves korig tartott. A rendalapítónak a legkedvesebb az első osztály volt. Őket tanította a legszívesebben. E kilenc év alatt elsajátíthatták a tanulók az abban a korban fontosnak tartott alapismereteket. Kalazancius hangsúlyt helyezett a gyakorlati tárgyak oktatására, hogy azok, akik nem tanulnak tovább, munkát találjanak. Azok a szegény diákok, akik elvégezték ezt az iskolát, általában nemcsak munkát találtak, hanem társadalmi felemelkedés útja is megnyílt előttük. A tehetségesek tovább tanulhattak. A Kalazanci Szent József és a piaristák ellen irányuló későbbi támadások egyik oka éppen a szegényebb rétegek társadalmi felemelkedésének a lehetővé tétele volt, mert ez magában rejtette a társadalom megreformálásának a gondolatát is.

Több szent rendalapító is szembesült azzal a lehetőséggel, hogy mi lenne akkor, ha rendjét feloszlata, megszüntetnék. Mikor Loyolai Szent Ignácnak tették fel azt a kérdést, hogy mi lenne, ha az általa alapított jezsuita rendet feloszlata, azt mondta, hogy elég lenne az imádságos összeszedettségnek egy negyedórája, hogy napirendre térjen felette.

Szent Kolbe atyának is föltekintették a kérdést, hogy mi lesz akkor, ha az általa alapított misszió megbukik? Azt válaszolta: „Ha a Szeplőtelen úgy akarja, hogy megbukjék, akkor mi mindent megtennénk, hogy ebben hathatósan a segítségére legyünk.”

Kalazanci Szent József nemcsak elméletileg szembesült ezzel a kérdéssel, hanem át is kellett élnie, hogy rendjét lefokozták, gyakorlatilag halálra ítélték, mert megtiltották az új rendtagok felvételét is.

Kalazanci Szent József életének utolsó, harmadik mintegy 20 éves szakasza ennek jegyében telt. Körülbelül 70 éves volt, amikor ezek a külső és belső támadások kezdődtek, és eltartottak 91 éves korában bekövetkezett haláláig. Átment a harmadik megtérésen, rálépett a lelki élet harmadik szakaszának az útjára, a via unitivara, az Istennel való egyesülés kegyelmekben gazdag, de szenvedésekkel teli útjára, és végig járta azt. Különösen nehéz és hosszan tartó volt útjának utolsó szakasza, a kálváriára vezető út, amely 8 évig tartott. Ez az út nagyon sok aggodalommal, szenvedéssel, megaláztatással, járt. Ezek miatt Kalazanci Szent Józsefet az Újszövetség Jóbjának, a 17. századi Róma Jóbjának is szokták nevezni.

Aki komolyan Jézus nyomába szegődik, sorsközösséget vállal vele, annak hasonlókat kell átélnie, amiket Megváltónk átélt. Ő előre megmondta, „ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak”(Jn 15,20). Azzal számol az ember, hogy külső ellenségei üldözni fogják. Sokkal fájdalmasabb azonban, ha az üldözés azok részéről jön, akik közel állnak hozzá, éppen egyháza vagy családja részéről.

Kalazanci Szent Józsefnek és rendjének voltak külső ellenségei, vetélytársai, akik konkurenciát láttak a piaristák működésében, vagy más szempontból tartották veszélyesnek működését. Ilyenek voltak a városi tanítók, akik az ingyenes piarista iskolában saját megélhetésüket látták veszélyeztetve. Létezik szerzetesrendek közötti féltékenység is. A piaristák elleni támadásokban szerepük volt az oktatási monopóliumukat féltő jezsuitáknak is. És szerepük volt azoknak az arisztokratáknak, és a magas klérusban helyet foglaló személyeknek, akik elleneztek a népiskolákat, a szegények kulturális és társadalmi felemelkedését. Mindezt hamis általánosítások nélkül kell érteni. Nem minden tanító, nem minden jezsuita, nem minden főpap és arisztokrata volt ilyen. De a piaristák ellen emelt vádakból, az érdeklődésben írt védőiratokból, és az események folyásából az látszik, hogy a külső ellenségek ezekből a csoportokból tevődtek össze.

Ezek a külső ellenségek szövetségesekre találtak a renden belüli karrierre, uralomra vágyó, szenvedélyeiket megfékezni nem akaró, élvezeteiknek élő rendtagokban. Egy olyan társadalomban, ahol nagyon élesek a társadalmi különbségek, mindig akadnak olyanok, akik nem tiszta indítékokból akarnak papok, szerzetesek lenni, hanem a jólét, a társadalmi emelkedés, a személyes érvényesülés reményében. És az ilyeneket nem könnyű kiszűrni, még egy szegénységet fogadó szerzetesrendben sem. A piarista rendbe is jelentkeztek olyanok, akiknek a nyomorból való kiemelkedést jelentett még a nélkülözéseket, és komoly áldozatokat kívánó szerzetes-tanító, vagy szerzetes-testvér életforma is.

Az első egyetemes káptalanoknak, rendi gyűléseknek foglalkozniuk kellett a szerzetes belüli eltérő helyzetű, és szerepű papok és klerikus munkatársak, illetve dolgozó testvérek helyzetével. Voltak a rendben olyanok, akiket pappá szenteltek, és így tanítottak az iskolában. Mások úgy tanítottak, hogy nem voltak papok. És voltak olyan testvérek, akik nem a tanítással foglalkoztak közvetlenül, hanem takarítottak, a konyhán dolgoztak, vagy koldulni jártak. Az első ellentétek a pap-tanító és a nem-pap-tanító piaristák között jelentkeztek. Ez utóbbiak arról panaszkodtak, hogy az iskolában a diákok között nehezebben tudnak tekintélyt kivívni, mint a pap-tanítók, hogy másodrendű nevelőknek tartják, és kigúnyolják őket. Aki gyermekek közt forgolódik, az bizony ma is tudja, hogy a tekintély és a fegyelem fenntartása nem egyszerű feladat. Külső szabályozással próbáltak ezen eleinte javítani: másként kezdték hívni őket (klerikus munkatársaknak), és külső viselettel is megkülönböztették őket a szerzetes-testvérektől. De az elsősorban belső, személyiségproblémákat nem lehet ilyen külső szabályozásokkal megoldani. Ezért a későbbi káptalanok eltörölték ezt a közbülső kategóriát, és maradt a más rendekben is szokásos pap és testvér megkülönböztetés. Annál is inkább, mert ez a klerikus-munkatárs státusz további feszültségeket eredményezett a renden belül, mert a fráterek is egyre kevésbé akartak házimunkát és különféle egyéb szolgálatokat végezni, ők is ebbe a közbülső kategóriába akartak tartozni.

De ez már az igazi Istennek való elkötelezettség és az önkeresés témája, amely bizony nem dől el egyértelműen a szerzetesbe lépéssel. Mert az önkeresés, a saját én érvényesítése, az élvezetvágy keresése, vagy a Jézussal való sorsközösség és szolgálat vállalása – hogy melyiket akarja igazán az ember – ez az igazi kérdés a szerzetesrendben és a keresztény életben is. A piarista rendben létezik Kalazanci Szent József rövid, tömör mondásainak egy gyűjteménye, az úgynevezett dicta salutaria, azaz üdvös mondások. Ezek között szerepel Kalazanciusnak az a mondása, hogy *semmit nem adtál Krisztusnak, ha szívedet nem adtad egészen neki*. És itt húzódik az igazi határvonal, amely mentén felsorakoztak azok, akik

támadták az idős rendalapítót és azokat, akik vele tartottak, akár saját szerzetében, akár rendjén kívülről.

Minél okosabb valaki, és minél kevésbé adja át magát Krisztusnak, annál nagyobb károkat képes okozni, annál inkább Krisztus és az ő igazi követői üldözőinek a sorába léphet. Mert ebben a vonatkozásban csak az a két lehetőség van, amit Urunk mondott. *Aki nincs velem, az ellenem van* (Lk 11,23). És minél magasabb posztra kerül valaki, minél fontosabb szerepet tölt be, annál nagyobb lehet a botrány és a kár, amit okoz. És ha felül silányak és értéktelenek foglalnak helyet, akkor ez lefelé is ellentétes kiválasztódást eredményez, egy közösség vagy az egész társadalom lezüllesztését. Ezt a kontraszelekciót a népi mondás így fejezi ki: fejtől bűzlik a hal.

Kalazanciusnak két tehetséges, de züllött rendtársa került olyan pozícióba, hogy megkeserítették az idős rendalapító utolsó éveit, és sok rendtársuk életét. És ehhez asszisztáltak az inkvizíció akkori vezetői is, és sikerült megtéveszteniük az akkori pápákat VIII. Orbánt, és X. Incét is. Sajnos, ők is azok közé tartoztak, akik szívüket nem adták teljesen Krisztusnak. Uralkodásuk nem tartozik a pápaság fényes lapjai közé. Ugyanaz az általuk irányított inkvizíció ítélte el néhány évvel korábban Galileit is, amelyiktől Kalazanciusnak és rendjének is üldöztetéseket kellett elszenvednie.

A rendet belülről züllesztő két személy Mario Sozzi és Stefano Cherubini volt. Féktelen ambíciójukban vádjaikkal és rágalmaikkal nemcsak valóságos puccsot hajtottak végre – az inkvizíció vezetője és a pápa által lemondatták a rendalapítót és ők léptek a helyébe – hanem a 85 éves aggastyánt még az inkvizíció börtönébe is záratták, nyilvánosan is megszégyenítették.

Hogyan fogadta Kalazanci Szent József ezeket a megpróbáltatásokat?

Amíg lehetett védekezett, igyekezett magát tisztára mosni a rágalmaktól. Nem egyszer tollat ragadott, hogy megvédje rendjét, biztosítsa működésének további feltételeit. De alávetette magát a pápa által kinevezett bizottságok döntéseinek, és engedelmeskedett a föléje kinevezett előljárónak, és erre szólította fel rendtársait is. Letérdelt Sozzi előtt, valahányszor kiment a rendházból, és áldást kért tőle. Odaadta neki még azt a pénzt is, amit egy hercegtől arra a célra kapott, hogy ügyvédet fogadva védekezzen az ellene felhozott igazságtalan vádak ellen. Ez az ember nem riadt vissza attól sem, hogy a rendalapító leveleit visszatartsa, felbontsa, elvegye. Megfosztotta titkárától, akinek segítségével a leveleit írta, és egyéb módokon is megalázta.

Az idős rendalapító rendtársait arra biztatja, hogy ajánlják fel ezeket a megpróbáltatásokat, és viseljék keresztként. Amikor az inkvizíció börtönébe vitték éppen péntek volt. Akik vele mentek, arról számoltak be, hogy közben Jézus keresztútjáról elmélkedett. És irigyelték, hogy a börtönbe érve, amikor egy padra leülhetett, békés álomba szenderült. Alapjaiban nem tudták ezek a megpróbáltatások megrendíteni a hitét. Bizott rendje újjászületésében. Azt mondogatta, hogy nem szabad elkeseredni, mert a piarista rend ugyanolyan formában, sőt megújulva fog újjászületni az üldöztetés, és a kereszt órái után.

Az ő szenvedései, és a rendjére nehezedő megpróbáltatások egybeestek és összefonódtak azokkal a megpróbáltatásokkal, amelyekben az akkor folyó 30 éves háborúban Európa népeinek része volt. A sajátja mellett átélte azoknak a diákoknak és rendtársainak a szenvedéseit is, akik a háború által közvetlenül sújtott területeken éltek. Igyekezett azt a vigasztalást nyújtani nekik, amit ő Istentől kapott. Egyik első életrajzírója személyesen hallotta tőle azokat a szavakat, amelyekben önmagáról egyes szám harmadik személyben mondott két alkalommal is. *Ismerek egy embert, aki az Úr egyetlen, szívében hallott szavára nagy türelemmel és vidáman viselt el tizenöt évig tartó állandó gyötrelmet és üldöztetést.*

Mikor Sozzival, annak halála előtt két hónappal, egy szóváltása volt, akkor is nem a saját igaza volt számára a fontos, hanem figyelmeztette rendtársát, aki örült hatalmi mámorában a rend tönkretételén munkálkodott. *Ha az ön helyében lennék, tartanék Isten büntetésétől a*

rendnek okozott kár miatt. Vigyázzon, Isten haragja hamar utol fogja érni! Ez a figyelmeztetés prófétai kijelentés volt, mert Sozzi néhány nappal ezután megbetegedett, borzalmas kiütések lepték el egész testét, és nyomorult halállal múlt ki. Halálos ágyán a bocsánatkérést is csak színlelte, mert magához hívatta inkvizíciós cimboráit, és másik bűntársát nevezte ki velük saját halála után a rend élére. Ez utóbbi is hasonló gyötrelmes betegségben halt meg még Kalazancius halála előtt, de ő már őszintébb megbánást tanúsított.

Kalazancius jámborul készült a halálra. Róma egyik templomából hazafelé jövet, ahová azért zárandokolt el, hogy teljes búcsút nyerjen, megbotlott és rosszul lett. Az egyik őt meglátogató barátjának mondta: *A doktorok nem tudják, mi a bajom. Amikor az Úr el akar magával vinni valakit a mennybe, megakadályozza, hogy megértsék az orvosok, milyen betegségről van szó, így nem tudják megmondani, milyen kezelésre van szükség.*

És ahogyan halni készülő emberekkel gyakran lenni szokott, már a földön azokat látja, azokkal álmodik, akik már Istennél vannak. Halála előtt elhunyt rendtársait látta, egyeseket ülve, másokat állva. Az egyik, őt meglátogató barnabita atyától megkérdezte, hogy vajon mit jelenthetnek ezek a különböző testhelyzetek. Az megkérdezte tőle, hogy melyik csoportban volt az a rendtársa, Glicerio Landriani atya, akinek maga Kalazancius indította el boldoggá avatási eljárását. Az ülők között – volt a válasz. Ebből arra következtettek, hogy az ülő szerzetesek már a mennyországba jutottak, az állók még nem. A halni készülő öreg azt is mondta, hogy a megjelentek közül egy szerzetes hiányzott. De a kérdésre, hogy ki, nem válaszolt.

A halálos ágya köré összegyűlt rendtársait az egyik jelenlévő leírása szerint így biztatta. *Figyelmünkbe ajánlotta az erényeket, főként az iskolai munkát, és a rendünk iránti szeretetet, hogy valódi testvéreként egyek legyünk. Mert ha igazi testvéreként együtt maradunk, nem kell semmitől sem félnünk, még a pokolbeli ördögöktől sem.*

A sok megaláztatás ellenére, amelyet a Szentszék részéről is elszenvedett, nem volt harag a szívében. Megbocsátott mindenkinek, és elküldte rendtársait, hogy a halálveszélyben szokásos áldást megkapja a pápától. Ezzel az áldással halt meg. Rendi ellenfeleinek a borzalmas halálát láttuk. Ismerjük néhány az inkvizíciónál tevékenykedő ellenségének a halálát is. Egyiküknek sem volt felemelő a halála. Kalazanci Szent József haláláról viszont egyik jelenlévő rendtársa így számol be. *Teste szépen, élő formájához hasonlóan maradt, arca nem sápadt el, és ajkain édes mosoly ült... Valamennyiünket egyedülálló és mély öröm járt át, amely szinte elragadott bennünket érzéseinktől, és olyan derűsek voltunk, mintha ünnepelnénk, nem pedig gyászolnánk. Ahelyett, hogy lesújtott volna a helyzethez illő fájdalom, közös és mindenre kiterjedő örömet éreztünk.*

Bár rendtársai nem híresztelték halálát, de, amikor az mégis kiderült, özönlöttek az emberek a ravatalához. Miután pedig több gyógyulás is történt, egyenesen pápai gárdistákkal kellett őriztetni holttestét, és végül kimenteni az ereklyékre vadászó tömeg karmaiból.

Bár hamarosan halála után elindították szentté avatási eljárását, boldoggá halála után száz évvel, szentté pedig 1767-ben avatta XIII. Kelemen pápa. Halálának 300 éves évfordulóján 1948-ban XII. Pius pápa az összes keresztény népiskola égi pártfogójává nyilvánította.

Nemcsak a piarista rend vallja őt alapítójának, hanem más szerzetesek is. Köztük vannak a piarista nővérek, a spanyolországi és olasz kalazanciusi nővérek, Mária Társaságának férfi és női szerzetesei, a főleg Ausztriában tevékenykedő Kalazantínerek, Timon David szerzetesei és a Cavanis atyák.

Befejezésül nézzünk néhányat Kalazanci Szent József üdvös mondásaiból, amelyeket rendtársai számára írt, ill. gyűjtött össze. Minden keresztény tanulhat belőlük.

Nem képes Istennek szolgálni az, akinek nincs önuralma.

Jaj neked, aki másokat szavaiddal oktatsz, tetteiddel botránkoztatasz!

Isten szolgája nem azért él, hogy egyék, hanem azért eszik, hogy éljen és szolgáljon.

Másoknak javára lenni, saját magának kárára lenni ostobaság, nem szeretet.

Monforti Grignon Szent Lajos

(1673 – 1716)

1. Életútja a papságig
2. Papi tevékenysége
3. Mária-tiszteletének fő gondolatai

Bretagne-ban, Franciaországban született a mai Montfort-sur-Meu nevű helységben. Keresztelési helyéről felvette a Monforti nevet, bérmáláskor pedig a Mária nevet. Ettől kezdve Monforti Grignon Lajos Máriának hívták. Tizennyolcan voltak testvérek, ő időrendben a második. Közülük nyolcan érték meg a felnőtt kort, hárman papok lettek, két húga, pedig szerzetesnő.

Apjától indultatos, különc természetet, heves vérmérsékletet örökölt. De már fiatal korában elkezdte fegyelmezni magát. Naplójában ezeket írta.

Ha a drága Szűzanya nem segített volna kicsiny gyermekkorom óta, és életemet nem adtam volna teljesen Jézusnak, ha minden testi-lelki erőmmel és indulatommal nem azon lennék, hogy csakis pap és misszionárius legyek, olyan nagy bűnöző vált volna belőlem, amelyet még nem látott Franciaország.

Elemi iskoláinak befejezése után 7 évet a jezsuiták egy több mint ezer fős kollégiumában tanult. Már itt elkezdte a teológiai tanulmányait is. Lelkiatyja Philip Descartes volt, a híres francia filozófus Rene Descartes unokaöccse.

Felsőbb teológiai tanulmányok végzésére Párizsba ment, és ott a szulpiciánus atyáknál tanult. Olyan bensőségesen tudott imádkozni már kispap korában, hogy halottak mellé hívták virrasztani, és lelki vigaszt adni a gyászolóknak.

Művészien szobrászkodott, rajzolt, és festett. Élete folyamán több kisebb-nagyobb Mária szobrot is faragott, van is, ami ezek közül ránk maradt.

1700-ban, 27 évesen szentelték pappá. Papi jelmondata ez volt: *Menteni a lelkeket, minden áron és minden eszközzel.* Nehéz idők köszöntöttek akkor egész Európára. Ekkor folyt az északi háború, Magyarországon a Rákóczi Szabadságharc, és a Franciaországot is érintő spanyol örökösödési háború. Ő úgy fogalmazott, hogy az *apokalipszis lovasai zúdultak a világra.* Addig nem látott hideg telek pusztítottak. Az emberek vallásos életére Franciaországban a lelkeket kiszikkasztó janzenizmus telepedett rá. Ez a katolikus egyházzal nyíltan nem szakító, a protestantizmushoz hasonló tanokat hirdető, irányzat belülről fertőzött, éppen ezért nehéz volt az ellene való védekezés. Azt hirdette, hogy az emberek a bűn rabszolgái, nem méltók arra sem, hogy Istenhez közeledjenek, szentáldozáshoz járuljanak. Ő sokat szenvedett a janzenistáktól. Az életére is törtek.

Röviddel pappá szentelése után ezt írta lelkiatyjának.

Nagy vágyat érzek magamban, hogy megszerettessem az emberekkel mi Urunkat, és az ő Szent Anyját, hogy szegényen és egyszerű módon a vidék szegényeinek tanítsam a katekizmust, és a bűnösöket a Szent Szűz iránti tiszteletre ösztökéljem.

Csatlakozott a Nyugat-Franciaországot bejáró missziós papok csoportjához, de a távoli misszió gondolata is foglalkoztatta. Ez a gondolat nem hagyta nyugodni. Végül Rómába zárandokolt, hogy magától a pápától kérdezze meg, hogy mi Isten rá vonatkozó akarata. A pápa azt mondta neki, hogy inkább maradjon Franciaországban, és ott tevékenykedjen, ahová hívják. Élete hátra lévő 10 évében több francia egyházmegyében is apostolkodott. De az apostoli utak mellett újra meg újra visszavonult valamely remeteség csendjébe, és főleg ezekben az időkben írta műveit. Ezek egy része olyan ének volt, amelyek az írni-olvasni nem tudó hallgatóság számára is közvetítették hitünk legfőbb üzeneteit. Magyarra is lefordították a

következő műveit. Szűz Mária titka (1926). A tökéletes Mária- tisztelet (1929). A szentolvasó (1944).

Élete utolsó két évében valósíthatta meg azokat a terveit, amelyek régóta éltek a szívében, és amelyeknek kezdő lépéseit már fiatal pap korában megtette, de a kibontakozásra időig várnia kellett. 1715 tavaszán végre megalapíthatta népiskoláját, amelyekben a tanulóknak semmit sem kellett fizetniük. Ebben a tanítást a Bölcsesség Nővérei Társulat végezte, amelybe ekkor léptek be nővérek. E társulat magvát annak a kórháznak a beteg asszonyai alkották, amelynek élete első papi évében a lelkésze volt. Az első kudarcok után rájött, hogy papi munkája csak akkor lehet eredményes, ha mögötte áll egy imacsoport is, amely imáival és szenvedéseinek felajánlásával leesdi Isten kegyelmét. A Bölcsesség Leányainak nevezte el őket. Vezetőjüknek egy vak asszonyt nevezett ki. Kórtermük közepére egy hatalmas fakeresztet állított fel, amely a kereszt bölcsességére emlékeztette őket.

Hamarosan beköltözött a kórházba és tagjává lett ennek a társaságnak egy előkelő nemesi család 18 éves leánya, Trichet Mária Lujza, miután találkozott Lajos atyával. Ő volt az, aki elsőként tett fogadalmat egy egyháziilag még nem is létező szerzetesrendben.

Ennek a Jézusról nevezett Mária Lujza nővérnek ezekkel a szavakkal magyarázta meg a kereszt bölcsességét.

A kereszt szenvedés, a felajánlott szenvedés, pedig bölcsesség. Készségesen vagy kelleetlenül, de szenvednünk kell. Akár szentként a földön, akár bűnhődőként a tisztító tűzben, akár kárhozottként a pokolban. Ha nem hordod örömmel keresztedet, mint Jézus Krisztus, vagy türelemmel, mint a jobb lator, akkor szenvedsz majd, mint a rossz lator. Akkor majd fenékiig kell üritened a legkeserűbb kelyhet anélkül, hogy a kegyelem bárminemű vigasztalásában részesülnél. Minél inkább erőt veszél magadon a türelmes szenvedésben, annál inkább előre haladsz Jézus Krisztus szeretetében. Ennek felismerése az Üdvözítő szeretet Szándékának a felismerése, az Isteni Bölcsesség felismerése, aki maga Jézus Krisztus.

Lerakta egy papi társulat alapjait is. Néhányan csatlakoztak hozzá még élete utolsó hónapjaiban. Kezdetben a Szentlélek Atyáinak nevezték, ma Monforti Atyáknak hívják őket.

Egy missziós útja alkalmával halt meg 1716-ban. Az emberek már életében szentnek tartották. Boldoggá 1888-ban, szentté 1947-ben avatták.

Írásai életében nem jelenhettek meg. Elveszettek hitték őket. 1842-ben kerültek elő egy kolostor padlásáról. Ezután adták ki őket. A jövőre vonatkozó prófétai látomásai is voltak. Ezek egy máriás korszak eljövételéről szólnak. Azt mondta, hogy *ez az idő csak akkor fog felvirradni, amikor azt a Mária tiszteletet, amelyet én tanítok, megismerik és gyakorolják.* Azóta sokan magukévá tették tanítását, hogy csak néhány ismertebb nevet említsünk: Az őt boldoggá avató XIII. Leo pápa, Lisieux-i Szent Teréz, Szent Maximilián Kolbe, a magyar Marton Marcell karmelita atya, akinek boldoggá avatása folyamatban van, és II. János Pál pápa.

Minden vallásos emberben felvetődhet a gondolat, hogy mire való a Mária-tisztelet. Miért nem elég Istenhez fordulni? Nem veszélyezteti-e a Krisztusnak kijáró tisztelet elsőrendűségét a Mária-tisztelet? Ezek a kérdések II. János Pál pápában is felvetődtek fiatal korában. Kétségeire a választ Monforti Grignon Szent Lajos műveiben találta meg. Tőle vette végül is pápai jelmondatát: Totus tuus. Egészen a tiéd, Mária.

Nézzük meg, hogy milyen választ adott Monforti Szent Lajos II. János Pál pápának, és adhat mindnyájunknak erre a kérdésre! Nemrég jelent meg a szentnek a Mária titka c. könyvecskéje a Nyolc Boldogság közösség kiadásában, ennek a gondolatmenetét követjük.

Azzal kezdi, hogy a tökéletességre, az életszentségre való törekvés alapvető kötelessége minden kereszténynek. A mennyországba csak szentek, tökéletes emberek juthatnak. Így fogalmaz.

A pornak fénné kell lennie, a tisztátalanságnak tisztasággá, a bűnnek szentséggé, vagyis a teremtménynek Teremtőjéhez hasonlatossá, az embernek Istenhez hasonlatossá kell

alakulnia... Ez a feladat... önmagában nehéz, és saját erőnkre támaszkodva elérhetetlen. Egyedül Isten képes bennünket kegyelmével... e nagy cél eléréséig eljuttatni... Ó lélek mit fogsz tenni, mily eszközt fogsz választani, hogy feljuss arra a magaslatra, melyre Isten meghívott?... Ezek az eszközök: a szívbeli alázatosság, az állhatatos imádság, a tökéletes önmegtagadás, a teljes ráhagyatkozás az isteni Gondviselésre, és az Isten akaratával való azonosulás. Ahhoz, hogy az üdvösségnek és szentségnek ezeket az eszközeit helyesen használhassuk, elengedhetetlenül szükséges Isten kegyelme és segítsége.

Ezt a segítséget Márián keresztül adja nekünk Isten. Az angyal őt a Szentírásban, Jézus születésének a hírül adásakor, így köszönti: üdvözlégy, kegyelemmel teljes. A kegyelemmel teljes azt jelenti, hogy Máriában minden teljesen Istennek a műve volt. Ő teljesen Istennel volt eltelve. Isten volt mindene. Máriában látjuk azt, hogy hogyan kell viszonyulnunk Istenhez. Ő mindent Istenért tett, egyedül csak tőle függött, bármit, és bárkit, akivel kapcsolatba kerül, azt kapcsolatba hozta, és hozza Istennel. Nem tart meg semmit magának.

Grignon Szent Lajos így fogalmaz.

Szűz Mária csak Isten számára van teremtve. Távól áll tőle, hogy a lelket, amely magát rábízza, visszatartsa önmagának. Ellenkezőleg, az a szándéka, hogy a lélek elmerüljön Istenben, és annál tökéletesebben egyesüljön Istennel, minél tökéletesebben egyesül Ővele. Szűz Mária Isten csodálatos visszhangja: ha „Szűz Máriát” kiáltunk, visszhangként azt halljuk, hogy „Isten”. Mária egyedül Istent dicsőíti, ha Erzsébet szavával, áldottnak nevezzük őt... Ha Máriát egyszer megtaláltuk, Mária által Jézust, és Jézus által a Mennyei Atyát, akkor egyszerre minden jót megtaláltunk, miként ezt a szentek kijelentik, vagyis kivétel nélkül mindent. Isten minden kegyelmét és barátságát, minden biztonságot az ellenséggel szemben, minden igazságot a hazugsággal szemben, minden erőt a nehézségek legyőzésére az üdvösség útján, minden édességet és örömet az élet keserűségeiben.

Az üdvösségre sokféle út vezet. De mindegyik felfelé visz. Az ember elindulhat a maga feje után is. De aki meredek sziklákon kezd el felfelé mászni kiképzés nélkül, megfelelő szerelés nélkül, és óvatlanul, az a mélybe zuhanhat. De vannak kiépített és sokak által járt utak. A Márián keresztül Istenhez vezető út a legrövidebb és a legbiztonságosabb, és a legkönnyebben járható. De nem jelenti ez az út sem a teljes veszélytelenséget, és a keresztnélküliséget. Szerzőnk erről így ír.

A keresztek, amelyeket Mária azoknak ad, akik hozzá tartoznak, inkább édesek mintsem keserűek...

Nem emberi tökéletlenség, nem emberi túlbuzgóság tehát a Mária-tisztelet. Isten választotta ki Máriát a saját édesanyjának. Jézus bízott rá mindnyájunkat a kereszten függve, amikor ezt mondta: „Íme a te anyád, íme a te fiad.”

Azután leírja, hogy miben is áll ez a tökéletes Mária-tisztelet. Ennek a lényege, amit II. János Pál pápa jelmondata is kifejez, önmagunk Máriának, és rajta keresztül Istennek való átadása. Hogyan adjuk át magunkat neki? Itt a szent egy olyan hasonlatot használ, amin a felületesen gondolkodók megbotránkoznak. *...önmagunkat teljesen, rabszolgaként adjuk oda Máriának, és általa Jézusnak; és azután mindent Máriával, Máriában, Mária által és Máriáért teszünk.*

Enne, a rabszolgaságnak a romantikus irodalomban az a megfelelője, hogy a szerelmes figyelme szerelmesének minden kívánságát, mozdulatát, és mintegy rabszolgájává igyekszik tenni magát, hogy mindenben a szolgálatára álljon. Tehát ez egy szeretetből vállalt önkéntes rabszolgaság.

De nem mindegy, hogy kinek veti alá így magát az ember. Egy gyarló, tökéletlen lénynek, egy zsarnoknak, vagy annak, aki kegyelemmel, azaz Istennel teljes.

Mária rabszolgájának lenni, Isten rabjának lenni – ahogyan ezt klasszikus regényünk szépen kifejti – a valóságban nem rabszolgaságot, hanem a legnagyobb szabadságot jelenti. Minden evilági függőségnél a sátán a rabszolgatartó. Az ő céljai pedig egyértelműek:

károkozás, beleértve ebbe a legnagyobb kárt, a kárhozatot. Ezzel szemben önmagunk a legtökéletesebb, a teljesen bűn nélküli embernek az átadása, akinek mindene Isten, aki csak Istentől függ, és mindent, és mindenkit, ami az övé, Istennek ad, az az ő javaiban való osztozást jelenti, és a legnagyobb jót, az üdvösséget, magát Istent.

Szent Lajos megmutatja ennek a tökéletes Mária-tiszteletnek a külső gyakorlatait is, de mindenekelőtt ennek a szellemiségébe akar bevezetni. Így fogalmaz.

Nem elég magunkat egyszer odaadni Máriának rabszolgai minőségben, és az sem elég, ha ezt a felajánlást minden hónapban, vagy minden héten megújítjuk. Ez csak múltó ájtatosság lenne, mely nem tudná lelkiünket arra a tökéletességre emelni, ahová a valóságban felemelkedni képes...

Ennek a tökéletes Mária tiszteletnek a lényege abban áll, hogy a lélek belsőleg függő viszonyba kerüljön a Szent Szűzzel és általa Jézussal.

Amikor ez a minden egyébtől való függetlenség, és az egyedül Istentől való belső függőség kialakul, úgy ahogyan ez Mária életében volt, akkor, egy mai kifejezéssel élve, minőségi változás következik be az ember életében. És amikor ez a belső, egyedül csak a Máriától és az Istentől való függés nemcsak egy ember életében, hanem sokakéban megvalósul, az az emberiség földi életének az átalakulását is magával hozza. Szent Lajos így ír erről.

Miként Isten önmagát kiüresítve, megalázva, Mária által jött el először erre a világra, miért ne mondhatnánk, hogy másodszor is Mária által jön el, amint az egész Egyház várja, hogy uralkodjon mindenek fölött, és ítéljen eleveneken és holtakon. Ki tudná megmondani, hogy miként és mikor fog ez megtörténni? Ám tudom jól, hogy Isten, Akinek olyan távol vannak a gondolatai a mi gondolatainktól, mint az ég a földtől, akkor és oly módon fog eljönni, ahogyan azt a legkevésbé várják az emberek, sőt még a Szeretírás ismeretében jártas tudósokat is váratlanul fogja érni, hiszen az Írások is homályba borítják ezt a kérdést.

Meg lehetünk győződve arról is, hogy Isten az idők végezte felé, és talán előbb, mint gondolnánk, nagy embereket fog támasztani, akiket betölt a Szentlélek és Mária jelenléte, akik számára ez az isteni Úrnő a világban nagy csodákat fog művelni, hogy a bűnt lerontsák, és Jézus Krisztusnak, az Ő Fiának az országát megvalósítsák e romlott világban. Ezek a szent emberek, pedig mindezt a Legszenyebb Szűz tisztelete által lesznek képesek megcselekedni, amit gyarlóságom folytán én csak körülírni tudok.

Minden ember azt tudja közvetíteni mások számára, amivel rendelkezik. Az emberek közül egyedül Mária valósította meg életében azt, hogy csak Istentől függött. Ezt fejezik ki szavai: *Íme az Úr szolgáló leánya, az törtéjék velem, amit Isten akar.* Éppen ezért tudja számunkra is közvetíteni, hogy mi is csak egyedül Istentől függünk. Ez Mária életének, és azoknak a titka, akik rabszolgaként magukat, Mária példájára, Mária közvetítésével, Istennek szentelik.

Azzal a felajánló imával fejezzük be, amelyet Grignon Szent Lajos a Jézusról nevezett Mária Lujza nővérnek írt, és amit ő minden nap elimádkozott.

Ó, Dicsőséges Szent Szűz, Istenanya, Mária! A Mindenható Isten és az egész Mennyei Udvar jelenlétében, Édesanyámnak és Úrnőmnek tekintelek. Felajánlom, és neked szentelem magam, mint rabszolgád: testemet-lelkemet, minden külső és belső javamat, sőt jócselekedeteimnek múlt-, jelen- és jövőbeli érdemét is. Reád bízom, Szép Királynőm, hogy teljes joggal rendelkezj velem, és kivétel nélkül mindazzal, ami hozzám tartozik. Tetszésed szerint cselekedj teljesen szabadon, Isten nagyobb dicsőségére, a lelkek javára az időben és az örökkévalóságban. Amen

Boldog Celestina Donati

(1848 – 1925)

1. Hogyan született a Piarista Nővérek rendje?

2. Mikre neveli nővéreit, diákjait?
3. Milyen volt az egyénisége?

2008 Irgalmasság Vasárnapján avatták boldoggá a firenzei dómban a Piarista Nővérek szerzetesrendjének alapítóját, családi nevén Maria Anna Donatit.

A legtöbb férfi szerzetnek megvan a női megfelelője is, és gyakran ugyanaz a szent az alapítója mind a férfi, mind a női ágak. Ugyanarra a feladatra meghívhat Isten férfiakat és nőket egyaránt és egy időben. Gondoljunk csak Assisi Szent Ferencre és Szent Klárára, a ferences férfi és női rend alapítóira, vagy Bosco Szent Jánosra, aki megalapította saját rendjét, amelyet az általa nagyon tisztelt Szalézi Szent Ferencről Szalézi Társaságnak nevezett. Mária Mazzarelloval pedig megalapította a Segítő Szűz Mária Leányai, elterjedtebb nevén a Don Bosco Nővérek rendjét.

Vannak férfi szerzetesrendek, amelyeknek nincsenek női megfelelői, vagy fordítva. Nincsenek például jezsuita nővérek. De több olyan szerzetesrend van, amelyet jezsuiták alapítottak, és Loyolai Szent Ignác szellemében tevékenykednek.

Kalazanci Szent József csak férfi szerzetesrendet alapított. Halála után éppen 200 évvel, a magyar szabadságharc évében, 1848-ban született az a kislány, aki egy szentéletű piarista atya segítségével megalapítja majd a Suore Calasanziane nevű szerzetesrendet, amelyet Kalazanci Szent Józsefről Kalazanciusi Nővéreknek neveztek el. Magyarországon Piarista Nővéreknek hívják őket.

Maria Anna Firenze közelében egy Marradi nevű városkában született. Édesapja szigorú, becsületes, jóhírű ügyvéd volt, édesanyja mélyen vallásos, derék asszony. A kis Anna a családtagok visszemlékezése szerint sokat sírt csecsemő korában. A sok sírás miatt panaszkodó nagynénit az édesanya ezekkel a szavakkal nyugtatta. *Csak hadd sírjon a kisbaba! Ki tudja, talán egy nap majd ő fog vigaszt vinni azoknak, akik szenvednek és sírnak a világban.* Prófétikus szavak voltak ezek. Sok árvának, börtönben lévő szülők kislányainak lett a vigasztalója.

Tizenhárom éves korában volt elsőáldozó. Már akkor hallotta Jézustól a szerzeteséletre hívó szavakat. De nem beszélt róluk, csak felnőtt korában először édesanyjának, majd nagy félénken elmondta édesapjának is. Ő azonban hallani sem akart a dologról, nem akarta elveszíteni szeretett leányát. Annának tehát meg kellett tehát küzdenie hivatásáért.

Celestino Zini piarista atya gyónatószerét sokan felkeresték a firenzei San Giovannino templomban. Nemcsak gyónás céljából keresték, hanem lelki tanácsai miatt is. Az atya Annának is a lelki vezetője lett. Anna 33 éves volt, amikor meghalt édesanyja. Mély fájdalomában Zini atya így vigasztalta. *Amint a templomban a Szentségi Jézus előtt imádkoztam, és édesanyád elvesztése miatti fájdalomadra gondoltam, az a gondolat született meg a szívemben, hogy édesanyád vár rád... Vár rád, és azt kéri tőled, hogy amíg elkeseredett szíved jajkiáltásaival keresed őt, saját jajszavaidban halld meg annak a sok-sok szegény és elhagyatott kisgyermeknek a kiáltását, amellyel téged hívnak, hogy segíts nekik.*

Édesanyja halála után még reménytelenebbnek tűnt, hogy elhagyja édesapját, aki ezután még inkább az ő gondozására is szorult. Még 7 évig vívódott, és végül 1888 január 6-án apja elé állt és bejelentette neki visszavonhatatlan elhatározását, hogy véglegesen Istennek akarja szentelni életét. Édesapja ezt válaszolta. *Ha elmész, veled megyek! Keress nekem egy kis lakást dolgozószobával, a közelében templommal, és veled megyek. Azt akarom, hogy a közelemben légy, és te csukd le szemeimet, ha majd az Úr magához hív.*

Nagy nehézségek árán sikerült megvenni a lakást Firenzében a Via Faenzán, a Szent Julián templom mellett. Ebben a házban kezdődött el a piarista nővérek története.

A piarista nővérek Celestino Zini atyát tekintik társalapítójuknak. Ez a piarista atya 1825-ben született. Szerzetesrendbe lépése, és tanulmányai elvégzése után Firenzében tanított hosszabb időn át filozófiát, történelmet és matematikát. És, kiváló lelkivezető is volt. A jó

lelkivezető figyeli, hogy mi Isten terve a rábízott lelkekkel. Ezt az isteni tervet igyekszik vezetettjével együtt felfedezni és kibontakoztatni. Celestino atya meglátta Annában is azt a személyt, akit Isten arra választott ki, hogy egy olyan szerzetesrendet alapítson, amely az elhagyott, nehéz családi helyzetű szegény leányok oktatását és nevelését tekinti fő feladatának. Ez a szentéletű piarista atya segítette Annának megírni a szerzetesrend szabályzatát, az ő segítségével tette meg a szerzetesi élet első lépéseit, és miután 1889-ben kinevezték sienai érsekké, segítette megfelelő épületeket is szerezni, amelyekben elkezdhették a tanítást, illetve a szerzetesi életet. Ő ültette el mélyen a rendalapító anyának és az első piarista nővéreknek a szívébe Kalazanci Szent József mondását: *In spe contra spem*. Vagyis reménykedni még a reménytelen helyzetekben is. Ilyen szellemi és lelki alapokkal ellátva Celestina anya úrrá lett sok nehézségen, melyek elől sok hétköznapi halandó megfutamodott volna. A lelki atyja iránti tiszteletből szerzetesi névként, az ő nevét vette fel. Így lett az Isten Anyjáról nevezett Celestina anya. A Celestina a Celestino férfi név női megfelelője. A név magyarrá fordítva égit, mennyeit jelent.

Első konkrét feladatuk, amelyet a Kalazanci Szent József Szegény Leányai, rövid nevükön a piarista nővérek elvállaltak, befogadni, és nevelni a „törvény árváit”, vagyis a bebörtönzöttek leánygyermekét. 1891-ben nyitották meg az első otthont. De hamarosan következett egy olyan megpróbáltatás, amely segítette teljesen önálló lábra állni a nővéreket. A következő évben meghalt Celestino atya. Így, földi támasz nélkül maradván, kénytelenek voltak minden bizalmukat az égiekbe helyezni. A halálhír vétele után Celestina anya nemsokára már ezeket mondja.

Ha a király leányai lennének otthonom vendégei, hihetném-e azt valaha is, hogy hagyja őket éhen halni? Akkor hogyan hihetném azt, hogy a Királyok Királya magára hagyja ezeket a kis teremtményeket, szíve kiválasztottjait? Sőt, kétszeres joguk van a védelemre, hiszen szegények és ráadásul még gyermekek.

Földi szeretteink eltávozása bár nagyon fájdalmas esemény, de ha hittel fel tudjuk dolgozni, akkor megtapasztalhatjuk mennyei segítségüket. Haláluk még jobban az ég felé emeli tekintetünket, mert elveszítjük a földi támaszt, amit addig tapasztaltunk, amíg velünk éltek. És a szentek közösségének hite alapján bízhatunk abban, hogy Isten a tényleges segítséget is megengedi számukra a túlvilágról. Ilyen segítségnek tapasztalták a piarista nővérek alapító atyjuk halála után hamarosan, hogy megérkezett számukra a hivatalos egyházi jóváhagyás.

Az újabb és újabb intézetek, szerzetházak alapítása a Gondviselésbe vetett nagy hitet, kitartást, ugyanakkor emberekkel való kapcsolatok ápolását is jelentette. Még a kezdeti időkben történt, hogy Celestina anya felfigyelt arra, hogy sok növendékük az éhezéstől és a munkától legyengült szervezettel került hozzájuk, és a gondos törődés sem tudta egészségüket visszaállítani. Ezért foglalkoztatta egy szerény kis tengerparti ház gondolata, ahol a napfény és a jó levegő segítségével könnyebben gyógyulhattak a gyermekek, és ahol a nővérek is regenerálódhattak. Valaki ajánlott neki egy házat, és azt tanácsolta, hogy írjon jólelkű tulajdonosának, hogy ajándékozza nekik a házat. De nyers elutasításban részesült, a tulajdonos azt írta vissza, hogy szüksége van a házra, mert krumplit tárol benne.

Hát nem valami jó érzés hallani – mondta Celestina anya – hogy pár zsák krumpli fontosabb nálunk.

De segítőjének mégis sikerült egy házat szereznie Livornóban. Amikor a nővérek a kislányokkal megérkeztek, az állomáson sorba állították őket és énekelve vonultak végig a városon. Livorno lakosai meghatódva nézték a kis csapatot. A nézők között volt az a márki is, akitől az elutasító válasz jött. Miután megtudta, hogy a gyermekek annak az intézetnek a növendékei, akiket ő olyan kíméletlenül visszautasított, üzent a nővéreknek, hogy látogassák őt meg. Mikor Celestina nővér elment hozzá, és a márki bemutatta neki villáját, rátalált a híres krumplira is. Ha a villát nem is kapták meg, de kaptak egy fél mázsa krumplit ajándékba.

A római megtelepedés csak többszöri nekirugaszkodásra sikerült. Az első kudarcok azonban nem bátortalanították el Celestina nővért. *Még nem érkezett el a Gondviselés órája – mondta – tehát várunk.* 1923-ban XI. Pius pápa is fogadta két társa kíséretében Celestina nővért. A pápa nemcsak szavakkal bátorította őket, hanem karácsonyra nagyobb összeget is küldött.

A nővér egyik jótévőjétől így búcsúzott. *Látja, mi semmi mást sem tudunk, csak „megkoppasztani” embertársainkat. Így igaz – hangzott a válasz – de ezt olyan ügyesen és udvariasan teszi, hogy végül a „megkoppasztott” érzi magát hálásnak, hogy elfogadták adományát.*

Mi adott Celestina anyának erőt, humort, kitartást a gyermekek és a nővérek szolgálatában? A legkisebbeknek tisztelettel csókolta meg kezecskéit és lábait. A csodálkozó nővéreknek kedves mosollyal ezt mondta: *A gyermek Jézust látom bennük.* De nemcsak a gyermekekben látta meg Jézust, hanem a csalódásokban és a fájdalmakban is. Egyszer így kiáltott fel. *Milyen jó Jézus! Köszönjük meg az Úrnak, hogy megpróbál bennünket, hiszen ez azt jelenti, hogy szeret!*

Mikre igyekezett nővéreit, és diákjait nevelni? Egyik nővéreinek szóló levelében így ír.

Ne legyetek bőbeszédűek, amikor idegenekkel beszélgettek... Imádkozzatok sokat! Neveljétek a gyermekeket arra, hogy kedvesek legyenek szavaikban, testtartásukban, mozdulataikban, mások köszöntésénél, de mindenekfelett érzelmeikben. Jól itassátok át lelküket a keresztény tannal, a bűn, a hazugság és az engedetlenség iszonyával. Emlékeztessétek őket folyamatosan Isten jelenlétére, örvendeztessétek meg őket egyházi zenével, és szeretessétek meg velük a tanulást és a munkát!

Egy más alkalommal ezeket írja.

Mutassatok jó példát mindig és mindenkinek! Viselkedjétek tartózkodóan, és mivelhogy kénytelenek vagytok gyakran a városba járni, kövessétek mindig Szent Ferenc reguláját: süssétek le szemeteket, járjatok szerényen és gondolataitokba mélyedve, különösen a villamoson. Legyetek józanok és szentek, szentek, szentek!

Nemcsak tanácsolta ezeket a nővéreinek, hanem valóban maga is így élt. Mély benyomást tett az emberekre a vele való egyetlen találkozás is. A pisai érsek így emlékezett rá.

Csak egyszer láttam őt, akkor is rövid ideig. Soha nem fogom elfelejteni alakját, melyet tiszteletet parancsoló mély lelkiség hatott át. Kedves tekintetét csak akkor emelte fel, ha a körülmények megkívánták. Egyébként, pedig lesütött szemmel járt, a jól őrzött és szeretett szokás szerint. Mikor, pedig elméledő imádságba mélyedt, fejét kissé lehajtotta. Szavai nyugodtak, pontosak és szelídek voltak, soha nem kísérte beszédét heves gesztikuláció, legfeljebb kezét mozdította lassan, és higgadtan, magyarázat vagy megerősítés gyanánt. Arca pedig kedves, jóságos és derűs volt. Azoknak az embereknek az arca volt ez, akik jól ismerik Isten vigaszát és az emberi nyomorúságot; annak az arca, akinek a szívében, akár egy tabernákulumban, Isten lakozik és vele párbeszédet folytat, és aki testvérei mellett áll, hogy megértse és enyhítse fájdalmaikat, és hogy megvigasztalja őket. Nagyszerű ember volt, aki lelkében Isten felé fordulva, kezét nyújtotta embertársai megsegítésére. Ezt az emléket őrzöm én Celestina Donati nővérrel.

A pápa munkatársa Carlo Cremonesi csak néhányszor találkozott vele, de ezek a találkozások is mély hatást gyakoroltak rá.

Csak néhány alkalommal részesültem abban a szerencsében, hogy személyesen találkozom és beszéljek vele. De látványa, és beszélgetéseink, mégha rövidek voltak is, kitörölhetetlen emléket hagytak bennem, melyet gyakran felidézek magamban. A nővérből sugárzott valami, ami nem e földről származott, és tiszteletet keltett mindazokban, akik megismerhették őt. Jól ismerem a nővér jótékony és áldozatos tevékenységét, azt a sok áldást, melyet Intézete alapításával adott a világnak, de mindezen a nagyszerű és hasznos

cselekedeteken túl, tiszteletet keltett földöntúli szellemével, és embertársainak az volt a benyomása, hogy egy szenttel állnak szemben.

77 éves korában halt meg 1925 március 18-án. Szentté, ill. boldoggá avatási eljárása halála után tíz évvel 1935-ben indult meg. A prátói püspök vallomása a per során nemcsak a nővér személyiségébe enged bepillantást, hanem méltatja tevékenységét is.

Celestina Donati nővér, akit Isten arra hívott, hogy kiterjessze Kalazanci Szent József irgalmas jóságát a szegény nép leánygyermekéi javára, és azok közül is a legelhagyatottabbak, a bebörtönzöttek leánygyermekéinek a megsegítésére, szívében nagy állhatatossággal, és az anyai szeretet gyengédségével szerette ezeket a szerencsétlen kis teremtetéseket; és ezt az irgalmas szeretetet hagyta örökül Kalazanci Szent József Szegény Leányainak, a piarista nővéreknek. Válaszképpen kedves mosolyára és anyai szeretetének meleg kisugárzására megnyílt, és új erőre kapott a vihartól tépázott és a szerencsétlenség jéghideg markában szorongatott, boldogtalan kisleányok szíve. Istenben bízva nagy dolgokat vitt végbe sokszor az anyagi eszközök hiányának ellenére is, és a Gondviselésben reménykedve derűs maradt akkor is, amikor az általa megindított jótékony tevékenységet komoly nehézségek szorongatták. A világtól való visszavonulása és áldozatvállalása révén tette szentté magát, és csak Istenben és az Ő szeretetében keresett vigaszt a lelkén sebet ejtett fájdalmakra.

A Boldog Celestina Donati által alapított piarista nővérek nincsenek sokan. Mintegy százan vannak, és ugyanennyi világi munkatárssal együtt gondoznak mintegy másfélezer kisgyermeket ma Olaszországban, Brazíliában, Nicaraguában, Kongóban és Romániában. Intézeteik olyanok, mint az oázisok a mai fogyasztói és egyre inkább elembertelenülő társadalom sivatagában.

Luisa Piccarreta

(1865–1947)

1. Milyen rendkívüliségek voltak az életében?
2. Miben állt szerinte az ősszülők vétke? Mi lett ennek a következménye? Hogyan fog visszaállni az ősi rend?
3. Milyen kapcsolatban van szerinte egymással az ember és a kozmosz?
4. Az isteni és az emberi akarat hogyan tud egymással együttműködni?
5. Mit jelent az isteni akarat szerint élni, és mit jelent Isten akaratában élni?

Sorozatunk az egyháztörténelem nagy alakjairól szól. Eddig olyan személyek szerepeltek, akiket szentté vagy boldoggá avatott az egyház. Ma olyan valakinek az életével és gondolataival ismerkedhetünk, akinek a boldoggá avatása csak elindult, de még nem fejeződött be.

Hogy milyen lesz a jövőnk, az egyén jövője, a család jövője, az ország jövője, és az emberiség jövője, az nagymértékben függ attól, hogy milyen kép él bennünk a jövőről. Ma nagyon sok embernek sötét jövőképe van, mert azt látja, hogy a politikában, a médiában, és az élet egyéb területein a hitvány, sőt gonosz emberek uralkodnak, akik gátlástalanul visszaélnék hatalmukkal, félrevezetnek, kizsákmányolnak, kirabolnak, rabszolgasorba taszítanak sokakat. A Luisa Piccarreta által leírt, közvetített gondolatok olyan jövőt tárnak elénk, amely vigaszt, bizalmat, örömet sugároz.

Coratoban született, Olaszország Bari tartományában 1865 ápr. 23-án. Itt is halt meg a szentség hírében 1947 március 4-én. Egy falusi patriarchális paraszti családban született. Őt testvére volt. Az egyik lánytestvére, Angéla nem ment férjhez, hanem Luiza mellett maradt élete végéig.

Kilenc éves korában volt elsőáldozó, és meg is bérháldozott, ettől kezdve órákat töltött az Oltáriszentség előtt. 18 éves korában a domonkos harmadrend tagja lett, amelynek segítségével egy mély máriás lelkület alakult ki benne. Ekkortól kezdődtek nála a misztikus látomások, és fizikai és erkölcsi szenvedések, amelyeket hősieen viselt a lelkek üdvösségéért.

Az illetékes érsek felfigyelt rá, egy bölcs, szentéletű lekiatyát küldött számára. Az iskolának csak az első osztályát végezte el. A következő érsek által kirendelt lelkivezető parancsára naplót kellett írnia lelki élményeiről, ez kezdetben nagy nehézségeket jelentett számára. Írásai 36 vaskos kötetet tesznek ki.

Teljesen igénytelenül élt, hímzésből tartotta fenn magát. Semmit nem fogadott el emberektől. Mikor az egyik írását kiadták, és lelkivezetője át akarta nyújtani neki az összeget, amit a szerzői jog miatt kiutaltak, ezt mondta.

Nekem nincsenek jogaim, mert amit írtam, az nem tőlem származik.

Napja reggel 5 órakor kezdődött, amikor gyóntatóatyja, vagy egy általa megkért másik pap jött hozzá, hogy bemutassa a szentmisét. Háznál misézni akkoriban nem volt egyszerű, a pápa maga engedte meg ezt számára külön kiváltsággént. Mise után két órát hálaadó imádságban töltött. Nyolc óra körül látott munkához, amely délig tartott. Délután még néhány órát dolgozott, majd rózsafüzért imádkozott. Estéknként 8 órakor kezdett hozzá a naplóírásához. Éjfél tájban tért nyugovóra.

1947 március 4-én halt meg 15 napig tartó betegség után. Ez volt az egyetlen betegség, amit orvosilag megállapítottak nála, tüdőgyulladás. Tagjait azonban nem tudták kinyújtani, csak ülve tudták felravatalozni, abban a testhelyzetben, amelyben napközben már olyan rég óta volt. Annyi ember akarta látni, hogy az egészségügyi hatóságok engedélyével 4 napig volt felravatalozva, teste az oszlás semmi jelét nem mutatta. Egyáltalán nem halottnak látszott. Ágyában ült fehér ruhába öltöztetve, úgy tűnt, mintha aludna. Fejét mozgatni lehetett minden irányban, karjait fel lehetett emelni, kezei és ujjai ugyancsak mozgathatók voltak. Szemhéjait is fel lehetett nyitni, tekintete olyan volt, mintha élt volna. Egy külön erre a célra összehívott orvosi bizottság alapos vizsgálat után állapította meg, hogy nem a tetszhalál, hanem a valószínű halál állapotában volt.

Egy speciális koporsót kellett készíteni számára, amelynek oldalai üvegből voltak, hogy mindenki láthassa. Mint valami királynőt vitték az emberek a vállukon. A halotti menet csak nehezen jutott a nagy embertömeg miatt a temetőbe. Néhány év múlva koporsóját a templomban helyezték el.

1994 Krisztus Király ünnepén indította el a helyi érsek, Luiza szülőhelyének a templomában, a hivatalos boldoggá avatási eljárást.

Isten országának, illetve Isten birodalmának az apostola volt, aki arra hívta fel a figyelmet, hogy a Miatyánkban miért is imádkoztat Jézus. *Jöjjen el a Te országod, legyen meg a Te akarata, amint mennyben úgy a földön is.* Ha ebbe belegondolunk, hogy ez mit is jelent, akkor teljesen logikusak azok a gondolatok, amelyeket hallani fogunk tőle. Ha a földön megvalósul Isten akarata úgy, amint a mennyben, akkor ez azt jelenti, hogy a menny valamilyen formában leszáll a földre. E mellé a gondolat mellé oda helyezhetünk egy másikat a Rómaiakhoz írt levélből. Ahol elhatalmasodik a bűn, ott túlradt a kegyelem (Vö. Róm 5,20). Most, amikor a bűn elhatalmasodását látjuk mindenütt, annál inkább reménykedhetünk, hogy közel a kegyelem napja is. Luisának az égiek így szólnak erről.

Az ember, aki a mi ősatyánk volt, elárulta önmagát, eljátszotta birodalmát, és mivel saját akarata szerint cselekedett, megkeserítette Teremtőjét, Aki pedig őt mindenek fölé emelte, és szerette. Az ember ezért elveszítette birodalmát, az isteni akarata birodalmát, amelyben mindene megvolt. E birodalom kapui bezárultak, és az Úristen visszavette a birodalmat, amit az embernek adott. Nos halljátok, el akarom árulni nektek titkomat.

Az Úristen, amikor birodalmát visszavette, nem mondta, hogy nem fogja az embernek soha többé visszaadni, hanem csak zárva tartotta, és az eljövendő generációkra várt, hogy azokat meglepő kegyelmekkel elárassza, hogy az önző emberi akaratot háttérbe szorítsa, amely oda vezetett, hogy egy ilyen szent birodalom veszendőbe ment. Azt akarta, hogy isteni akarata magasztos szépségében és csodálatos ismeretében megéreztesse velünk azt a kívánságát, hogy tegyük félre a saját kicsinyes akaratunkat, amely boldogtalanná tesz minket. Vissza akart vezetni minket isteni akaratához. Ez a birodalom a miénk, legyünk hát bátrak! Dobjuk le saját akaratunk rongyait, rabszolgáságunk gyászruháját, amelyet a saját, az istenitől elkülönült akaratunk ránk kényszerített. Öltük magunkra a királyi öltözéket, és engedjük, hogy királyi díszekkel ékesítsenek!

Ezért fordulok mindenkéhez: hallgassatok rám! Kicsi vagyok, a legkisebb a teremtmények között... de Jézussal együtt, az ő isteni akaratában egészen kicsinyként hozzátok jövök, sírva és panaszkodva kopogtatok szívetek ajtaján, hogy mint egy jelentéktelen koldus elkérjem rongyruhátokat és gyászos öltözéteket, hogy elkérjem tőletek boldogtalan akaratokat, hogy mindezt Jézusnak adjam. Hadd égessen el mindent és azáltal, hogy visszaadja nektek akaratát, visszaállítsa ruháink tündöklő ragyogását. Ha tudnátok, hogy mit jelent Isten akaratra. Magában foglalja az eget és a földet. Ha vele vagyunk a miénk minden, és minden rosszat elvesz tőlünk, ha azonban nem vagyunk vele, akkor minden ellenünk van, és ha még van is valamink, akkor is valójában csak Teremtőnk tolvajai vagyunk, és csalásban és rablásban élünk.

Az ember és a kozmosz egységét hasonlóképpen látja, mint Bingeni Szent Hildegárd.

Akarjátok tudni, hogy a föld miért nem terem semmit, hogy a világon, oly sokfelé, miért vannak földrengések, és a föld miért temet maga alá városokat és embereket? Akarjátok tudni, hogy szél és víz miért háborognak, és miért tesznek pusztává vidékeket? Akarjátok tudni, hogy miért van oly sok, mindnyájunk számára ismert nyomorúság?

Azért, mert a teremtett dolgok az isteni akaratból származnak, amelynek uralma alatt állnak. Ezek a teremtmények hatalmasok és parancsolók, nemesebbek, mint mi, mivel őket az Isteni akarat kormányozza, minket emberi akarat ural, és az degradál, gyengévé és tehetetlenné tesz. Ha azonban törődünk sorsunkkal, az emberi akaratot félretesszük, és magunkra vesszük az isteni akarat életét, mi is erősek és uralkodók leszünk. Az egész teremtés testvérévé leszünk, amely nemcsak hogy nem sújt többé minket, hanem egyenesen átengedi az uralmat maga felett, és mi boldogok leszünk az időben és az örökkévalóságban.

A Lujzának adott üzenetekből egyéb konkrét útmutatásokat is kapunk arra, hogy milyen az Isten akaratával összhangban való élet és imádság.

Leányom! Azok az imák, amelyeket velem és az én akaratommal egyesülve végeznek, mindenkinek a javára válnak, anélkül, hogy abból bárki is kimaradna. Mindenkinek része van azok gyümölcseiben, úgy, mintha azokat külön egyesekért végeznék. Mindazonáltal az imák gyümölcseiben ki-ki a befogadóképessége szerint részesül, miként a szentáldozás és szenvedésem gyümölcseiben is. Jóllehet mindnyájuk felé odafordulok, a hatások különfélék a lelki állapotok szerint, amelyekben az ember befogadja feléje fordulásom üdvös gyümölcseit. Ugyanígy van az imával is, amit az ember a velem való egységben végez.

Jézus magára vette a mi emberi természetünket, de ugyanakkor benne volt az isteni természet is. Hogy a két természet hogyan élt Jézusban együtt, és hogy mi is hogyan részesülhetünk az ő isteni természetében, szépen kifejtik a következő szavak.

Leányom! Aki valóban teljesíti akaratomat, az ugyanolyan kapcsolatban van velem, amilyenben az én emberségem istenségemmel kapcsolatban volt. Én egyszerre ember és Isten voltam. Istenként birtokoltam magamban a boldogságnak, a szépségnek, és minden jónak a teljességét. Emberségem egyrészt részesült Istenségem javaiban, ennek következtében nagyon boldog volt. Másrésztől ugyanakkor, mivel az isteni igazságossággal szemben minden ember elégtételét magára vette, minden bűnadósság világos látása miatt, nagyon szenvedett, mivel

minden egyes bűn borzalmissága és kártékonyága érezte vele az értük járó büntetést. Így egyszerre érezte az örömet és a fájdalmat. A szeretetet Istenségem részéről, a hidegséget a teremtmények részéről; a szentséget az egyik oldalról, a bűnt a másik oldalról. Mivel az én megdicsőült emberségem most nem képes szenvedni, így abban a lélekben élek, amelyik akaratomat teljesíti, és ő így emberségével szolgál nekem. Egyrészt szeretet, béke, a jóban való állhatatosság, lelki erősség az ő része, de a másik oldalról hidegséget, bajokat, bántalmakat, nehézségeket, csömört, és másféle rosszakat tapasztal. Ha azonban a lélek az akaratomban teljesen megszilárdult, gyökeret vert, és mindezt a szenvedést nem úgy veszi magára mint a sajátját, hanem olyan szenvedésekként, amiket én viselek, akkor soha nem lesz levert, hanem sokkal inkább velem fog szenvedni, és megtiszteltetésnek fogja érezni, hogy részt vehet az én szenvedéseimben.

Egy ember lelki fejlődésében óriási lépés az, ha átadja magát az isteni gondviselésnek, igyekszik Isten akarata szerint élni. De ez csak a kezdet. A keskeny út felfelé vezet. Egy idő után megtapasztalhatja a különbséget maga is az Isten akarata szerinti élet és az Isten akarataiban való élet között. Luiza így ír erről.

Isten akarata szerint élni azt jelenti, hogy mindenben alávetjük magunkat Isten akaratának, amit minden dologban megpillantunk, hogy illeszkedünk, idomulunk a minden teremtményre vonatkozó isteni gondviselés rendelkezéseihez, mivel tudjuk, hogy egyetlen hajunk szála sem esik le fejünkről, ha az Úr ezt nem akarja.

Az isteni akaratban élni azt jelenti, hogy szétválaszthatatlanul egyesülve élni vele, semmit sem tenni magunktól, a saját erőnkben bízva. Egy ilyen lélek az isteni akarat szemből képtelennek érzi magát bármire, képtelennek érzi magát arra, hogy egyedül járja az élet útját. Ezért ezt mondja: „Én Uram, Istenem! Ha azt akarod, hogy dolgozzam, akkor dolgozzunk együtt; ha azt akarod, hogy menjek, akkor menjünk együtt.” Milyen magasztos, sőt szélvészzerű repülésbe kezd ez a lélek az isteni akaratban. Mivel az isteni jelenlét felmérhetetlen, és szüntelenül tevékeny minden teremtményben, mindennek életet és rendet ajándékozik, úgy az a lélek is, aki elmerül ebbe a mérhetetlenségbe, elkezd a repülését minden emberhez, mindenfélét kezdeményez, mindenkit szeret, mindenkinek segítségére siet azzal a szeretettel, amivel Jézus maga segít és szeret. Ezt azonban nem tudják azok tenni, akik csupán magukat Isten akaratának megadva élnek.

Luisa Piccarreta a korlátolt emberi akarat feláldozását szorgalmazza a legmagasabb isteni akaratnak. Emberi akaratát igenis mindenkinek fel kell áldoznia. Fel is áldozza mindenki. Nézzünk csak körül: hiúságból, a karrierért, pénzért, hatalomért, élvezetekért, de a sokkal alantasabb bosszú és, terror miatt válunk rabszolgává. Isten nem ilyen akaratfeláldozást kíván. Az isteni akarat kedvéért való önfeláldozás azt jelenti, hogy nem vagyunk rabszolgák. Isten nem rabszolgákat teremtett magának. Mi Jézus megváltása révén az Atya gyermekei vagyunk. Emlékezzünk, csak mit mondott Mesterünk! *Az igazság szabaddá tesz titeket.* Az akaratunk Istennek való feláldozása azt jelenti, hogy az igazságot, és csak az igazságot tiszteljük. Az igazság pedig Isten: az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

Ezt a Luisa Piccaccetta-ról szóló előadást fejezzük be egy tőle származó felajánló imádsággal, amelyet éppen Krisztus Király ünnepén célszerű elmondani egy méltó módon elvégzett szentáldozás után. A felajánlás Krisztus akaratának szól és általa az egész Szentháromságnak. Az Atya Krisztusnak adott át minden hatalmat a mennyben, a földön és az alvilágban, ha Krisztusnak szenteljük akaratunkat, az a Szentháromság mindhárom személyének való odaszentelés, mert bennük teljes akarategység van. És ha nekik szenteljük magunkat, akkor egyesülünk az összes szentekkel és angyalokkal is, mert nekik sincs önálló, elkülönült akaratuk, egyedül az isteni akarat.

Krisztus Királynak való felajánló imádság, hogy felvétessünk az isteni akarat országába

Jézus, királyok királya! Tisztellek, szeretlek, dicsérem, magasztalom a te isteni akaratodat, amelyet a Te mindenhatóságod hordoz, a te bölcsességed vezet, és a te jószágod kísér. Mindenütt és minden időben, azokban a napokban, amikor a boldogság rám mosolyog, és azokban az órákban is, amikor a szenvedés éjszakája beborít, legyen a Te legszentebb Akaratod a törvény, amely cselekedeteimet meghatározza, a norma, amely azokat, amiket megteszek, vagy amiket nem teszek meg, szabályozza, a csillag, amelyre feltekintek, a lelkem dobbanása, az életem tartalma, igen, életem élete.

Add, hogy a te imádandó Akaratod országa a Mennyből leszálljon a Földre. Akkor boldogság és áldás, béke és öröm költözik az egyének életébe, a családi életbe, az államok és a népek életébe, és meg fog újulni a Föld színe.

A Te legmagasztosabb akaratodnak szentelem most magamat teljesen, és mindazokat, akik közel állnak hozzám, és kérlek téged, örök bölcsesség, lelkem mélyéből, hogy írd be minket tagként a te korlátlan akaratod birodalmának életkönyvébe kitörölhetetlen betűkkel!

Hogy ez a kérésem gyümölcsöző lehessen, egyesítem minden gondolatomat, szavamat, tettemet, imámat, munkámat, szenvedésemet a te szent gondolataiddal, szavaiddal, tetteiddel, imáiddal, munkáiddal, szenvedéseiddel. Valamint egyesítem a Boldogságos Szűz, Szent József, minden angyal és szent gondolataival, szavaival, tetteivel, imáival, munkáival és szenvedéseivel, amelyek valóságok és lehetségesek a múltban, a jelenben, a jövőben, a mennyben, a földön és a föld alatt. Felajánlom Neked ezt az áldozatot az Atya mindenhatóságában, a Fió bölcsességében, a Szentlélek szeretetében – a magam nevében, minden ember és teremtmény nevében az isteni akarat országának elérkezéséért és kiterjedéséért a Földön. Állandóan szálljon ajkaink oltáráról az a kérés a mennybe, amelyet Te Jézus, elsőként intéztél az Atyához: Jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a Mennyben, úgy a Földön is.

Milyen az Isten országa, amelynek eljöveteleért minden nap imádkozunk? Krisztus király vasárnapjának a prefációja ezt mondja róla: az ő országa igazság és élet, kegyelem és szentség, igazságosság, szeretet és béke. Amikor lemondunk a saját korlátolt akaratunkról és akaratunkat Isten akaratával egyesítjük, akkor ez az ország kezd el életre kelni bennünk. Valósággá kezdenek válni életünkben Jézus szavai: *Az igazság szabaddá tesz titeket.* (Jn 8,32) És beteljesednek Jézusnak ezek a szavai is: *boldogok, akik éheznek és szomjúhozzák az igazságot, mert majd eltelnék vele.* (Mt 5,6)

Giuseppina Bakhita

(1869 – 1947)

1. Mit jelent a reménytelenség állapotából a reménységre jutni?
2. A Szeretet leányai, a Canossa nővérek
3. Kínzóikhoz, rabszolgatartóikhoz való viszonya
4. Bakhita mint misszionárius

Keresztneve olasz, mert Olaszországban lépett szerzetesrendbe az egykori néger rabszolgálya. Szudán délnyugati vidékén Olgossaban látta meg a napvilágot. Az ottani körülményekhez képest jómódban éltek, földjeik, marháik voltak. Ő maga egyszer ezt mondta: „Tökéletes boldogságban éltem, anélkül, hogy tudtam volna, mi a szenvedés”. Három fiú és három leánytestvére volt. Előbb egyik nővérét rabolták el, és adták el rabszolgának, majd őt is.

XVI. Benedek pápa a keresztény reményről szóló Spe Salvi kezdetű enciklikájának az elején, a 3. pontban az ő életének a példáján mutatja be, hogy mit is jelent a reménytelen állapotból reménységre jutni, azt, hogy az Istennel való találkozásból hogyan támad fel az

ember életében a remény. Idézzük a Szentatya sorait, amelyek egyben Bakhita tömör életrajzát is elének tárják.

„Szudánban, Darfurban született 1869 körül – a pontos dátumot nem tudta megmondani. Kilencéves volt, amikor rabszolgakereskedők elrabolták, véresre verték és a szudáni rabszolgapiacra öt alkalommal eladták. Utoljára egy tábornok anyjának és feleségének rabszolgája lett, naponta véresre ostromozták, aminek 144 sebhelyét haláláig viselte. Végül 1882-ben egy olasz kereskedő vette meg Callisto Legnani olasz konzul számára, aki a mahdisták előrenyomulása elől Itáliába tért vissza. Bakhita végül a sok rettenetes „patrónus” után, akik eddig urai voltak, egy egészen más „Patrónust” ismert meg – akit a velencei dialektusban „Paronak” nevezett, és akit úgy ismert meg, mint élő Istent, Jézus Krisztus Istenét. Mindaddig csak olyan patrónusokat ismert, akik megvetették és gyötörték őt, vagy legjobb esetben hasznos rabszolgálynak tekintették. Most pedig hallotta, hogy az összes patrónus fölött van egy „Paron”, az összes uraknak Ura, és hogy ez az Úr jóságos, maga a jóság. Megtudta, hogy ez az Úr őt is ismeri, őt is teremtette – sőt szereti. Őt is szeretik, mégpedig a legnagyobb „Paron” szereti, aki előtt a többi patrónus is éppen olyan gyarló szolga, mint ő. Ismerik őt, szeretik őt és várnak rá. Igen, ez a Patrónus a megverték sorsát vállalta magára, és most „az Atya jobbán” vár rá. Most már volt „reménye” – nemcsak az a kicsi remény, hogy kevésbé kegyetlen urakat talál, hanem a nagy reménység: engem véglegesen szeretnek, és bármi történik velem – engem ez a szeretet vár. És így az életem rendben van. A reménynek ez a fölismerése „váltotta meg” őt, többé már nem rabszolgának, hanem Isten szabad gyermekének érezte magát. Megértette, mit mondott Pál, amikor az efezusiakat arra emlékeztette, hogy korábban remény és Isten nélkül éltek a világban – remény nélkül, mert Isten nélkül éltek. Ezért amikor ismét vissza akarták vinni Szudánba, tiltakozott; nem akart újra elszakadni „Paronjától”. 1890. január 9-én a velencei pátriárka megkeresztelte, megbérmálta és először részesítette a szentáldozásban. 1896. december 8-án Veronában a Kanossa Nővéreknél fogadalmat tett, és attól kezdve – sekrestyés és portás szolgálata mellett – járta Itáliát és próbált a misszióra buzdítani: kötelességének érezte továbbadni azt a szabadulást, melyet ő a Jézus Krisztus Istenével való találkozásban kapott, úgy érezte, ezt kell lehetőleg sokaknak továbbajándékoznia. A reményt, amely az övé lett, és amely őt „megváltotta”, nem tartotta meg önmagának; sokakhoz, mindenkire el akarta juttatni.”

Eddig a pápa szavai. Nézzük közelebbről életének néhány mozzanatát!

Később így emlékezett Bakhita arról az 1889. november 29-én történt eseményről, amit a pápa is említett.

Nem, én nem térhetek vissza Afrikába, mert ott nem tudnám az Istenbe vetett hitemet megvallani és hitemet gyakorolni. Bár nagyon szeretem az asszonyomat gyermekével együtt, de nem veszíthetem el Istenemet.

Bátor döntésének ez a pillanata a legjelentősebb és irányadó egész további életében. Ebben a kemény küzdelemben találta meg Bakhita a pátriárka és a király meghatalmazottjának a támogatását is, aki az itáliai törvények nevében, melyek megtiltották a rabszolgaságot, szabadnak nyilvánította őt.

Miközben a nagy napra készült – mely 1890. január 9-én volt – amikor a velencei pátriárka, Agostini kardinális kezei által részesült a keresztségben, a bérmálásban és az első szentáldozásban, ellentétes érzelmek sodorták magukkal. Egyrészt saját méltatlanságának erős érzése, másrészt pedig az a leírhatatlan boldogság, hogy Isten gyermekévé lehet. Nem tudta megérteni, hogyan nevezheti az Úr gyermekének őt, a szegény tudatlan, néger rabszolgánót, aki semmit sem tud felajánlani neki. Ezért az oktatójához, Fabretti anyához futott, aki megnyugtatta őt és biztosította arról, hogy Isten előtt a gazdagság és a bölcsesség semmit sem jelent, ami számít, az csak a szeretet. „Szereted Istent, nemde?” Bakhita egyetértően és boldogan mosolygott, míg szemei a meghatódottságtól megnedvedtek. A

nővér ezzel zárta a beszélgetést: „Menj békében és hívd Őt bizalommal így: „Mi Atyánk, aki a Mennyekben vagy”.

A keresztségben a Giuseppina, Margherita, Fortunata, Bakhita nevet kapta. Ott maradt továbbra is a Kanossa Nővéreknél, a Katekumenek intézetében. Ezt a másként a Szeretet Leányainak nevezett szerzetesrendet az 1988-ban boldoggá avatott Maddalena Gabriella di Canossa nővér alapította.

Semmiségének az érzése, a rabszolgasors kisebbrendűségi érzése mélyen személyiségébe ivódott. Méltatlannak érezte magát arra, hogy szerzetesnővér legyen. Félt attól, hogy fekete bőre miatt lejárhatja a Kongregációt. A gyóntató atyja azonban biztosította őt arról, hogy: „Isten nem a bőr színét nézi, hanem a szívet”. Bakhitát felvették és három éves noviciátus után 1896. december 8-án letette a fogadalmat. A későbbi X Pius pápa, Sarto kardinális vizsgáztatta őt, aki abban az időben Velence pátriárkája volt, és azt mondta neki: „Félelem nélkül tedd le a szent fogadalmat. Jézus akar téged, Jézus szeret téged. Szeresd és szolgálj neki így mindörökké!” Hozzá tartozóinak lelki üdvösségével kapcsolatban biztosította őt: „Istent végtelenül sokféle módon lehet megismerni és találkozni Vele, és ha egy teremtményt menyasszonyának kiválaszt, akkor gondol annak hozzátartozóira is”.

A veronai és a velencei évek után a Vicenza-i egyházmegyében található schioi rendházba helyezték. Néhány év missziós utat leszámítva, haláláig itt élt. Rögtön megnyerte a város lakóinak rokonszenvét és tekintélyre tett szert előttük. Az ottaniak nagy szeretettel „Fekete anyának” nevezték őt.

Bakhita szigorúan az alapító, Canossai szent Magdolna irányvonala szerint élt, aki a leányait „remetéként és apostolokként” akarta látni. A templomban és a sekrestyében ugyanúgy, mint a portán vagy a konyhán, mindig kapcsolatban volt az Úrral, és Urának szeretetében részesített minden nap mindenkit, akivel csak találkozott.

Az Első Világháború alatt azon fáradozott, hogy sok szeretettel enyhítse a testi szenvedéseket és azok félelmeit, akik a közelében voltak. Különösen azokat a katonákat részesítette gondoskodó szeretetében, akik a rend intézetében voltak elhelyezve, amely katonai kórházként működött. Azt a tényt, hogy Schio a Második Világháborúban megmenekült a bombázástól, az emberek Bakhita jelenlétének tulajdonították. Ő valóban bátorította is őket, amikor bombariadó volt.

Ne aggódjatok, mert az Úr tudja, mit kell tennie, itt semmi sem fog történni!

Hogy milyen nagyon szíven viselte az afrikaiak sorsát, megnyilvánult nála a rendbe történő meghívásakor. Ezen a napon a következő ima fakadt a szívéből.

Ó Uram, bárcsak elrepülhetnék a honfitársaimhoz és hangos szóval prédikálhatnék nekik a Te jóságodról! Ó, milyen sok lelket tudnék megnyerni számodra. Az elsők között édesanyámét, édesapámét, fiú és leánytestvéreimét, és annak a nővéremnek a lelkét, aki még rabszolga, minden, minden szegény négerét Afrikában. Add, ó Jézus, hogy ők is megismerjenek Téged és megtanuljanak szeretni!

1936 és 1938 között Bakhita misszionárius térítő utakra ment, de nem távoli földrészekre, hanem Olaszországban. Szívesen hallgatták az emberek Bakhita „csodálatos történetét”. De voltak olyanok is, akik irigykedve tekintettek ezekre az útjaira. Ő azt mondta:

Sokan azt gondolták, hogy ez az utazgatás szórakozást jelentett nekem, pedig számomra egy kín volt.

Ő maga alig vette észre, hogy mindenütt jósága nyomait hagyta maga után.

1943. december 8-án, ünnepelte Bakhita anya szerzetbe lépésének ötvenedik évfordulóját. Nemcsak a szerzetesközösség, hanem egész Schio ünnepelte.

Azután kezdtek láthatóvá válni rajta az öregség jelei. A deformálódó ízületek, a köhögéssel járó asztmatikus bronchitis elgyengítették szervezetét. Hosszú betegsége alatt sohasem panaszkodott. Egyszer megkérdezték őt.

„Bakhita anya, egyáltalán nem érez semmit?” „Természetesen érzek valamit, hiszen élek még, a halottak már nem éreznek semmit” – válaszolta. – „De akkor miért nem panaszkodik?” – „Ha a természet akar valamit, akkor azt mondom: Most legyél nyugodt, aztán majd meglátjuk. Azután a kereszten függő Jézusra gondolok, és a Fájdalmas Anyára. Akkor megnyugszik a természet, és semmi másra nincs szükség többé”.

Amikor 1947. február 8-án halálán volt, hogy vigaszában részesítse, eljött hozzá Szűz Mária. *Milyen boldog vagyok... az Istenanya, az Istenanya.* Ezek voltak utolsó szavai abban a pillanatban, amikor a földi életet felcserélte Isten gyermekinek szabadságára.

Amikor Bakhita először látta meg Jézust a kereszten, mélyen megilletődve kérdezte.

„Mit követett el ez az ember, hogy így bántak vele?” Semmit – volt a válasz – meg akart értünk halni, irántunk való szeretetből. És érted is meghalt. – Érttem is – ismételte Bakhita elképedve.

Annyira megérintette Jézus szeretete, aki érte a kereszten meghalt, hogy az ő rabszolgája akart lenni, de már nem kényszerből, ahogyan eddig volt rabszolga, hanem a szeretet rabszolgájaként.

Nagyon elgondolkodtató, ahogy kízóira, rabszolgatartóira gondolt.

Ha találkozna a rabszolga-kereskedőkkel, akik elraboltak, és azokkal, akik kínoztak, letérdelnék eléjük és megcsókolná a kezüket. Mert ha mindez nem történt volna, akkor ma nem lennének keresztény és szerzetesnővér.

Különösen elgondolkodtató az, ahogyan kízóit igyekeznek mentetni.

Ezek a szegények nem tudták, milyen nagy fájdalmakat okoztak nekem. Ők voltak az urak, és én a rabszolgájuk. Ahogyan mi megszoktuk azt, hogy a jót tesszük, úgy tették a rabszolga-kereskedők, amit tettek, nem gonoszságból, hanem szokásból.

Mialatt borzalmas élettörténetét mesélte, szüntelenül hálát adott az Úrnak, hogy ilyen nem sejtett utakon vezette őt a hitre, és tette jegyesévé. A legkisebb neheztelés sem hagyta el ajkát. Mindenkinek szívből megbocsátott, és mindenkiért imádkozott.

Sírja Schioban van, ahol életének majdnem 50 évét leélte. Életnagyságú viasmását készítették el, amely a szembemiséző oltár alatt látható. Ebben a szoborban vannak földi maradványai.

Néhány héttel ezelőtt volt alkalmam sírjához elzarándokolni. Nem találtunk parkolóhelyet a templom közelében, kissé távolabb kellett a kocsit hagyni. Lógott az eső lába. Amint beértünk a templomba, zuhogni kezdett. Mialatt egy ideig ott a sírjánál imádkoztunk elállt az eső. Útnak indultunk, és éppen hogy elértük az autót, hatalmas zivatar kerekedett. A szélvédő mosót a legnagyobb sebességgel kellett működtetni, hogy lássam az utat vezetés közben. Amikor megérkeztünk úti célunkhoz egy jó ideig még nem tudtunk kiszállni az autóból, annyira esett, sőt a jég is esni kezdett. Abbahagytuk Bakhita életének a felolvasását, és imádkozni kezdtünk. Amint elkezdtek a Szereteláng rózsafüzért, rögtön abbamaradt a jégeső, és mire a rózsafüzér végére értünk, az eső is elállt.

Szimbolikus jelentése lett ennek az eseménynek számunkra. Bakhita a Szeretet Leányai nevű szerzetesrend tagja volt. Jézus iránta való szeretete ragadta meg, és ennek a szeretetnek lett önkéntes rabszolgája. Még találkozhatott Bakhitával az a férfi, Renato Baron, akinek a Szűzanya Schioban éveken át megjelent, és akinek úgy mutatkozott be, hogy ő a „Regina del’ Amore”, a „Szeretet Királynője”. Azt kérte rajta keresztül, hogy szenteljük magunkat az ő szeretettől lángoló Szeplőtelen Szívének. Megerősödött bennünk a vágy, hogy azt tesszük, amit ott tanultunk. Ajánljuk magunkat, szenteljük magunkat a Szeretet Királynőjének, hogy Ő Szentfiához a Szeretet Királyához vezethessen minket, hogy Ő kiformalódhasson bennünk, ahogyan édesanyja méhében kiformalódott, és a szeretet életét élhesse bennünk, és megmeneküljünk azoktól a viharoktól, amelyek ebben a zavaros mai világban minket fenyegetnek.

Boldog Franz Jägerstätter

(1907–1943)

1. Az áteredő bűn milyen terheit hordozta magán?
2. Milyen hatásoknak köszönhető megtérése?
3. Milyen volt feleségével való kapcsolata?
4. Milyen meggondolások alapján tagadja meg a katonai szolgálatot?
5. Hogyan tekint saját halálára?

2007 október 26-án, pénteken délelőtt 10 órakor a linzi Mária-Székesegyházban boldoggá avatták Franz Jägerstättert, a lelkiismereti szabadság vértanúját.

Közvetlenül kivégzése előtt családjának írt búcsúlevelében ezek voltak utolsó szavai.

Bárcsak fogadná el az Úr életemet, mint engesztelő áldozatot, nemcsak a saját bűneimért, hanem másokéért is!

Isten elfogadta engesztelő áldozatát. Ő egy annak a megszámlálhatatlan vértanúnak a sorában, akikről a 2000-ben nyilvánosságra hozott harmadik fatimai titokban olvashatunk.

A titoknak ez a része így hangzik. A fehér ruhás alakban, akiről itt szó van, a fatimai látnokok a pápát ismerték fel „*a hegy csúcsára feljutva térdre esett a nagy Kereszt tövében, ahol egy csapat katona megölte több fegyverlövéllyel és nyilakkal. Ugyanígy egyik a másik után, meghaltak a püspökök, papok; szerzetesek és szerzetesnők és különféle osztályhoz tartozó, és különféle társadalmi helyzetű más világi személyek, férfiak és nők. A kereszt két karja alatt két Angyal állt, mindkettő kristály locsolókannát tartott kezében, amelyekbe összegyűjtötték a Vértanúk vérének és meglocsolták vele a lelkeket, amelyek Istenhez közeledtek.*”

Minden ember áteredő bűnnel születik a földre, és hordozza magában az emberi faj gyarlóságait, viseli ősei bűneinek káros következményeit. Hozzá teheti ehhez saját személyes bűneit, és azok átkos terhét tovább örökítheti saját leszármazottaira. De a megváltás már megtörtént. Ha az ember engedi, hogy Jézus megváltása a saját életében is hatékony legyen, akkor megszakad a sor, megtörhetjük a rossz egyeduralmát, és ami a közvetlen ősök vonalán továbböröklődhetne az megszakad (például az agresszivitás, az alkoholizmusra, paráznaságra, bűnözésre való hajlam, stb), és az áldás öröklődik tovább.

Franz Jägerstättert 1907. május 20-án Felső-Ausztriában St. Radegundban született, Rosalia Huber házasságon kívüli gyermekeként. 26 éves korában neki is születik majd egy házasságon kívüli gyermeke. De talán éppen ez az esemény indította el a megtérés útján.

Ferencet eleinte nagymamája nevelte. Szegény körülmények között éltek. A helyzet 1917-ben javult, amikor édesanyját feleségül vette egy helybéli gazda, Heinrich Jägerstätter.

A gyermek Ferenc érdeklődése sokoldalú volt: sokat olvasott, citerán játszott, gyorsírást tanult, és az akkoriban híres radegundi passiójátékokban is rendszeresen részt vett.

20 évesen Bajorországban kapott munkát. Ekkor tapasztalta meg az egyházellenes materialista légkört.

Akkori plébánosa írja Ferencről: *Fiatalon olyan volt, mint minden más fiú, kicsit talán kötekedő és könnyelmű. 1934-ben komolyodott meg. Laikus testvérként kolostorba akart vonulna, amiről lebeszéltem.*

1935-ben ismerkedett meg későbbi feleségével Franziska Schwaningerrel, majd – szokatlan időpontban – 1936. április 9-én, nagycsütörtök reggel 6.30-kor kötöttek házasságot. Még aznap egy zarándok csoporttal Rómába indultak. Három gyermekük született Rosalia, Maria, és Aloisia.

Feleségének a hatására ő is gyakrabban kezdett szentáldozáshoz járulni, ami feltűnt plébánosának, mert ez férfiak között nem volt gyakori. Közösen olvasták a Bibliát, és Ferenc teológiai könyveket is kézbe vett.

Később, amikor Ferencnek már be kellett vonulnia katonának, és ott vallásossága miatt kellemetlenségei voltak, felesége ezt írta neki.

Nagy vigasz számomra, hogy olyan szívesen imádkozol, és hogy talán mindent olyan türelmesen elviselsz ezekben a nehéz időkben. Leveleidből azt olvasom ki, hogy nem vagy boldogtalan, és mindig újra időt találsz arra, hogy templomba menj és ott vigasztalást, és bátorságot nyerj.

Felesége visszaemlékezéseiben azt írja, hogy egymást segítették a hitben.

Kevesebb, mint hét évig voltak házasok. Egymásnak írt leveleikből, cselekedeteikből az látszik, hogy szerelmesek voltak egymásba, és nem csupán a közös munka és a gyermekek tartották együtt őket. Férje boldoggá avatásán részt vett felesége, aki már 94 éves. Ezt nyilatkozta: *Nagyon várom a találkozást vele. Még mindig szerelmes vagyok a férjembe.*

A férj katona volt, amikor harmadik gyermekük született. Az asszony nagyon gyengének érezte magát, anyósa a kórházban volt, és a gazdaságban a munka is teljesen rá maradt. Ebben a helyzetben írja neki férje a következő sorokat.

Ne vessz bele nagyon a munkába, és a világi gondokba! Hagyd, ami nehezen megy, első gondod gyermekeink legyenek. És a kettőt egyszerre, a gyerekeket és a gazdaságot hosszan nem tudod jól ellátni. Ezért inkább részesítsd előnyben a gyermekeket és anyámat, mert ők fontosabbak neked és nekem, mint a gazdaság.

Az 1938-as népszavazáson, amelyen Ausztria Németországhoz csatolása volt a tét, eredetileg nem akart részt venni, de végül az Anschluß ellen szavazott.

Miután Ausztria Németországhoz csatlakozott, az ő falujában nem akadt senki, aki náci érzelmű lett volna, hogy rá bízhatták volna a polgármesterséget. Őt is megkérdezték, de visszautasította. Végül egy helybéli gazda azzal vállalta el, hogy *„ezt is csinálnia kell valakinek”*.

1940 júniusában behívták katonának, majd hazaengedték, mivel a harmadik gyermeke megszületett. 1940 októberében alapkiképzésre újra behívták, csak 1941. április elején szerelték le a helyi előljáróság segítségével.

Hat hónapos katonáskodása, ferences harmadrendi katonatársával való levelezése és a frontot megjárt katonákkal való beszélgetések során érlelődött meg benne az elhatározás, hogy ha újra katonai behívót kap, megtagadja a frontszolgálatot.

Világossá vált számára, hogy ha részt vesz a harmadik birodalom igazságtalan háborújában, bűnt követ el. Döntésének okait írásban is rögzítette. A falu közösségének tagjai próbálták jobb belátásra bírni, de ő kezdettől fogva elutasított minden együttműködést a nemzetiszocialistákkal. Nem adott pártcélokra pénzt és nem fogadta el az államtól a családi pótlékot sem. Egyházi adószedőként kezdett dolgozni. 1941 tavaszától napi áldozó lett, nyáron pedig átvette a sekrestyési teendőket is.

Különösen fontos számára a napi szentáldozás. Azokat, akik a szentáldozásban rejlő lehetőséget nem használják ki, azokhoz az emberekhez hasonlítja, akik veszni hagyják örökségüket csak azért, mert fárasztónak tartják, hogy ennek az összegnek a részletéért rendszeresen érte menjenek.

Ferenc nem általában utasította el katonaságot, nem úgy volt szolgálatmegtagadó, mint egyes szekták tagjai. Követte a katolikus egyház tanítását, amely szerint meghatározott feltételek között mindenki kötelezve van a katonai szolgálatra. Ezért tett eleget eredetileg a behívóparancsnak.

1941 és 43 között több füzetben hosszú oldalakon keresztül írta le gondolatait a politikai és a vallási felelősségéről. Ebben az időben egy kiskatekizmust is készített a vallás alapvető kérdéseiről, mert attól félt, hogy gyermekei nem fognak vallásoktatásban részesülni.

Lehet még valamit tenni?” címmel foglalja össze következtetéseit: „Túl gyakran hallani manapság, hogy nem lehet mit tenni, ha valaki kinyitja a száját, csak börtön és halálbüntetés vár rá, és a világtörténelem menetén nem sokat változtatna. Azt hiszem, hogy 100 éve, vagy még régebben kellett volna valaminek elkezdődnie. De nekünk, embereknek önmagunkat, vagy talán néhány lelket megmenteni Krisztusnak – azt hiszem – sohasem késő, amíg a földön élünk.

Egy másik gondolat tőle:

Krisztus hitünk nyilvános megvallását kívánja tőlünk, ugyanúgy, ahogyan a Führer, Adolf Hitler saját népétől. Isten parancsai bár azt tanítják nekünk, hogy világi előjáróinknak is engedelmeskedjünk, akkor is, ha nem keresztények, de csak addig, amíg nem parancsolnak rosszat nekünk. Mert Istennek inkább kell engedelmeskednünk, mint az embereknek.

Családjával, főleg édesanyjával, plébánosával heves vitái vannak ezekről a kérdésekről. A háborúban való aktív részvétel elutasításának meggyőződését még püspöke Joseph Fließer előtt is sikeresen védelmezi.

Látva az 1942/43-as tél háborús áldozatainak nagy számát azt mondta: *„Ha már az életemet kell kockáztatnom, akkor valami olyanért teszem, ami megéri az áldozatot.”*

A háborús megszorítások gondjai között élt családjával, s bármelyik pillanatban megérkezhetett az újabb behívóparancs. Amikor végül 1943 február 23-án a behívót átvette, csak annyit mondott: *„most írtam alá a halálos ítéletemet.”* Édesanyja és felesége sok félét megpróbált, de eredménytelenül. Falujának előljárósága még a fegyver nélküli szolgálatot is kérelmezte számára, de ő nem fogadta el ezt a lehetőséget.

Február 25-én kellett volna megjelennie az ennsi laktanyában. Plébánosának azt írta: *„Közlöm kell Önnek, hogy hamarosan valószínűleg egy újabb hívét fogja elveszíteni. Mivel senki nem adhat felmentést az alól, amilyen veszélyt ez (az együttműködés) a lelkem üdvösségére nézve jelentene, ezért elhatározásomon – mint tudja – nem fogok változtatni...”*

Hosszas rábeszélés után március 1-jén önként jelentkezett, de azonnal kinyilvánította: vallásos meggyőződése miatt elutasítja a fegyveres szolgálatot. Minden meggyőzési kísérlet ellenére kitartott véleménye mellett.

Március 14-én azt írta feleségének: *Egészségügyi szolgálatra kész vagyok, mert ott még jót tehetek, és a keresztény felebaráti szeretetet a gyakorlatban megvalósíthatom, amely ellen a lelkiismeretem nem lázad.*

1943. május 4-én átszállították Berlinbe, vizsgálati fogságba. Felesége ettől kezdve már nem látogathatta. 1943. július 6-án született meg a halálos ítélet, amelynek indoklása ez volt: *„nem tett eleget a behívóparancsnak, mert nem ért egyet a nemzetiszocializmussal és megtagadta a fegyveres szolgálatot. Kinyilvánította, hogy vallásos lelkiismerete ellen cselekedne, ha a nemzetiszocialista állam nevében harcolna. A vádlott teljesen normális, ítélőképessége birtokában van, lelki vagy örökletes betegség családjában nem fordul elő.”*

Ferenc nem adott hírt családjának sem a tárgyalásról, sem az ítéletről. A hivatalból kirendelt ügyvéd értesítette plébánosát, aki július 12-én feleségével, Franziska Jägerstätterrel meglátogatta őt a börtönben. 20 percig beszélhettek, az időt a pap meggyőzési kísérlete töltötte ki.

A kivégzése előtti napon a következőket írta.

Szerettelek volna mindattól a szenvedéstől megkímélni titeket, amelyet most miattam átéltek. Tudjátok azonban, hogy Krisztus azt mondta: aki apját, anyját, feleségét, vagy gyermekeit jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám.

Búcsúlevelében ugyanezt írta családjának, kevésbé fájdalmas formában kifejezve.

„Kedves Feleségem, Édesanyám! Nem volt lehetséges számomra, hogy Titeket ettől a szenvedéstől, amelyet most miattam éreztek, megszabadítsalak. Milyen nehéz lehetett a mi Üdvözítőnknek, Akinek szenvedése és halála által szeretett Édesanyjának fájdalmat kellett

okozzon, és mindezt irántunk bűnösök iránt való szeretetből elszenvedték. Köszönöm Üdvözítőnknek, hogy Érte szenvedhetek és meghalhatok.”

Élete utolsó napjaiból származó feljegyzései belső lelki erőről, és szabadságról tanúskodnak:

Csak néhány szót írok, de ezek szívből jönnek. Ha megbilincselte kézzel is írom, mégis jobb, mintha az akaratom lenne megkötözve. Mihez adott Isten minden embernek értelmet és szabad akaratot, ha nem megengedett eldönteni – mint sokan mondják –, hogy a háború, amelyet Németország folytat, igazságos vagy nem igazságos. Mi máshoz lenne szükség a jó és rossz közötti különbségtétel képességére?

1943. augusztus 9-én reggel 6 órakor több halálraítélttel együtt Brandenburgba szállították. Délben közölték vele, hogy a halálos ítéletet július 14-én jóváhagyták, és még aznap délután 4 órakor végre fogják hajtani.

„Röviden írok Nektek néhány búcsúzó szót. Drága Feleségem és Édesanyám! Még egyszer megköszönöm mindazt a jót, amit egész életemben értem tettetek, mindazt a szeretetet és áldozatot, amit értem meghoztatok, és kérem, bocsássatok meg mindazért, amivel megbántottalak Titeket, vagy szomorúságot okoztam, ahogyan én is mindenért megbocsátok. (...) Bárcsak fogadná el az Úr életemet, mint engesztelő áldozatot, nemcsak a saját bűneimért, hanem másokéért is!”

Augusztus 9-én délután 4 órakor Franz Jägerstättert lefejezik, majd a holttestet a helyi krematóriumba szállítják. A vöcklabrucki Iskolanővéreknek sikerül a hamvakat megszerezniük, és biztos helyre szállítaniuk.

Még aznap este Pater Jochmann, a börtönlelkész a következőket mondta a nővéreknek: „Csak gratulálni tudok honfitársatok miatt, aki szentként élt és hősként halt meg. Bizonyos vagyok benne, hogy ez az egyszerű ember az egyetlen szent, akivel életemben találkoztam.”

A háború befejezése után 1946. augusztus 9-én a St. Radegund-i templom fala mellé temették el.

Tomás Morales

(1908–1994)

1. Útja a szerzetesrendbe
2. A szociális munkás
3. Apostoli tevékenysége
4. Az általa létrehozott közösségek
5. Pedagógiai erőfeszítéseinek 3 alapja
6. Pedagógiájának 4 összetevője
7. Tőle származó életelvek
8. Az imára vonatkozó iránymutatásai

1908-ban született Venezuela egy kisvárosában. A család megélhetési okokból Madridba költözött. A német általános iskola elvégzése után egy jezsuita kollégiumban tanult 7 éven át. 16 éves korában kezdte el egyetemi tanulmányait. Kitüntetéssel végezte el a jogi egyetemet. A doktorátust Bolognában szerezte meg. Ide érkezve 6 hónap alatt tanult meg olaszul. Itt ismerte fel világosan Isten rá vonatkozó akaratát. Az utolsó lökést a szerzetesi hivatáshoz az adta neki, hogy egy barátja beszámolt neki arról, hogy szemináriumba vonul. Ezután ő is döntött és jelentkezett a jezsuita rendbe.

Spanyolországban ekkor éppen nem működhetek a jezsuiták. Így Belgiumban lépett be a jezsuita rendbe. Tíz évig tartó további tanulmányok után 1942-ben, 30 éves korában

szentelték pappá. Szentelése a fatimai Szűzanya jelenésének az ünnepére esett. Egész életében nagy tisztelője volt a Szent Szűznek. Legszebb gondolatai, beszédei, írásai róla szólnak.

Néhány éves tanári működés után, 1946-ban kezdi el apostoli tevékenységét a világháború utáni Madridban fiatal munkások, alkalmazottak között, akik megélhetést keresve vidékről a fővárosba özönlöttek. Elindított egy katolikus laikus mozgalmat. A szegénységgel, szenvedéssel, lakáshiánnyal, iskolázatlansággal, betegséggel való találkozásából évek alatt egy hatalmas szociális mű született. A sokoldalú képzettséggel rendelkező, tehetséges, fiatal pap – régi iskolatársakkal, gyárigazgatókkal való kapcsolatait felhasználva, ezeket a kapcsolatokat módszeresen kiépítve – szanatóriumokat, otthonokat, iskolákat létesített, munkahelyeket teremtett. Amikor áradni kezdtek az emberek a fővárosba, és Madrid lakossága megkétszereződött, a lakáshiány enyhítésére építkezési vállalatot hozott létre, amely egész lakótelepeket épített fel óvodákkal, iskolákkal, szociális létesítményekkel, templomokkal.

Nagyon tévednénk azonban, ha őbenne pusztán egy szociális munkást látnánk. Ő izig-vérig apostol volt. És a laikusok, a világi hívek apostoli hivatásának kibontakoztatásán munkálkodott. Ennek érdekében két szerzetesi jellegű intézményt is alapított: egyet férfiak, egyet nők részére. Ezeknek a neve Crusados de Santa Maria, illetve a női ág: Crusadas de Santa Maria. Mindkettő nevében a kereszt szerepel. Magyarra talán így fordíthatnánk: Szűz Mária keresztesei vagy keresztthordozói. Sokan a kereszties háborúkra asszociálhatnak eme elnevezés hallatán. Pater Morales életművében a harci szellemnek valóban nagyon fontos szerepe van. De, amint majd látni fogjuk, ez a harci szellem nem mások ellen irányul, hanem elsősorban az önmagunkkal való harcot jelenti, jellemünk tökéletesítése érdekében. Egyéb apostoli mozgalmakat is létre hívott. Egyet a családok számára (ennek a neve Mária házi közösségei), egyet a fiatalok számára (Militia Mariae, Mária katonái), és egy papi mozgalom is indult az ő tevékenysége nyomán. Ezek együttesen képezik Mária családját, amely alapvetően missziós mozgalom. Ezekkel az evangéliumot akarta a modern társadalom két területére vinni: az ifjúság közé és a családokba.

Különösen a szívében viselte a fiatalok evangelizálását és nevelését. Hosszú évek tapasztalatából tudta, hogy Krisztus evangéliumának a gazdagsága akkor tud igazán gyümölcsöt hozni, ha a mag olyan személyiségekben ver gyökeret, akik gazdag emberi értékekben. Egész életében ez volt a célja, fiatal emberek, fiúk és lányok ilyen gazdag személyiséggé nevelése. Bátorította őket, hogy ők maguk is váljanak nevelőkké, és mások vezetőivé leginkább az önmagukon való szüntelen munkálkodás révén.

A fiatal szívekben rejtőző missziós képességeket igyekezett felébreszteni. És ha ez sikerült, ha elindultak az evangéliumot hirdetni, akkor bátorította őket, hogy a sikereket ne maguknak tulajdonítsák, viszont a kudarcok idején se keseredjenek el. Isten a magvető, mi csak munkatársai vagyunk. A mai világ testi-lelki nyomora segítségért kiált. Ugyan vannak távoli helyek, ahol még egyáltalán nem hallottak Krisztusról, de nem mindenkinek kell messzire elmennie. Mindenki a saját munkahelyének vagy az iskolájának a misszionáriusává válhat, és azzá is kell válnia.

Pater Morales meg volt győződve arról, hogy Jézus tudja az igazi megoldást nyújtani a modern társadalom problémáira is. A társadalom egyénekből áll. A társadalom átalakulása az egyének átalakulásán keresztül valósulhat csak meg. Ő egészen az evangélium szellemében nevelte az embereket. Minden rábízottat arra akart elvezetni, hogy minden embert szeressenek, embertársaiknak megfelelő módon és formában szolgáljanak, és hogy életüket érettük áldozzák. Ezért pedagógiai erőfeszítéseinek alapja három természetfeletti valóság volt. Ezeket akarta megismertetni, közelebb vinni az emberekhez. Az első a Biblia. Ez Isten szava, Isten a Szentírás által van jelen a legerősebben világunkban. A második a szentek. Bennük Isten Igéje egészen elevenné vált, hasonlóképpen öltött testet, mint Máriaiban. A harmadik az Egyház tanító hivatala, amely a mai világ útvesztőiben is mutatja számunkra a biztos utat. E

három közül különösen fontosnak tartotta a másodikat, az élet sokféle helyzetében való személyes példákat. Írt egy 12 kötetes művet, amely a mai ember számára fontos szentek életrajzait tartalmazza. Don Bosconak is, aki ugyancsak a fiatalok apostola volt, vannak hasonló írásai.

Pedagógiai és lelkipásztori fáradozásait 4 pontban foglalhatjuk össze.

1. A kötelességteljesítés
2. A küzdő szellem, főleg arra való készség, hogy harcoljunk magunk ellen a saját jellemünk tökéletesítése érdekében
3. A reflexiós készség iskolázása, a saját cselekedeteinkre való reflektálás kiművelése
4. Állhatatosság a saját elhatározásokban és cselekvésben a mindennapok során

Tehát kötelességteljesítés, küzdő szellem, reflexiós készség, állhatatosság.

A kötelességteljesítés elsajátításához, a gyakorlatban századokon át jól bevált módszert ajánlja: legyen mindig napi tervünk – reális, konkrét, ellenőrizhető pontokkal. Így ír.

A kötelességteljesítést az ember a kis dolgokban tanulja meg. Aki a kicsiben nem gondos, az soha nem lehet jó nevelő és szervező. Nem egy szolgálai tevékenységről, szabályokon való lovagolásról van szó, amely a lelket beszűkíti, ahelyett hogy kitágítaná, hanem arról, hogy a saját kötelességünk minden területen tudatossá váljék bennünk, legyen az bármilyen jelentéktelen terület.

A küzdő szellem – szerinte – egy belső hozzáállás, amely arra készíti az embert, hogy egy állandó, de a nyugalmat mindig megőrző akaratműködésben éljen, amely nyitott a Szentlélek indításaira, mialatt szüntelenül belső harcot folytat főleg saját rossz tulajdonságai ellen.

Meg kell tanítanunk a fiatalokat harcolni – írja –, nehézségeket legyőzni, üldözéseket és igazságtalanságokat elviselni, mert az eszméket nem érti meg az ember mindaddig, amíg nem éli őket... Meg kell tanítanunk a fiatalokat, hogy kudarcokat elviseljenek, hogy ne engedjenek a félelemnek, és hogy ne hagyják magukat a saját gyengeségeiktől elbátortalanítani.

Az legyen a nevelő elsődleges célja, hogy megtanítsa gondolkodni – kellő mélységben, rendezetten és szigorral... Meg kell tanítani másokat arra, hogy az igazságot hogyan fedezzék fel saját maguk, és vezetnie kell őket, hogy el ne tévedjenek. Ez azt jelenti, hogy egy bizonyos erőfeszítésre kell kötelezni őket, hogy megérezhessék az igazság megtalálásának a mély örömét...

Pedagógiájának harmadik fontos összetevője a saját cselekedeteink elemzésének az elsajátítása, a reflexiós készség kimunkálása. Erről így ír.

A reflexiós készség kiművelése a fiatalokban elengedhetetlen ahhoz, hogy olyan embereket képezzünk, akik becsvágyal munkálkodnak a saját személyiségük kiművelésén, és készek arra, hogy a legmélyebb, a legsajátabb énjüket kibontakoztassák és gazdagítsák, azt, amelyet Isten adott mindenkinek. Ha ezt a szempontot a nevelésben mellőzzük, ez azt jelenti, hogy báb figurákat produkálunk, nem pedig embereket képezzünk.

Pedagógiájának negyedik fontos összetevője az állhatatosság. Közvetlenül a fiatalokhoz fordulva ezt mondja nekik.

A reflexivitás és az állhatatosság olyanok lesznek számodra, mint a lábak, amelyek átvisznek téged a sokféle emberi érték sűrűjén, amelyeket meg kell szerezned, és amelyeket gondoznod kell... Ha ezt a két tulajdonságot nem ápolod, állandóan törpe maradsz... A többi érték nem tud benned gyökeret verni, ha a reflexivitás és az állhatatosság benned nem lesz az a két szilárd oszlop, amelyekre azok támaszkodnak.

Hogy a fiataloknak saját fáradozásaikban irányt mutasson, Pater Morales mindig ezt tanácsolta.

Inkább kevesebbet határozzatok el! Ne szövögessetek utópisztikus álmokat! Soha ne fáradjatok el az újrakezdésben, mert éppen a kitartásban lehet ráismerni a nagy lelkekre! Kezdetek neki a dolgoknak újra meg újra, és főleg, el ne veszítsétek a kedveteket, mert a kedvetlenség nem más, mint a gyávaság önigazolása.

A világi hívők szerepéről több könyvet is írt. Az egyikben a következőkre biztat, illetve a következőktől óv. Mindegyik külön-külön egy fontos életelv lehet.

Az embereket önálló cselekvésre ösztönözni!

Óvakodni a sietségtől és a kapkodástól!

Ne hagyjuk magunkat szociális vagy politikai messianizmustól elvakítatni!

Ne váljunk pusztán szabadidős rendezvények szervezőivé!

Ökumenikus távlatokkal rendelkezni a gondolkodásban és a cselekvésben!

Életünkben a lelki életnek adni az első helyet!

Mindezek olyan életelvek, amelyeket maga is élt. Példaképpé tudott válni, mert soha nem követelt olyant, amit ő előbb már nem élt volna. Tanítása és élete teljes összhangban voltak egymással. Ebből származott sugárzó tekintélye is, amely sokakat vonzott.

A saját életében is a lelki életnek adta az első helyet. És mások formálásában is erre tette a fő hangsúlyt. Mindazok számára, akikre hatással volt, ajánlotta, és lehetőséget kínált, hogy évente részt vegyenek egy 8 napos lelkigyakorlaton és legalább havonta egy lelki napon. Nagy hangsúly volt nála az egyéni lelki vezetésen is.

Pater Morales mindenek előtt az ima embere volt. Órákat töltött az Oltáriszentség előtt mély imádságban, vagy kinn a természetben szemlélődve. Az imádság mestere lett mások számára is. Manapság mindenféle kurzusokon tanítják a különféle különleges technikákat. Szerinte az igazi szemlélődés olyan, amit bárki gyakorolhat. Ezt mondja.

A kontempláció nem specialisták technikája, amelyet csak kevesek tudnak elsajátítani, hanem a lélek természetes állapota, amely Istent hallgatva szemléli, és csodálkozva imádja.

Az igazi imában benne van a világtól való megfelelő elszigetelődés, a csak Istenre való hallgatás, csak vele való foglalkozás. Aktivitásunk, felebaráti szeretetünk, társadalmi elköteleződésünk csak akkor lehet eredményes, önmagunk és mások üdvösségét szolgáló, ha imádságból táplálkozik. Két gondolatot idézünk ezzel kapcsolatban tőle.

Az ima bensőséges beszélgetés Istennel a belső hallgatás sivatagában, amelyet nem zavarnak világi feladatok. Enélkül a beszélgetés nélkül, semmi mondanivalónk sincs az embereknek.

A másik gondolat.

Azok a belátások, amelyekre az imában jutunk, az egyedüli szilárd belátások. Ennek az okát megmondja Charles de Foucauld: imádkozni azt jelenti, hogy Istenre gondolunk és szeretjük őt. Döntéseink csak az igazság fényében, és a szeretet tüzében szilárdulnak meg. De csak akkor, ha állandóan Istenhez menekülünk. Különben visszaesel ismét a sötétbe. Egy nap ima nélkül, amely minden cselekedetünket kíséri, csak olyan, mint egy hosszú ködös nap.

Pater Morales a hétköznapi életszentségét igyekezett megélni, és ezt kínálta mindenki számára. Ez a szentség nem hullik ingyen az ölünkbe, tennünk kell érte. De az életszentség Isten ajándéka azok számára, akik kegyelmével együttműködnek.

Pater Morales 1994 október elsején, Kis Szent Teréz ünnepén halt meg. Boldoggá avatási eljárása 2000-ben kezdődött.

Renato Baron

(1932-2004)

1. Miért fontos a jelenkor egyháztörténelme?
2. Renato életének a gyümölcsei
3. Hogyan készíti fel Isten rá váró nagy feladatra?
4. Hogyan kezdődnek a jelenések?
5. Természetfeletti jelenségek Schioban

Egy latin közmondás szerint „quidquid agis, prudenter agas, et respice finem”. Magyarul: Bármit teszel, körültekintően tedd, és nézd a végét! Ha egy emberi életet meg akarunk érteni, át akarunk tekinteni, lehet, hogy jobb a végén kezdeni, onnan visszatekinteni. Különösen érvényes ez arra a személyre, akinek az életét ennek az egyháztörténelem nagyjairól szóló sorozatnak a keretében most be akarjuk mutatni.

Amikor ezt a szót halljuk, egyháztörténelem, a legtöbbször régmúlt dolgokra gondolunk. Pedig az egyháztörténelemben nemcsak a múlt a fontos, hanem a jelen és a jövő is. Minden értünk van. Pál apostol a Korinthusiakhoz írt levélben így fogalmaz: *minden a tietek...a világ, az élet, a halál, a jelenvalók, az eljövendők: minden a tietek. Ti azonban Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig az Istené* (1Kor 3,21-23). Egyháztörténelemmel, az egyháztörténelem nagyjaival azért foglalkozunk, hogy a saját korunkban jobban eligazodjunk, hogy a saját feladatainkat jobban felismerjük és elvégezzük. Ebből a szempontból a jelenkor egyháztörténelme különleges szerepű, mert a saját életünkkel sokkal közvetlenebb a kapcsolat, mint a régi korok történelmével. Korunk nagy alakjainak az életét a közelség révén könnyebben tudjuk értelmezni, életükből könnyebb lehet indításokat meríteni, mint számunkra már megismerhetetlen régi korban élt emberek életéből.

Mik indokolják, hogy Renato Baront az egyháztörténelem nagy alakjai között tarthatjuk számon, jöllehet csak néhány évvel ezelőtt, 2004-ben halt meg? Ő igent mondott Istennek, és ezáltal a következő gyümölcsök értek be életében. Egy az ő kezdeményezése nyomán felépített idősek otthona, az Észak-Olaszországban található Schio városában, ahol ő is élete utolsó napjait töltötte. Egy ennek az otthonnak az udvarában elhelyezett és működtetett katolikus rádió, a Radio Kolbe, amely a nap 24 órájában sugároz és az evangelizációt tekinti a legfontosabb feladatának. Több lelkigyakorlatos ház, imahely, egy zarándokház. Továbbá a Vicenza-i egyházmegye legnagyobb laikus mozgalma, amelynek fő célja az evangélium hirdetése. Azután egy életvédő mozgalom, folyóiratok és különféle kiadványok, és rengeteg zarándok nemcsak Olaszországból, hanem a környező országokból is. Évenként több napos ifjúsági találkozó. Végül körülbelül 20.000 ember, akik egy 33 napos lelkigyakorlat elvégzése után a Szűzanyának szentelték magukat, és igyekeznek mély, elkötelezett keresztény életet élni.

Hogyan köthetők ezek egy embernek, Renato Baronnak az életéhez? Nézzük sorjában!

Felesége így emélekezik az olaszul és németül is megjelenő Szeretet Királynője c. folyóirat 66. számában. *Visszatekintve házasságunk első 27 éve, 1958-tól 1985-ig, úgy tűnik számomra mintegy előkészítő iskola”.*

Ha Isten nagy feladatokra választ ki embereket, arra fel is szokta készíteni őket. Így volt ez Renato Baronnal is. Miben állt Renato számára ez a felkészítés?

Pietro Renato Baron 1932. december 7-én, Szent Ambrus ünnepén született a Vicenza tarománybeli Schio-ban, a ma 39.000 főt számláló város Poleo nevű kerületében, ahol egész életét is leélte. Ez a város Padua közelében fekszik, a síkság és az Alpok első nyúlványainak a találkozásánál. Szülőhelyének ezen a ma is inkább falusias jellegű részében végezte az alsóbb iskolákat, a középiskolát pedig a városban.

Katolikus nevelésben részesült. Családjától örökölte a Mária iránti szeretetet is. Úgy emlékezett vissza mindkét nagyanyjára – különösen az anyaira –, mint az imában és bűjtben leélt keresztényi élet igazi példáira.

Szaktmérnöki diplomáját már felnőtt korában szerezte, mert fiatal korában szerény anyagi körülményei miatt nem volt rá módja. Különféle tevékenységek után, a Valdastico Autópálya Társaságnál helyezkedett el, ahol egyebek mellett autópálya-fejlesztési feladatokat végzett.

26 éves korában házasodott. Gyermekek nem születtek, ettől eltekintve életük teljes és gazdag élet volt. Röviddel házasságkötése után plébánosa harmadmagával felkereste, hogy alapítsák meg a Keresztény Demokrata Párt helyi tagszervezetét, és Renato induljon a helyi választásokon. 1960-ban, 28 éves korában be is került a helyi önkormányzatba képviselőnek és 4 törvényhozási perióduson keresztül 20 évig a helyi közéletben is tevékenykedett. Annak a szakbizottágnak volt a vezetője, amelynek feladatkörébe az óvodák, az idős emberek, az ifjúság és a szegények tartoztak. Köztisztelőben álló személy volt, a többi párthoz tartozó kollégái is becsülték, és tréfásan azt mondták: Renato Baronnak csak egy hibája van, az hogy nem a mi pártunk tagja.

Egy politikus társa így emlékezik rá. „Mindig rendelkezésre állt, kész volt mások problémáival foglalkozni. Soha nem emlékszem, hogy kiabált volna, vagy túl élesen reagált volna, ha más pártok tagjaival vitázott. Éppen ellenkezőleg, szeretetével, türelmével sok dolgot, sok kényes helyzetet elsimított, tisztába tett.”

A közéleti és az egyházközségi feladatok mellett már fiatal korától ellátta a közeli XII. századból származó San Martino, azaz Szent Márton templomocska gondozását is, amely a napóleoni időkben magánkézbe került. Gyakran visszavonult ide imádkozni, erőt meríteni, hogy kenyérkereső munkája mellett a közéletben is helyt tudjon állni. Így emlékezik.

„Néha hajnali négykor mentem, mert hatkor kezdtem dolgozni. Más alkalmakkor tízkor, vagy délután háromkor mentem, amikor visszatértem a munkából. Akár éjjélkor is odamentem, és ebben a templomban imádság közben mély boldogságra találtam.

Mikor 1985 áprilisában az a politikus társa, akitől idéztünk, megkérdezte, hogy vállalja-e a következő választásokon az újra jelölést, Renato ezt mondta neki.

Nem vállalhatom, mert új, fontosabb feladatokat bíztak rám.

Mik voltak ezek az új feladatok, és ki bízta rá ezeket? Felesége számol be róla: 1985 március 20-án Renatonak éjszaka álma volt, amit így mesélt el:

Úgy tűnt, mintha az ördög megragadott volna, és nem engedett elmenni... félelemtől megdermedve háromszor letérdeltem, és teljes erőmből háromszor kiáltottam: Ave Maria! Ave Maria! Ave Maria! Ebben a pillanatban megjelent előttem a Monte Berico-i Madonna.

Három egymást követő éjszaka ismétlődött az álom, és a Szűzanya azt mondta neki: *„Mért nem jössz a San Martino templomba? Beszélnem kell veled. Jöjj, és látogass meg engem templomodban!”*

Renato azonban 24-én mégsem a Szent Márton templomba ment, hanem Monte Berico-ba, ahol a Vicenza-i egyházmegye Patronájának a temploma volt, hogy elvégezze gyónását. A San Martino templomocskába a következő napon, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén ment el. Hogy ott mi történt, maga így meséli el.

„Úgy éreztem, mintha az élet kiszállna a testemből, és mintha a lelkem is elillanna...Semmit sem láttam magam körül, és semmit sem éreztem...A Madonna szobra beszélni és mozogni kezdett. Megelevenedett számomra. Úgy tűnt, a ruhája is mozog, Ő maga pedig gyönyörű szemével rám nevetett. Azt mondta nekem: *'Tegnap is vártalak téged. Mától kezdve mindig ide fogsz jönni, mert nagyon sok dologról kell veled beszélnem, aztán le fogod írni, amiket mondok, de addig még várj. Gyere el holnap és elmondom a többit.*”

Először zavarodottan elfutott, hazament, majd kiment a mezőre, hogy imádkozzék. Így meséli tovább a felesége. „Azután hazajött, és észrevettem, hogy nem ugyanaz a Renato, mint

aki előtte volt... Majd miután magához tért, elmesélte, mi történt, és én is megrendültem és elnémultam. Csak annyit mondtam neki, hogy ha következő este elmegy, vigyen szenteltvizet is magával, hogy megáldja a szobrot arra az esetre, ha gonosz lelkek lennének a dologban. Azért jöttek ezek a gondolatok számomra, mert abba a templomba kevés ember járt, és keveset imádkoztak. Renato így is tett. A kapucínusok templomából szenteltvizet vitt magával, és beleöntötte a szenteltvíz hintó edénybe, de amikor felemelte a kezét, hogy meghintse a szobrot, kiesett az edény a kezéből. A Madonna másodszor is megjelent neki és ezt mondta:”

Én vagyok az, Mária, én vagyok az Isten Anyja, én vagyok az valóban, aki hozzád beszélsz. Vedd komolyan, amit mondom, és mostantól kezdve írd le minden szavam. Fel foglak készíteni. Egy nap beszélni fogsz, de addig még várnod kell, és lelkedet elő kell készítened, mert a hitnek egy útját fogjuk bejárni... Barátokat fogok neked felkészíteni, apostolokat, akik Máriát szeretik. Elküldöm őket hozzád, és még tovább fogsz menni velük az úton, mert nagyon sok lelket kell együtt megtérítenünk és Jézushoz vezetnünk. Mikor azon a napon ismét magamhoz tértem, nem futottam el, hanem hatalmas örömet éreztem magamban.

A következő napokban azonban a nagy öröm mellett, ami eltöltötte, aggódni is kezdett, hogy nem beteg-e, hogy vajon kimerültségében, nem fantáziája játszik-e vele. Felkeresett különféle orvosokat, fejéről computer-tomográfias felvételt is készítettek, de az eredmény az volt, hogy minden rendben van.

Azután minden úgy történt, ahogy Mária előre megmondta. Más apostolokat is hívott név szerint Renaton keresztül, közel százat. És velük együtt építették fel azokat a műveket, amelyekről az elején szoltunk. Mikor azon tanakodtak, hogy hogyan hívják a jelenést, Mária maga mondta: Én vagyok a Regina dell Amore, a Szeretet Királynője. Ezeknek a külön meghívott apostoloknak Jézus adott tanításokat. A Mária által adott üzeneteket kiadták, a Jézusi tanítások mindmáig publikálatlanok.

Természetesen ellenségek is akadtak, mint ahogy az ilyen esetekben lenni szokott. Nagy Szent Teréz mondta egyszer: úgy látszik, valamit rosszul csinálunk, mert az ördög békén hagy minket. Isten ügyének ellensége, a Sátán Schioban is elég sok ellenséget támasztott. Az egyházi hatóság részéről volt ellenségeskedés, volt bírósági feljelentés. Renato ellen háromszor volt gyilkossági kísérlet. A harmadik ilyen próbálkozás azzal zárult, hogy az egyik nyilvános keresztút végén a merényletre kiszemelt férfi odaadta Renatonak a pisztolyt, amivel agyon kellett volna, hogy lölje, de nem tudta megtenni. Ezekre a megpróbáltatásokra felkészítette őket a Szűzanya. Még mielőtt jelentkeztek volna, 1985 május 5-én ezt mondta:

Ne legyenek gondjaid a nehézségek miatt. Azok el fognak múlni, és el fogod őket felejteni. Mert az Atyának felajánlott szenvedések megszentelnek, és az örök örömhöz vezetnek. Ott nincs sem éjszaka, sem szenvedés, sem éhség – csak örök öröm. Jöjjetek mindnyájan. Az Atya mindnyájatokat meghívott.

A támadások, és az emberekben való hitetlenség ellensúlyozására az égiek sok olyan jeltől gondoskodtak, amelyek a jószándékú kételkedőket meggyőzték a Schioban történtek természetfelettségéről. A 21. század Tamásainak is segítségére siet az ég, hogy lássák, érinthessék és egyéb érzékszerveikkel is érzékeljék a feltámadott Jézust, és akit hozzánk küld – az utóbbi időkben nagyon gyakran éppen Édesanyját. Ilyen jelek voltak Schioban a Szűzanya és a gyermek Jézus könnyei. Nemcsak Renato látta ezeket látomásban, hanem rengetegen látták a Betlehemből származó Kisjézus szobrát könnyezni. Ma is illatozik a régi keresztúti második stáció egyszerű akácfakeresztje, amelyet két egyetem is tudományosan megvizsgált. Semmiféle földi illattal nem tudták az illatot azonosítani.

Renato járt Medjugorjában, az ottani látnokok Schioban, és kölcsönösen hitelesítették egymást, megállapítva az üzenetek és az egyéb jelenségek hasonlóságát. Renato lelkiatyja egy időben Don Pelegrino volt, az Olaszország-szerte ismert híres exorcista, akit Róma az események kivizsgálására küldött, és aki a pápa egyik tanácsadója is volt. Ő úgy nyilatkozott,

hogy ha kell, élete árán is hajlandó tanúskodni a Schioban végbement események hitelességét illetően. A helyi püspök ellenséges volt a jelenésekkel kapcsolatban, utódja, a mostani püspök viszont Rómába terjesztette a jelenések ügyét, ahol viszont nem szokták elsietni a nyilatkozatot, ahogyan ez Medjugorjéval kapcsolatban is ismert.

Az Egyház történelméből tudjuk, hogy Jézus gyakran elküldte már Szentanyját bajban lévő, szükségét szenvedő Egyházának a megsegítésére. Sokfelé teszi ezt ma napjainkban is, hiszen az Egyház és az emberiség ma is igen nagy bajban van. Isten nem hagy magunkra minket. De nem is fogja helyettünk, nélkülünk helyrehozni azt, amit mi rontottunk el. Meghív, hogy Hozzá, az ő küldötteihez – mindenekelőtt a Szűzanyához – társulva, magunkat az ő vezetésére bízva és neki szentelve helyrehozzuk azt, ami véglegesen elromlottnak látszik, a saját életünket, és az általunk megrontott világ életét.

A Schio-i kiadványok közül az egyik legértékesebb az a 33 napos Máriának való szentelésre felkészítő lelkigyakorlat, amit a Szentírás, az Egyház Katekizmusa, az ott kapott Szűzanya-üzenetek, a Krisztus Követése és Grignon Szent Lajos írásai alapján állítottak össze, és amelyhez az előszót Don Gabriele Amorth atya, a római egyházmegye exorcistája írta. Ez a könyv már magyarul is hozzáférhető. Címe: Neked szenteljük magunkat, Szeretet Királynője. Magyar fordításban továbbá hozzáférhető egy ismertető füzet Schioról és egy kilenced Máriához, a Szeretet Királynőjéhez. Ezek Magyarországon beszerezhetők a váci Piarista Rendházban.